

แนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)
เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย กรณีศึกษาจังหวัดระยอง
GUIDELINES FOR DESIGNING LONG-STAY ACCOMMODATIONS
TO ACCOMMODATE SCANDINAVIAN ELDERLY PEOPLE
: A CASE STUDY OF RAYONG PROVINCE

ปานฝัน รังสิกวานิช

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2567

แนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)
เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย กรณีศึกษาจังหวัดระยอง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบเพื่อธุรกิจ
วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

GUIDELINES FOR DESIGNING LONG-STAY ACCOMMODATIONS
TO ACCOMMODATE SCANDINAVIAN ELDERLY PEOPLE
: A CASE STUDY OF RAYONG PROVINCE

A Master's Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS
(Master of Arts (Design for Business))
College of Social Communication Innovation, Srinakharinwirot University
2024
Copyright of Srinakharinwirot University

สารนิพนธ์

เรื่อง

แนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)
เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย กรณีศึกษาจังหวัดระยอง
ของ

ปานฝัน รังสิกวานิช

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบเพื่อธุรกิจ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

(ดร.วรรณยศ บุญเพิ่ม)

ประธาน

(รองศาสตราจารย์อารยะ ศรีกัลยาณบุตร)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์

พันธุ์บุตร)

ชื่อเรื่อง	แนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย กรณีศึกษาจังหวัดระยอง
ผู้วิจัย	ปานฝัน รังสิกวานิช
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2567
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. วรณยศ บุญเพิ่ม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ประกอบไปด้วย 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย 2) เพื่อศึกษาปัญหาผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาว สแกนดิเนเวีย สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ และผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ โดยใช้ทฤษฎี Design Research ซึ่งประกอบด้วย User Journey Mapping, User Persona และ Trend Canvas นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ที่ได้โดยแบ่งประเด็นตามหมวดหมู่เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียมีลักษณะร่วมในเรื่องของกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่เน้นความเรียบง่าย สบาย และอยู่กับธรรมชาติ โดยที่ผ่านมามีอยู่อาศัยในที่พักที่มีความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนั้นแนวทางการออกแบบจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรคำนึงถึงโครงสร้างที่พักอาศัยที่สามารถทำกิจกรรมได้ แต่ต้องมีพื้นที่ส่วนตัวเป็นของตัวเอง ดังนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบโดยอาศัยองค์ประกอบสำคัญคือ “ชานพักข้างบ้านที่มีพื้นที่นั่งกึ่งส่วนตัว” (Semi outdoor terrace with semi private area) ยาว เนื่องจากเป็นการออกแบบต่อเติมที่มีความเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตส่วนตัว ความคล้ายคลึงกับบ้านที่จากมาที่มีความปลอดภัย ใกล้เคียงกับธรรมชาติ และสามารถทำกิจกรรมกึ่งภายนอกได้ โดยแนวทางการออกแบบเน้นการเชื่อมต่อกับตัวอาคารหลัก และสามารถผนวก Universal Design ร่วมกับการตกแต่งแบบ Tropical ได้ นอกจากนี้ด้วยลักษณะของชานบ้านที่ออกมาภายนอกทำให้มีความยืดหยุ่นในการปรับการใช้งานได้ดีเหมาะสมกับผู้เข้าอาศัยที่มีความหลากหลาย

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ, ชาวสแกนดิเนเวีย, การพำนักระยะยาว, ที่พำนักระยะยาว, การท่องเที่ยว

Title	GUIDELINES FOR DESIGNING LONG-STAY ACCOMMODATIONS TO ACCOMMODATE SCANDINAVIAN ELDERLY PEOPLE : A CASE STUDY OF RAYONG PROVINCE
Author	PANFAN RUNGSIKAVANICH
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2024
Thesis Advisor	Dr. Wannayos Boonperm

The objectives of this research are as follows: 1) to study the living behaviors and housing needs of elderly Scandinavian individuals, 2) to examine the challenges faced by operators of long-stay tourism businesses, and 3) to develop design guidelines for long-stay accommodations tailored to elderly Scandinavian residents, aimed at assisting long-stay tourism business operators. This qualitative study was conducted through in-depth interviews with Scandinavian elderly individuals, long-stay tourism business operators, experts in senior housing design, and elderly care specialists. The study utilized Design Research theories, including User Journey Mapping, User Persona, and Trend Canvas, to analyze and synthesize the collected data. The collected data were subsequently analyzed and categorized into distinct thematic areas to facilitate a comprehensive understanding of the research questions. The research findings revealed that Scandinavian elderly individuals share common characteristics in their daily activities, which emphasize simplicity, comfort, and closeness to nature. They have previously lived in residences that prioritize openness and spaciousness. Therefore, the design guidelines suggest that housing structures should accommodate activities while ensuring sufficient personal space. The researcher proposes a design incorporating a key feature: a "semi-outdoor terrace with a semi-private area." This extension is conceptually linked to personal living space, resembling their previous homes, which were open, nature-oriented, and allowed for semi-outdoor activities. The design emphasizes connectivity with the main building and integrates Universal Design principles alongside a Tropical décor style. Furthermore, the external nature of the terrace provides flexibility in usage, making it adaptable to the diverse needs of residents.

Keyword : Elderly, Scandinavian, Long stay, Long term residence, Travel

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาแนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย กรณีศึกษาจังหวัดระยอง ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่งโดยอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ผู้ให้เกียรติในการให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่า และเติมเต็มผลการดำเนินงานออกมาได้ดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณกลุ่มผู้ให้การสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบการดำเนินการทำวิจัย จนได้ข้อมูลที่มีส่วนสำคัญในการสร้างผลลัพธ์งานวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดเอาไว้ ขอกราบขอบพระคุณเหล่าคณาจารย์ประจำคณะ และภาควิชาต่าง ๆ ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้และมีส่วนสำคัญเติมเต็มแนวความคิดและทฤษฎีในงานครั้งนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สุดท้ายขอขอบพระคุณความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งจากทางมหาวิทยาลัย และหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้การช่วยเหลือมาเป็นอย่างดี หากตกหล่นใครไปขออภัยมา ณ ที่นี้ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ปานฝัน รังสิกวณิช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
คำถามของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	6
ขอบเขตด้านพื้นที่	7
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
นิยามศัพท์.....	8
กรอบแนวคิดของงานวิจัย	9
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	10
1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	10
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกที่พักอาศัย	16
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	25

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการทำนายแบบระยะยาว	29
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบการที่พัคของสแกนดิเนเวีย	33
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบอารยสถาปัตย์ (Universal Design).....	36
7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Consumer Trend Canvas	41
8. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Design Research.....	44
9. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	54
กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	59
ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	59
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	60
บทที่ 4 ผลการวิจัย	61
ส่วนที่ 1 ผลข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก	61
ส่วนที่ 2 ผลการออกแบบต้นแบบที่พัค 2 มิติและ 3 มิติ	102
ส่วนที่ 3 ผลการออกแบบต้นแบบที่พัค.....	104
ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการในการออกแบบที่พัคแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย	106
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย	108
สรุปผลการวิจัย	108
ข้อเสนอแนะการวิจัย	111
บรรณานุกรม	112
บรรณานุกรม	118

ประวัติผู้เขียน.....	120
----------------------	-----

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย	61
ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย (ต่อ)	62
ตารางที่ 3 สรุปคำสำคัญจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย	73
ตารางที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)	82
ตารางที่ 5 สรุปคำสำคัญจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)	87
ตารางที่ 6 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ	89
ตารางที่ 7 สรุปคำสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ	93
ตารางที่ 8 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ	95
ตารางที่ 9 สรุปคำสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ	99
ตารางที่ 10 สรุปประเด็นสำคัญ	100

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 อัตราการเติบโตของจำนวนประชากรโลก	1
ภาพประกอบ 2 แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ท่องเที่ยวตลาดต่างประเทศปี 2565	3
ภาพประกอบ 3 จำนวนผู้ขออยู่ต่อเพื่อใช้ชีวิตบั้นปลายของจังหวัดระยองในปี 2563 - 2565	4
ภาพประกอบ 4 ปัจจัยในการเลือกที่พักอาศัย	18
ภาพประกอบ 5 การออกแบบระยะความกว้างของเส้นทางสัญจรสำหรับผู้ใช้จักรยานและรถเข็น ..	21
ภาพประกอบ 6 การออกแบบระยะหมุนกลับของผู้ใช้รถเข็น	22
ภาพประกอบ 7 การออกแบบระยะเอื้อมมือสำหรับผู้สูงอายุ	23
ภาพประกอบ 8 การออกแบบที่จับประตูสำหรับผู้สูงอายุ	24
ภาพประกอบ 9 ความแตกต่างระหว่างที่พักทั่วไป (ซ้าย) กับที่พักแบบสแกนดิเนเวีย (ขวา)	35
ภาพประกอบ 10 ประตูบานเลื่อนแบบเซนเซอร์	37
ภาพประกอบ 11 เฟอร์นิเจอร์แบบลอยตัว	38
ภาพประกอบ 12 สวิตช์เปิดปิดไฟอัตโนมัติ	38
ภาพประกอบ 13 การออกแบบป้ายให้เข้าใจง่าย	39
ภาพประกอบ 14 อุปกรณ์กันลื่นของผู้สูงอายุ	40
ภาพประกอบ 15 การออกแบบพื้นที่สำหรับผู้พิการ	41
ภาพประกอบ 16 Consumer Trend Canvas	42
ภาพประกอบ 17 แบบจำลอง User Personas จากผลการวิจัย	75
ภาพประกอบ 18 แบบจำลอง AEIOU Design Framework จากผลการวิจัย	76
ภาพประกอบ 19 แบบจำลอง User Journey Mapping จากผลการวิจัย	78
ภาพประกอบ 20 แบบจำลอง Consumer Trend Canvas Analyze part จากผลการวิจัย	80
ภาพประกอบ 21 แบบจำลอง Consumer Trend Canvas Apply part จากผลการวิจัย	81

ภาพประกอบ 22 แบบจำลองแนวคิดหลักของการออกแบบเบื้องต้น.....	102
ภาพประกอบ 23 ตัวอย่างบ้านจริงที่ต่อเติมชาน (1)	103
ภาพประกอบ 24 ตัวอย่างบ้านจริงที่ต่อเติมชาน (2)	103
ภาพประกอบ 25 แบบผัง 2 มิติ ของบ้านพักประกอบด้วยส่วนชานพักข้างบ้าน.....	105
ภาพประกอบ 26 แบบ 3 มิติของชานพักข้างบ้านกึ่งภายนอกกึ่งส่วนตัว	105
ภาพประกอบ 27 แบบบ้านภายนอกเพิ่มส่วนชานสำหรับภาพ 3D สวนเป็นแบบ Tropical	106

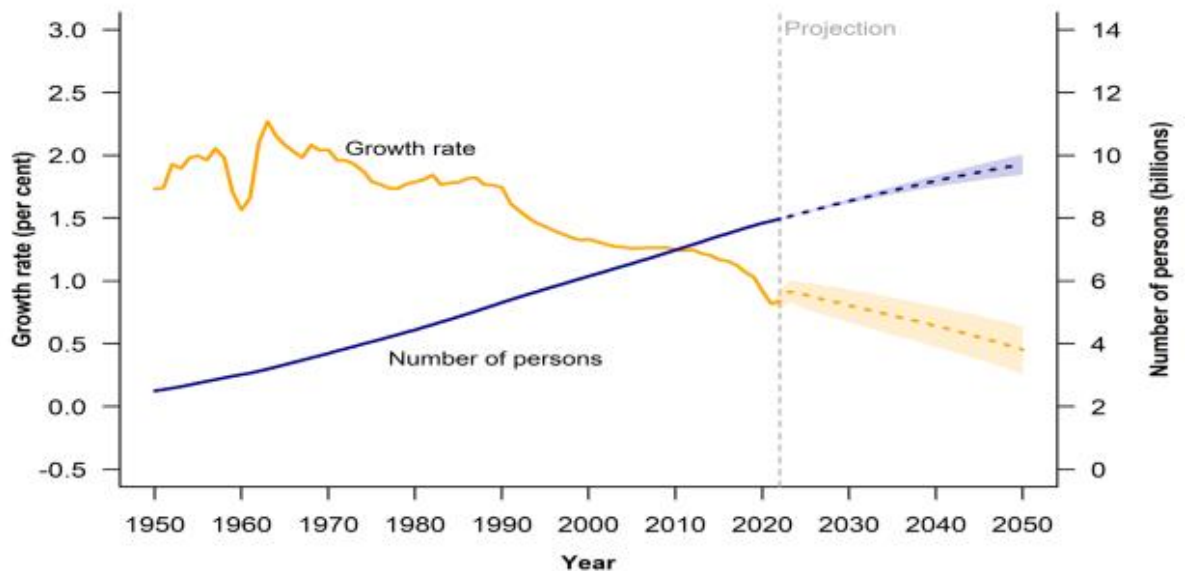

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โครงสร้างอายุของประชากรโลกเป็นโครงสร้างที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นยุคที่ประชากรมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วหรืออัตราการเกิดสูงกว่าอัตราการเสียชีวิต หรือยุคที่ประชากรที่ผ่านมาก็คือการที่ประชากรมีอัตราส่วนคงที่คืออัตราการเกิดกับอัตราการเสียชีวิตมีความใกล้เคียงกัน จนกระทั่งในยุคปัจจุบันด้วยวิทยาการทางการแพทย์ที่มีการพัฒนาสูงมากยิ่งขึ้น ทำให้อัตราการตายน้อยลง รวมไปถึงอัตราการเจ็บป่วยน้อยลง ในขณะเดียวกันประชากรได้ให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ด้วยสภาพแวดล้อมและสถานการณ์โลกโดยรวมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันหรือสังคมที่ประชากรในยุคปัจจุบันมองว่าเต็มไปด้วยความขัดแย้งส่งผลให้ประชากรยุคใหม่ลดการอยู่แบบครอบครัวลงส่งผลให้อัตราการเกิดใหม่ของประชากรทั่วโลกลดน้อยลง โดยคาดการณ์ว่าจะมีประชากรทั่วโลกอยู่ที่ประมาณ 8.5 พันล้านคนในปี 2030 และ ประมาณ 9.7 พันล้านคนในปี 2050 (United Nations, 2022)

ภาพประกอบ 1 อัตราการเติบโตของจำนวนประชากรโลก

ที่มา: United Nations (2022)

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่าแม้ว่าจำนวนประชากรโลกจะมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาจากอัตราการเติบโตกลับลดลงแสดงให้เห็นว่าการคาดการณ์ของสหประชาชาติถึงลักษณะของสังคมทั่วโลกกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Super-aged society) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่ประชากรส่วนใหญ่ที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์คือกลุ่ม Generation Y เป็นหลัก และมีแนวโน้มที่มุ่งเน้นการทำงาน การใช้ชีวิตมากกว่าการสร้างรากฐานครอบครัวแบบกลุ่ม Baby Boom ซึ่งสำหรับกลุ่ม Baby Boom หรือกลุ่มประชากรที่ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงปลายของชีวิตการทำงานไปจนถึงเกษียณอายุการทำงานแล้ว โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ที่มีกำลังจ่ายสูงเนื่องจากมีเงินเก็บที่ได้มาตลอดช่วงชีวิตการทำงาน โดยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีกำลังซื้อและยังสามารถใช้ชีวิตได้อย่างต่อเนื่องเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดเศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economics) กล่าวคือเป็นเศรษฐกิจที่อุตสาหกรรมและตลาดถูกขับเคลื่อนโดยกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีภาระหน้าที่การทำงาน การดูแลครอบครัวและสามารถกลับมาใช้ชีวิตของตนเองได้อย่างเต็มที่อีกครั้ง ซึ่งจะมีการเรียกประชากรในกลุ่มดังกล่าวว่า Young Old หรือ YOLD ซึ่งความสนใจของกลุ่มดังกล่าวมุ่งเน้นไปที่การทดลองใช้ชีวิตใหม่ ๆ ตั้งการซื้อขายออนไลน์ การรับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ การเข้าถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ ไปจนถึงการท่องเที่ยวไปยังต่างแดน ในขณะที่อุตสาหกรรมและเศรษฐกิจในการดำเนินงานถูกแปรเปลี่ยนให้กลุ่ม Gen Y และ Gen Z เป็นผู้ขับเคลื่อนแทน (Egan, 2023; กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564; Best, 2018)

ปัญหาหนึ่งที่สำคัญและกระทบกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วคือเรื่องของค่าครองชีพที่มีแนวโน้มสูงมากยิ่งขึ้นส่งผลให้การใช้ชีวิตในตัวเมืองใหญ่ของแต่ละประเทศมีค่าใช้จ่ายที่สูงและไม่เหมาะสมต่อการพำนักในระยะยาวหรือการใช้ชีวิตในช่วงบั้นปลาย โดยเป็นผลมาจากการเติบโตของอัตราเงินเฟ้อที่พัฒนามาจากปัญหาต่าง ๆ ที่ทั่วโลกเผชิญร่วมกันไม่ว่าจะเป็นในสหราชอาณาจักรที่ตลอดที่ 40 ปีที่ผ่านมาอัตราเงินเฟ้อเติบโตขึ้นจากร้อยละ 1.6 กลายเป็นร้อยละ 9.1 (Whiting, 2022) เหล่านี้ทำให้ข้อจำกัดทรัพยากรกลายเป็นเสมือนหนี้สินในระยะยาวแทนที่จะเป็นสินทรัพย์ทั้งจากเรื่องของภาษี และการบำรุงรักษาต่าง ๆ ส่งผลให้ประชาชนในหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น อเมริกา หรือ สหราชอาณาจักร เลือกที่จะเช่าอยู่ หรือออกไปพักในชานเมืองแทนการกระจุกตัวอยู่ในเมืองแทน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย (Barnard, 2022) การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long-stay Tourism) ได้กลายเป็นอีกทางเลือกของกลุ่มคนที่มีกำลังจ่ายสูงและเลือกไปยังประเทศที่มีค่าครองชีพต่ำกว่า และสามารถขอวีซ่าหรือการเข้าออกประเทศได้โดยง่าย เพื่อไปใช้ชีวิตอยู่ในระยะยาวหรือการพักผ่อนในระยะยาว ซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการวางมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวแบบสำหรับพำนักระยะยาวให้นักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยมีการ

วางรากฐานนำร่องในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาผ่านกรุงเทพมหานคร พัทยา ระยอง และภูเก็ต ในการเปิดโอกาสให้สร้างสถานที่พักและการวางรากฐานสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเดินทางมาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวของชาวต่างชาติ ก่อนกลายเป็นโมเดลที่ขยายเติบโตไปยังจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศไทย (กรมการท่องเที่ยว, 2562; Phiromyoo, 2011)

สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยในปี 2565 ที่ผ่านมามีพบว่าอยู่ในสถานการณ์ที่กำลังฟื้นตัวหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด – 19 โดยทั้งปี 2565 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไทย จำนวนทั้งสิ้น 11,153,026 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28 ของปี 2562 สร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวประมาณ 589,833 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31 ของปี 2562 ก่อนโควิด-19 (กองกฤษฎีการตลาด, 2566)

แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ทางการท่องเที่ยวตลาดต่างประเทศ เดือนมกราคม - ธันวาคม 2565

ภูมิภาค	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (คน)	อัตราการเติบโตเทียบกับปี 64 (%)	ร้อยละการฟื้นตัวจากปี 2562	รายได้ทางการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	อัตราการเติบโตเทียบกับปี 64 (%)	ร้อยละการฟื้นตัวจากปี 2562
อาเซียน	4,526,645	+13,692	42%	158,300	+8,061	46%
เอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ	1,373,816	+3,283	8%	66,397	+2,240	8%
ยุโรป	2,551,651	+917	39%	190,244	+720	42%
อเมริกา	606,816	+1,180	39%	44,347	+897	42%
เอเชียใต้	1,182,826	+9,534	50%	56,515	+6,498	56%
โอเชียเนีย	374,929	+3,355	43%	28,547	+2,779	46%
ตะวันออกกลาง	469,682	+1,482	65%	40,698	+1,225	71%
แอฟริกา	66,661	+1,935	34%	4,785	+1,395	36%
รวมทั้งสิ้น	11,153,026	+2,507	28%	589,833	+1,466	31%

ภาพประกอบ 2 แนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ท่องเที่ยวตลาดต่างประเทศปี 2565

ที่มา: กองกฤษฎีการตลาด (2566)

สำหรับประเทศไทยตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมาเพื่อสนับสนุนและรองรับรูปแบบการท่องเที่ยวระยะยาวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ รัฐบาลไทยได้มีการปรับปรุงกฎหมายและดำเนินการอนุมัติหลักการขยายระยะเวลาพำนักรในราชอาณาจักรไทยได้สูงสุดจาก 1 ปี เป็น

10 ปี หรือการออก Long Stay Visa เพื่อจุดมุ่งหมายในการกระตุ้นการท่องเที่ยวและรองรับการดำเนินการมาท่องเที่ยวในไทยที่มีจุดมุ่งหมายระยะยาวอย่างการเข้ารับการรักษาดัวที่ต้องใช้ระยะเวลาอยู่อาศัยยาวนานในการพักฟื้น เป็นต้น (ศิริจันทร์ญา ณ ลำปาง, 2562)

ระยองถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่อยู่ในแผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ตั้งแต่ปี 2561 โดยให้ระยองเป็นจังหวัดที่จัดตั้งกองทุนและเครือข่ายโฮมสเตย์ (ผ่านแนวคิดประชารัฐ) การท่องเที่ยว สร้างสรรค์ร่วมกับ การเกษตร ประมง หรือผู้ประกอบการไทยที่ต้องการพัฒนาที่พักรูปแบบ resort และที่พัก ระยะยาว (Long Stay Accommodation) สำหรับผู้สูงวัย (ต่างชาติ เช่น ยุโรป ออสเตรเลียและญี่ปุ่น) ที่ต้องการที่พักที่สงบมีบรรยากาศที่สวยงามใกล้หรือติดทะเลให้สามารถออกกำลังกาย เดินเล่น โดยมีสถานพยาบาลที่สามารถเดินทางถึงในระยะเวลาไม่นาน (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561) นอกจากนี้ในปี 2565 ที่ผ่านมา มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมากถึง 1.11 แสนคน เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ที่มีเพียง 7,379 คน สะท้อนถึงการฟื้นตัวหลังสถานการณ์โควิด – 19 (ไทยรัฐออนไลน์, 2566) โดยเมื่อพิจารณาตามกลยุทธ์การผลักดันการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพบว่าปัจจุบันจังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่มีจำนวนผู้ขออยู่ต่อเพื่อใช้ชีวิตบั้นปลายในอัตราที่สูง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565)

งานบริการคนเข้าเมือง

ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดระยอง

สถิติการขออยู่ต่อเพื่อใช้ชีวิตบั้นปลาย (ข้อ ๒.๒๒)

อันดับ	สัญชาติ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
1	เยอรมัน	157	148	105
2	สวีเดน	110	98	64
3	อังกฤษ	88	81	84
4	ฝรั่งเศส	74	68	44
5	สวิส	61	58	41
6	อื่นๆ	331	302	247
รวม		821	755	587

ภาพประกอบ 3 จำนวนผู้ขออยู่ต่อเพื่อใช้ชีวิตบั้นปลายของจังหวัดระยองในปี 2563 - 2565

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2565)

เมื่อพิจารณาจากภาพที่ 1.3 แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ขออยู่เพื่อใช้ชีวิตบั้นปลายของจังหวัดระยองในภาพรวมส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรปทั้งสิ้น สะท้อนถึงความเหมาะสมในการพำนักระยะยาวกับความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวยุโรปที่เข้ามายังจังหวัดระยอง

จากผลการศึกษาของ กรวรรณ สังขกร (2559) พบว่านักท่องเที่ยวในรูปแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยสามารถแบ่งได้ออกเป็น 4 กลุ่มหลักประกอบไปด้วย 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีตลาดขนาดใหญ่มากที่สุดจากการที่เป็นประเทศที่มีอัตราผู้สูงอายุมากที่สุดในโลก มีกำลังซื้อสูงและมีแนวโน้มที่จะออกจากที่อยู่อาศัยไปหาที่พักอื่นในระยะยาวเพื่อเลี่ยงปัญหาด้านภาษีและค่าที่ดินที่สูงภายในประเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นทางออกที่ดีประเทศหนึ่งในการเลือกมาพำนักระยะยาว 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวสหรัฐอเมริกา เป็นกลุ่มที่มีการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในประเทศไทยจำนวนมากและมีความหลากหลายในประเภทของการเดินทางเป็นทุนเดิม ด้วยนโยบายด้านภาษีและค่าครองชีพที่สูงขึ้นส่งผลประเทศไทยเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีความนิยมในการเดินทางมาพำนักระยะยาว 3) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวยุโรปตะวันตก เป็นกลุ่มประเทศที่อยู่ในช่วงการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดอีกทั้งวัฒนธรรมมีความหลากหลายสูงชันและการเข้ามาของกลุ่มผู้อพยพส่งผลให้ประชากรภายในประเทศเลือกที่จะมองหาที่พักในระยะเวลาในต่างประเทศที่มีค่าครองชีพที่ต่ำกว่าและมีความเหมาะสมด้านการยอมรับชาวต่างชาติที่ดี และ 4) กลุ่มนักท่องเที่ยวสแกนดิเนเวีย เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวต่างประเทศสูงมากขึ้นเนื่องจากรัฐสวัสดิการของกลุ่มประเทศดังกล่าวมีอัตราค่าภาษีที่สูง รายได้ดี และด้วยลักษณะทางสภาพแวดล้อมของประเทศในกลุ่มดังกล่าวที่ส่วนใหญ่เผชิญกับอากาศที่หนาวและประชากรมีตัวเลือกในการท่องเที่ยวที่มากขึ้นส่งผลปัจจุบันเป็นกลุ่มที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างมากสำหรับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยและจากการสำรวจในรอบพื้นที่พบว่าที่พักอาศัยแบบพำนักระยะยาวในเขตพื้นที่ระยองแกลงมีจำนวนไม่มากพอและโครงการที่สร้างมามีอายุมากกว่า 15 ปี ขึ้นไปทำให้ที่พักอาศัยมีสภาพเสื่อมโทรมไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายของชาวสแกนดิเนเวียได้

เพื่อเป็นการรองรับการท่องเที่ยวจากชาวต่างชาติสำหรับจังหวัดระยองที่ผ่านมาจากแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมาทำให้ระยองเป็นจังหวัดผสมผสานระหว่างจังหวัดเพื่อการอุตสาหกรรมและจังหวัดเพื่อการท่องเที่ยวแบบเต็มรูปแบบ โดยตามแผนพัฒนาจังหวัดระยองในปี 2561 – 2565 ที่ผ่านมาก็ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของที่พักอาศัยที่เป็นปัญหาสำหรับนักท่องเที่ยวในระยะยาวในเรื่องของคุณภาพของที่พักที่ไม่เหมาะสมกับราคา การปรับปรุงที่พักอาศัยสำหรับการพำนักระยะยาวยังขาดความเหมาะสม การทำนุบำรุงดูแล

ทัศนียภาพ และสภาพแวดล้อมโดยรอบในแหล่งท่องเที่ยวยังขาดความเหมาะสม เหล่านี้ทำให้เกิดกระบวนการปรับปรุง รื้อถอน และออกแบบสถานที่พักอาศัยสำหรับนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบภายในจังหวัดระยองเพื่อให้ได้มาตรฐานที่ดีมากยิ่งขึ้น (สำนักงานจังหวัดระยอง, 2561)

จากที่กล่าวมาข้างต้นทางผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นกับการท่องเที่ยวในจังหวัดระยองคือการเข้ามาของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของจังหวัด และแนวทางการรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการพำนักระยะยาว ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าแนวทางในการพัฒนาและออกแบบที่พักสำหรับพำนักรยะยาวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติจะมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ในทางการศึกษาและการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดระยองได้ดีมากยิ่งขึ้น โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่กลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเป็นกลุ่มผู้ให้ความสนใจในการพำนักรยะยาวภายในจังหวัดระยองมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย
2. เพื่อศึกษาปัญหาผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่รองรับผู้สูงอายุชาว สแกนดิเนเวีย สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว

คำถามของการวิจัย

แนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่รองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย ควรเป็นอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้สูงอายุ ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ชาวสแกนดิเนเวียประกอบไปด้วย 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสวีเดน ประเทศนอร์เวย์ ประเทศ เดนมาร์ก และประเทศฟินแลนด์ ที่เข้ามาพักอาศัยในประเทศไทย นับตั้งแต่ 30 วัน ขึ้นไป จำนวน 10 คน โดยการการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการรูปแบบที่พำนักระยะยาวมากกว่า 5 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง และมีการดำเนินกิจการอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 3 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีประสบการณ์ในการออกแบบโครงการที่พักอาศัยมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี และมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสำหรับผู้สูงอายุอย่างน้อย 1 โครงการจำนวน 3 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ มีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุมาแล้วมากกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตด้านพื้นที่

ภาคตะวันออก อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพื้นฐานและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบทางกายภาพและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในโครงการสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ออนไลน์ เอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากมาตรฐานของทางราชการและเอกชนที่น่าเชื่อถือ

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกที่พักอาศัย

แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพำนักระยะยาว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบการที่พักของสแกนดิเนเวีย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบอารยสถาปัตย์ (Universal Design)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Consumer Trend Canvas

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Design Research

การศึกษาเก็บข้อมูลทางด้านภาคสนาม (Field Research) จากการลงสำรวจ เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบทางกายภาพและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่พักอาศัยในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) สำหรับชาวสแกนดิเนเวียในประเทศไทย โดยกำหนดขอบเขตที่ทำการศึกษาไว้ 4 ส่วนด้วยกัน คือ

2.1 ข้อมูลทางกายภาพของโครงการกรณีศึกษา

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปของโครงการกรณีศึกษา

2.2 ข้อมูลทางกายภาพและการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้านพักอาศัย

2.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราราคาเช่า-เช่าบ้านพักอาศัย

2.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังและรูปแบบการออกแบบของบ้านพักอาศัย

2.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านพักอาศัย

2.2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุในการตกแต่งภายในบ้านพักอาศัย

2.3 ข้อมูลพฤติกรรมของผู้พักอาศัยในโครงการกรณีศึกษา

2.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

2.3.2 ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

2.3.3 ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัยบ้านพักอาศัย

2.4 ปัญหาที่พบหลังการเปิดกิจการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

2.4.1 ปัญหาที่พบทางกายภาพ อาทิ การออกแบบ เรื่องระบบ ด้านการใช้สอย

2.4.2 ความต้องการในการแก้ไข พัฒนา ในธุรกิจ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ด้านนโยบาย ภาครัฐที่กำกับดูแลการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางบริหารจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวการเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขัน การส่งเสริมภาพลักษณ์ท่องเที่ยวและการตลาดการท่องเที่ยว

2. ด้านวิชาการ นักวิชาการหรือผู้ที่สนใจอาจนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปประกอบการวิจัยหรือขยายผลการวิจัยต่อไป เพื่อนำไปสู่การออกแบบในการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

3. ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอาจนำผลการวิจัยไปต่อยอดและพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการที่มีอยู่หลากหลายของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

นิยามศัพท์

การออกแบบที่พัก หมายถึง การออกแบบและตกแต่งห้องพักทั้งการแบ่งสัดส่วนห้องฟังก์ชัน รวมถึงการตกแต่ง วัสดุหรือสีที่ใช้เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

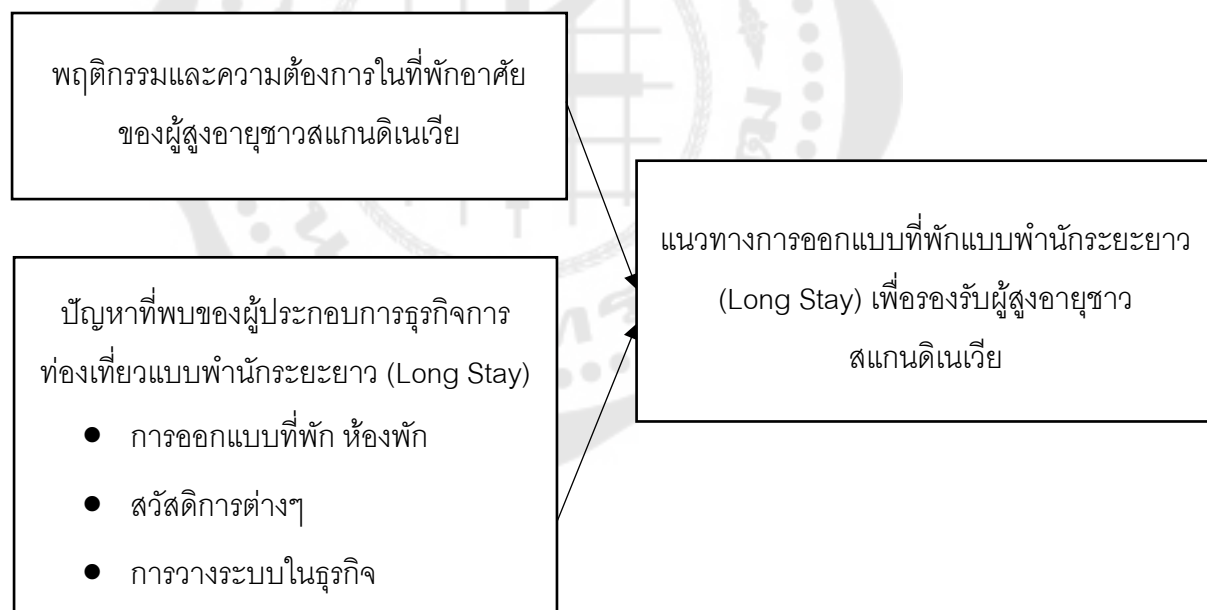
ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว หมายถึง การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดหรือการให้บริการ หรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร ทัศนอาจร

ชาวสแกนดิเนเวีย หมายถึง คนกลุ่มประเทศยุโรปเหนือที่ประกอบไปด้วย 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสวีเดน ประเทศนอร์เวย์ ประเทศเดนมาร์ก ประเทศฟินแลนด์

การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long stay tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่พำนักอยู่ในประเทศไทยเพื่อการพักผ่อนเป็นเวลา 30 วันขึ้นไป

ที่พักเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว หมายถึง สถานที่ประกอบการเชิงการค้า จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว ในเรื่องสถานที่พัก อาศัย อาหาร และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพักอาศัย และการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างที่พักหนึ่งไปยังที่พักหนึ่ง ซึ่งสถานประกอบการนั้น มีอยู่หลายประเภท เช่น โรงแรม สถานพักตากอากาศ บริการห้องชุด และเกสต์เฮาส์

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกที่พักอาศัย
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพำนักรูปแบบระยะยาว
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบการที่พักของสแกนดิเนเวีย
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบอารยสถาปัตย์ (Universal Design)
7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Consumer Trend Canvas
8. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Design Research
9. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวคิดของงานวิจัย

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ความหมายของผู้สูงอายุ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2553) ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 คือ บุคคลที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ผู้สูงอายุย่อมมีความเสื่อมโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ ปฏิบัติหน้าที่ดั้งเดิมได้ไม่ดี ทำให้ไม่สามารถหารายได้ ผู้สูงอายุที่สุขภาพไม่ดีช่วยเหลือตัวเองไม่ได้อย่างปกติต้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือดูแลเมื่อจะเดินทางก็ต้องให้บุตรหลานไปรับไปส่ง บทบาทเปลี่ยนจาก “ผู้รับผิดชอบ” เป็น “ผู้พึ่งพิง”

เฉลิมศักดิ์ บุญประเสริฐ (2560) ให้ความหมายของผู้สูงอายุคือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ปรากฏได้ทุกเพศ โดยผู้สูงอายุมีลักษณะสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ผู้สูงอายุมีลักษณะทางจิตใจที่อ่อนไหวต่อสิ่งแวดล้อมที่เข้ากระทบ และส่งผลกระทบที่แปรเปลี่ยน

จันทนา สารแสง (2561) อธิบายถึงความหมายของผู้สูงอายุคือผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เกิดการเปลี่ยนในบทบาททางสังคม การมีพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปของร่างกายและจิตใจ การได้รับสิทธิหรือการปฏิบัติทางสังคมเมื่อก้าวเข้าสู่ช่วงวัยดังกล่าวที่เปลี่ยนแปลงไป

จากความหมายข้างต้นทำให้สรุปได้ว่าผู้สูงอายุ คือบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีเป็นต้นไป โดยมีลักษณะทางกายภาพ หรือสถานะทางสังคมที่สามารถสื่อได้ในมุมมองของวัยวุฒิเป็นหลัก ซึ่งจะมีทำให้มีลักษณะทางจิตใจ หรือร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละบุคคลมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

ลักษณะของผู้สูงอายุ

อภิญา วงศ์ใหม่ (2560) อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุจะมีกระบวนการและกลไกการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุมีสภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่าง ๆ ทั้งร่างกาย จิตใจ และสภาพทางสังคมที่มีลักษณะแตกต่างจากไปจากช่วงอายุก่อนหน้านี้โดยมีลักษณะเด่นดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายในผู้สูงอายุ (physiological changes in old age) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เมื่ออายุมากขึ้น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่สังเกตเห็นได้ การเปลี่ยนแปลงด้านประสาทสัมผัส และการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในทุกระบบหน้าที่ของร่างกายตั้งแต่ในระดับเซลล์ความสามารถในการทำงานของระบบต่าง ๆ ลดลง โดยมีสิ่งแสดงให้เห็นเด่นชัดได้แก่

1.1 เส้นผม เป็นลักษณะของร่างกายที่เปลี่ยนแปลงให้เห็นได้ชัดเจนจากภายนอก และ โดยเส้นผมของผู้สูงอายุจะลดทั้งปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะการเปลี่ยนจากสีดั้งเดิมกลายเป็นสีขาว โดยกระบวนการเปลี่ยนสีเส้นผม นั้นเป็นเพียงข้อบ่งชี้ส่วนหนึ่งที่ส่งสัญญาณว่าบุคคลดังกล่าวเริ่มมีการเสื่อมทางร่างกายแต่ในบางครั้งการลดลงของจำนวนเส้นผม และการเปลี่ยนแปลงสีผมอาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุอื่น ๆ เช่นกรรมพันธุ์ที่ทำให้เกิดผมร่วงจำนวนมากก่อนวัยโดยทั่วไป หรือการที่ผมเปลี่ยนเป็นสีขาวมาจากความเครียดหรือพฤติกรรมทางเคมี ที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านอายุได้เช่นเดียวกัน

1.2 ผิวหนัง เป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของผิวหนังเกิดจากทั้งกรรมพันธุ์และการดูแลที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล ในช่วงวัยหนุ่มสาว ผิวจะมีความเปล่งปลั่งและสุขภาพดีจากการได้รับสารอาหารที่เพียงพอและการไหลเวียนเลือดที่ดี แต่เมื่ออายุมากขึ้น ผิวเริ่มสูญเสียความยืดหยุ่นและความชุ่มชื้น เนื่องจากปริมาณน้ำมันใต้ผิวหนังลดลงและการไหลเวียนเลือดลดน้อยลง ผิวเริ่มเหี่ยวแห้งและหยاب ขาดความตึงตัว จึงเกิดรอยย่นและผิวหย่อนยาน ผู้สูงอายุมักมีความเสี่ยงที่จะแพ้ต่ออากาศหนาว เนื่องจากไขมันใต้ผิวที่ทำหน้าที่เป็นฉนวนกันความร้อนหายไป นอกจากนี้ การลดลงของอัตราการเผาผลาญและการใช้พลังงานของร่างกายก็ทำให้ผิวหนังเสี่ยงต่อการบาดเจ็บง่ายขึ้น แม้จะได้รับการกระทบกระเทือนเพียงเล็กน้อย

1.3 ระบบการย่อยอาหาร เป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงในระบบทางเดินอาหารในผู้สูงอายุที่จะไม่แสดงอาหารให้เห็นเด่นชัด เนื่องจากอวัยวะของระบบทางเดินอาหารส่วนมากเสื่อมลง ทำให้ไม่รู้สึกอาหาร เบื่ออาหารรับประทานได้น้อยลง ทำให้น้ำหนักลดลง และการเปลี่ยนแปลงของหลอดอาหารเกิดการผ่อนคลายของเยื่อทำให้เกิดกรดเกลือและน้ำย่อยได้น้อยลง การบีบตัวและการเคลื่อนตัวของกระเพาะอาหารและลำไส้ได้น้อยลง ทำให้การย่อยและการดูดซึมอาหารน้อยลงไปด้วยและจากการเปลี่ยนแปลงของระบบไหลเวียนเลือดที่ทำให้เลือดไหลเวียนสู่อวัยวะต่าง ๆ ช้าลง จะทำให้อาหารถูกดูดซึมน้อยลงและส่วนที่ถูกดูดซึมแล้วจะไปสู่เซลล์ต่าง ๆ น้อยและช้าก่อให้เกิดการขาดอาหารได้ง่าย

1.4 ระบบทางเดินหายใจ โดยทั่วไปปอดจะมีสมรรถภาพลดลง เนื้อที่ของถุงลมปอดลดลงความจุของปอดในวัยชราลดลงเนื่องจากความยืดหยุ่นของทรวงอกลดปริมาณอากาศตกค้างในปอดมากขึ้น ทำให้อากาศผ่านเข้าออกหลอดลมน้อย สิ่งเหล่านี้ทำให้เลือดจับออกซิเจนขณะที่ผ่านปอดได้น้อยและโอกาสที่จะมีเสมหะสะสมอยู่ภายในมากขึ้นตาม

1.5 ระบบประสาทส่วนกลางของผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน เซลล์ประสาทและสมองจะมีขนาดเล็กลง เนื่องจากการเสื่อมสภาพของเนื้อสมอง คลื่นสมองมีการเปลี่ยนแปลง และอาจเกิดอาการทางจิตได้ตามปกติ โดยสมองจะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงวัยเด็กและวัยหนุ่มสาว แต่จะเริ่มเสื่อมถอยเมื่ออายุมากขึ้น การเสื่อมสภาพนี้ทำให้ผู้สูงอายุมีความยากลำบากในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และการแก้ปัญหาที่ไม่ดีเท่าที่ควร อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงในสมองและระบบประสาทยังส่งผลให้เกิดอาการต่าง ๆ เช่น มือและนิ้วมือสั่น สิ้นน้ำลาย หรือบางครั้งอาจมีอาการแปรปรวน ผู้สูงอายุบางคนอาจกลายเป็นคนที่มีอารมณ์อ่อนไหวขาดความทะเยอทะยาน และรู้สึกเศร้าหมอง

1.6 ระบบกระดูกวัยผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีความเปราะบางกระดูกสูง เนื่องจากมีการเสื่อมสลายตัวของแคลเซียมออกจากกระดูก และการขาดวิตามินดีทำให้กระดูกพรุนหักง่าย เพราะฉะนั้นจึงควรระมัดระวังผู้สูงอายุไม่ให้ถูกกระแทกหรือหกล้มได้

1.7 ระบบหัวใจและการไหลเวียน ความสามารถของหัวใจในการเต้นและความแรงในการบีบตัวลดลง หัวใจโตขึ้นทำให้ปริมาณโลหิตที่ออกจากหัวใจในแต่ละนาทีลดน้อยลงด้วยผนังของเส้นเลือดอาจมีไขมัน เกาะอยู่มาก ทำให้แข็งและหนา เลือดไปเลี้ยงตามส่วนต่าง ๆ ได้น้อย โดยเฉพาะปลายขา เท้า นอกจากนี้หลอดเลือดของผู้สูงอายุแคบทำให้ด้านการไหลเวียนของเลือด อาจมีความดันโลหิตสูงกว่าปกติและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้มีผลทำให้เกิดโรคของหลอดเลือด และโรคของอวัยวะที่มีเส้นเลือดขนาดเล็กไปเลี้ยงได้ง่าย

2. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social change) เป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านบทบาท หน้าที่และปฏิสัมพันธ์ที่ผู้สูงอายุมีกับบุคคลและสิ่งแวดล้อม แต่ผลของการเปลี่ยนแปลงจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีต่อผู้สูงอายุนั้น จะขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมหลายประการ ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม อย่างไรก็ตามความเปลี่ยนแปลงที่เป็นสากลที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุในทุกสังคม เช่น

2.1 กิจกรรมทางสังคมจะจำกัดและลดน้อยลง เนื่องจากสมรรถภาพทางกายที่ไม่เอื้ออำนวยความสนใจลดลง และความแตกต่างทางความคิดและความสนใจกับคนกลุ่มอายุน้อยกว่า

2.2 ภาระหน้าที่และบทบาททางสังคมจะเปลี่ยนไป ในครอบครัวจากบทบาทของการเป็นพ่อหรือแม่ก็เป็นผู้ บ้า ตา ยาย ปู่ ย่า หรือจากหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้อาศัยในที่ทำงานจากคนทำงานมาเป็นทีปรีक्षा ในสังคมก็เปลี่ยนจากผู้ผลิตมาเป็นผู้ให้บริการการผลิตหรือผู้พึ่งพิง

3. การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ (Psychological change) การเปลี่ยนแปลงทางด้านนี้จะแสดงออกในรูปของพฤติกรรม สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงส่วนหนึ่งมาจากความเสื่อมทางกายภาพ สมรรถภาพทางร่างกายเสื่อมถอยลง ภาพลักษณ์ทางกายก็เปลี่ยนไปในทางลบ สาเหตุอีกส่วนหนึ่งเกิดจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต และสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น ผู้ที่มีชีวิตมาถึง 60 ปี ต่างประสบเหตุการณ์ที่ทำให้ทั้งประสบการณ์ที่มีความหลากหลายทั้งในเรื่องการทำงาน มิตรภาพ ครอบครัว การสูญเสีย ที่แตกต่างกันออกไป ในสภาวะเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อจิตใจผู้สูงอายุที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวได้ดีก็จะมีจิตใจที่ยอมรับต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกลายเป็นความสุขุมเยือกเย็นลง และใช้ชีวิตในบั้นปลายอย่างสงบ มองเห็นคุณค่าของตนเองและการให้ความสำคัญต่อบุคคลอื่น ครอบครัวและสังคม แต่ถ้ายังอยู่ในระหว่างการปรับตัวหรือยังปรับไม่ได้ก็จะมีสภาพจิตใจที่เสื่อมถอยลงไปด้วย

วาสนา สิทธิกัน (2560) ทำการแบ่งระยะของผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่มประกอบไปด้วย

1. ผู้สูงอายุตอนต้นคือ 60 - 69 ปี เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ส่วนใหญ่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย และบทบาททางสังคมอยู่ในช่วงทำใจหรือยอมรับในสถานะของตนเองและการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมหรือสภาพร่างกายใหม่

2. ผู้สูงอายุตอนกลาง คือ 70 - 79 ปี เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่เริ่มนิ่งหรือกลายเป็นส่วนหนึ่งของบทบาททางสังคมใหม่ และเริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายไปในทิศทางที่เสื่อมถอยที่ชัดเจน

3. ผู้สูงอายุตอนปลาย คือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่มีความชัดเจนในบทบาททางสังคมใหม่ และความเด่นชัดของร่างกายที่เสื่อมถอยใหม่มีการแสดงออกมาจนนำไปสู่การท้อใจและยอมรับความเป็นไปดังกล่าว

ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ และ ไพรัช โกศลย์พิพัฒน์ (2561) อธิบายถึงลักษณะของกระบวนการที่สื่อถึงความเป็นผู้สูงอายุแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ประกอบไปด้วยระยะแรกคือช่วงการเปลี่ยนแปลงก่อนอายุ 40 ปี เป็นกระบวนการที่ร่างกาย ศักยภาพ และความเป็นอยู่ทางสังคมโดยส่วนใหญ่มาถึงจุดขีดสุดและเริ่มเข้าสู่กระบวนการเสื่อมโทรมที่เข้าสู่การเปลี่ยนแปลงระยะที่ 2 คือช่วงหลังอายุ 40 ปีขึ้นไป ซึ่งจะแสดงถึงร่างกายที่มีความถดถอย หน้าที่การงานที่เริ่มพัฒนาน้อยลงหรือระดับประคองเท่านั้น ไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงด้านความเจริญต่าง ๆ ของตัวบุคคลกลายเป็นความเสื่อมถอยตามอายุขัย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ และ ไพรัช โกศลย์พิพัฒน์ (2561) อธิบายถึงทฤษฎีที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุประกอบไปด้วย

1. ทฤษฎีการมีกิจกรรมรวมกันที่เหมาะสมกับวัย (The Activity theory of aging) เป็นการอธิบายถึงลักษณะทางสังคม และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการสังคม จนนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ ซึ่งสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ บทบาททางสังคมจะลดลงตามระดับของอายุ เนื่องจากบทบาทหรือสถานะที่เคยเป็นอยู่นั้นจะถูกแทนที่ด้วยคนรุ่นถัดไป ทำให้เกิดกิจกรรมใหม่ ๆ สำหรับตัวผู้สูงอายุเข้ามาแทนที่ที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องตามความสนใจพื้นฐานและมักจะใช้เกี่ยวกับการทำงานของสมองมากกว่าร่างกาย เนื่องด้วยผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักมีปัญหาด้านสุขภาพเป็นทุนเดิม และการเน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์และสังคมใหม่ ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุได้รับบทบาทใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานะทางสังคมของตน

2. ทฤษฎีบุคลิกภาพของอีริคสัน (Erikson's Psychosocial Development Stage) อีริคสัน ได้แบ่งพัฒนาการของมนุษย์ เป็น 8 ระยะ โดยทำการแบ่งตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงสูงอายุ ซึ่งในระยะที่ 8 หรือระยะสุดท้ายนั้นหมายถึงบุคคลในช่วงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่นำมาจากช่วงอายุของผู้ที่สิ้นสุดหน้าที่การงานหลักของตนเอง หรือผู้ที่ยุติบทบาททางสังคมที่ตนเองเคยกระทำมาและเกิดการยอมรับให้ได้ว่าสิ่งที่ตนได้ทำอยู่ที่ผ่านมาทั้งหมดหน้าที่แล้วหรือจำเป็นต้องส่งต่อให้ผู้อื่นทำไม่ว่าจะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม เป็นการปล่อยวางและทำใจ พร้อมกับปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงในการใช้ชีวิตใหม่ในอนาคต

วาสนา สิทธิกัน (2560) ได้สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเอาไว้ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีทางสังคมวิทยา เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงบทบาท การมีปฏิสัมพันธ์และการปรับตัวในสังคมของผู้สูงอายุ รวมถึงสาเหตุที่ส่งผลต่อผู้สูงอายุในการเข้าสู่สถานภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งพยายามที่จะช่วยแนะนำให้ผู้สูงอายุ ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การเป็นอาสาสมัครซึ่งจะส่งผลให้ผู้สูงอายุรู้สึกตนเองมีคุณค่าเหมือนบทบาทที่เคยเป็นในอดีตเกิดมีความสุขในการใช้ชีวิต ผู้สูงอายุจะมีการลดบทบาทของตนเองลง ยอมรับกับบทบาทใหม่ ๆ ได้ ผู้สูงอายุที่มีมาจากสังคม วัฒนธรรมต่างกันย่อมมีประสบการณ์ต่างกัน ที่สามารถแบ่งปันและเล่าสู่กันฟังได้ ทฤษฎีที่น่าสนใจเกี่ยวกับด้านสังคมวิทยาเช่น ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) ทฤษฎีการถอยห่าง (Disengagement Theory) ทฤษฎีกิจกรรม (Activity Theory) ทฤษฎีการต่อเนื่อง (Continuity Theory) ทฤษฎีต่างยุค (Age - Stratification Theory) หรือ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) เป็นต้น

2. ทฤษฎีทางชีววิทยา เป็นทฤษฎีที่พิจารณาสาเหตุของการสูงอายุ จากการเปลี่ยนแปลงในทางเสื่อมถอยของโครงสร้างของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย โดยมุ่งเน้นอธิบายความสัมพันธ์ของปฏิกิริยาเคมีในร่างกายกับกระบวนการสูงอายุและการนำไปประยุกต์ของทฤษฎีในศาสตร์นี้คือการลดความเครียดที่อยู่รอบตัวมนุษย์อาทิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ การออกกำลังกาย สม่ำเสมอเพื่อเสริมสร้างการไหลเวียนของโลหิตในร่างกาย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายมีแนวโน้มในทางเสื่อมและเมื่อร่างกายไม่แข็งแรงย่อมส่งผลต่อความสุขและการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุเช่นกัน ทฤษฎีที่น่าสนใจเกี่ยวกับด้านชีววิทยา เช่น ทฤษฎีพันธุกรรม (Gene Theory) ทฤษฎีวิวัฒนาการ (Evolution Theory) ทฤษฎีนาฬิกาชีวิต (Biological Clock) หรือ ทฤษฎีอวัยวะ (Organ Theory) เป็นต้น

3. ทฤษฎีทางจิตวิทยา เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงไปโดย พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นเรื่องของปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกของบุคคล ซึ่งปัจจัยภายในจะเป็นการพัฒนาและปรับตัวของความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจ แรงจูงใจ เป็นต้น ส่วนการศึกษาปัจจัยภายนอก เป็นการเปลี่ยนแปลงขอ พันธุกรรมของร่างกายกับปฏิสัมพันธ์ที่ร่างกายมีต่อสังคมและส่วนของสังคม คือ ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมและโครงสร้างสังคม ดังนั้นการที่ผู้สูงอายุจะมีความสุขนั้น ขึ้นอยู่กับภูมิหลัง และการพัฒนาทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุเช่น การมีครอบครัวอบอุ่น สภาวะทางอารมณ์มีความรัก ต่อผู้อื่น มีการค้นหาความรู้สม่ำเสมอ เป็นต้น

จากการศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ในฐานะที่กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุ โดยกำหนดขอบเขตช่วงอายุของกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะต้องเป็นกลุ่มผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปตามการศึกษาด้านความหมายและการทำความเข้าใจขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงความเป็นผู้สูงอายุในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกที่พักอาศัย

ความหมายของที่อยู่อาศัย

ศักดิ์ชัย แสนภูมิ (2561) ให้ความหมายของที่อยู่อาศัยว่าหมายถึงบริเวณที่ตั้งหรือสิ่งปลูกสร้างสำหรับอาศัยอยู่ นับทั้งตัวอาคารและบริเวณอาคารที่ตั้งอยู่ สอดคล้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตคือการมีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอย่างน้ำและไฟฟ้า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ที่เลือกอยู่อาศัย

กนกอร ทองกลิ้ง (2560) ให้ความหมายของที่อยู่อาศัยคือสถานที่ในการใช้ชีวิต หรืออยู่เป็นหลักแหล่งทั้งแบบระยะยาว หรือแบบชั่วคราว ซึ่งจะมีความปลอดภัย คำนึงและสามารถปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงได้ทั้งภายในกายภาพหรือการปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมภายนอกของที่อยู่อาศัย

สุภาพร พิมพ์พิเศษ (2560) ให้ความหมายของที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยหนึ่งในการดำรงชีวิต ซึ่งผู้เช่าอยู่อาศัยอาจให้อยู่ในระยะยาวหรือเพียงชั่วคราวขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเลือกที่อยู่อาศัยดังกล่าวทำให้เกิดการตอบสนองและความเหมาะสมต่อการหาที่อยู่อาศัยไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม ทำเลที่ตั้ง ราคา สาธารณูปโภค และอื่น ๆ ที่ทำให้ที่อยู่อาศัยดังกล่าวมีความเหมาะสมกับความต้องการของตัวบุคคลนั้น ๆ

โดยสรุปแล้วความหมายของที่อยู่อาศัยคือสถานที่ ที่ตัวบุคคลเลือกให้อยู่พัก หรือดำรงชีพทั้งถาวร ระยะยาว หรือเพียงแค่ชั่วคราว โดยมีองค์ประกอบให้สามารถเข้าอยู่พักได้ตามความต้องการขั้นพื้นฐานหรือตามหลักปัจจัย 4 ที่จะต้องมีความปลอดภัย รู้สึกมีหลักแหล่งเป็นของตนเอง และใช้ชีวิตได้

ปัจจัยการเลือกที่พักอาศัย

สุเมธี วงศ์ศักดิ์ (2562) อธิบายถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาถึงความเหมาะสมและความต้องการในการเลือกที่พักอาศัย โดยมีเกณฑ์ในการเลือกผ่านการตัดสินใจองค์ประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การตัดสินใจที่อยู่อาศัยในระยะยาวหรือการอยู่อาศัยชั่วคราว สถานที่พักอาศัยที่อยู่ในระยะยาวควรจะมีคามมั่นคงและเหมาะสมต่อการใช้ชีวิตตามจุดมุ่งหมายที่วางเอาไว้ในระยะยาว เช่น บ้าน ตึกแถว โครงการจัดสรร เป็นต้น ในขณะที่ที่อยู่อาศัยแบบชั่วคราวควรมุ่งเน้นไปที่ความสะดวกในการเข้าอยู่และย้ายออกได้ง่ายเพื่อให้มีความกังวลในตัวสินทรัพย์ให้น้อยที่สุดเนื่องจากเป็นการเข้ามาอยู่ในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น เช่น แมนชั่น หอพัก เป็นต้น

2. ลักษณะของชุมชนในละแวกใกล้เคียงกับที่อยู่อาศัยเป็นเช่นไรทั้งสภาพทางสังคม ลักษณะของอาคาร และชีวิตความเป็นอยู่ที่สามารถเข้ามากระทบกับการเข้าไปอยู่อาศัยของตนได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. การบริหารค่าใช้จ่ายของที่อยู่อาศัยทั้งการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ค่าซ่อมแซมบำรุง หรือการจ่ายเพียงค่าเช่าสำหรับชั่วคราว เหล่านี้ที่พักอาศัยแต่ละประเภทจะมีค่าใช้จ่ายแฝงที่แตกต่างกันออกไปประกอบการพิจารณา ยิ่งเป็นที่พักอาศัยระยะยาวค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะมีความละเอียดและเกิดขึ้นตามกาลเวลาที่อาศัยอยู่ได้มากยิ่งขึ้น

4. ภาวะหรือปัญหาที่เกิดขึ้นภายในที่พักอาศัยทั้งที่เป็นอยู่ก่อนเข้ามาอาศัย และเกิดขึ้นหลังจากเข้ามาอาศัย สามารถคาดการณ์และประเมินความน่าจะเป็นต่าง ๆ เพื่อเตรียมรับมือหรือหาทางหลีกเลี่ยงไปหาที่พักอาศัยอื่นได้

5. ระบบรักษาความปลอดภัย เป็นลักษณะร่วมของที่พักอาศัยที่จะต้องสะท้อนความต้องการความปลอดภัยหรือความเป็นส่วนตัวที่เหมาะสมทำให้ที่พักอาศัยดังกล่าวสามารถไว้วางใจและใช้ชีวิตได้ในเวลาที่อาศัยอยู่

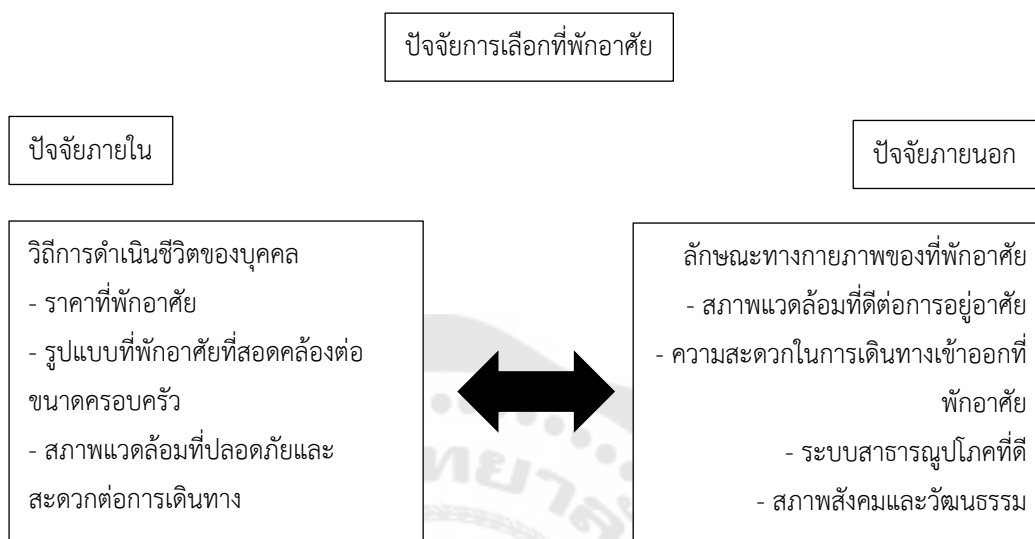
6. ความสะดวกสบาย ทั้งในแง่ของการเดินทางไปยังสถานที่ในชีวิตประจำวัน การมีสิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณใกล้เคียงไม่ว่าจะเป็นสถานพยาบาล ร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้าที่จะช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ในการพักอาศัยมีประสิทธิภาพและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

สุรัตน์ สดชื่นจิตต์ (2554) อธิบายถึงปัจจัยในการเลือกที่พักอาศัยสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ปัจจัยหลักประกอบไปด้วย

1. ปัจจัยภายใน หรือปัจจัยที่สะท้อนถึงการใช้ชีวิตของตัวบุคคลดังกล่าวที่จะมีความเชื่อมโยงกับราคาที่อยู่อาศัย รูปแบบที่พักอาศัยที่สอดคล้องต่อขนาดของผู้ที่จะเข้าอยู่อาศัย สภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย ความสะดวกสบายในการเดินทาง

2. ปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงลักษณะทางกายภาพของที่พักอาศัย ประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมที่บ่งบอกถึงความเป็นอยู่ที่ดีในบริเวณที่พักอาศัย ความสะดวกใน

การเดินทางเข้าออกของที่พักอาศัย ระบบสาธารณูปโภคที่ สภาพสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับตัวผู้เข้าพักอาศัย

ภาพประกอบ 4 ปัจจัยในการเลือกที่พักอาศัย

ที่มา: สุรัตน์ สดชื่นจิตต์ (2554)

กนกกร ทองกลิ้ง (2560) อธิบายถึงปัจจัยในการเลือกที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุจาก 2 มุมมองคือตัวที่อยู่อาศัยเอง และมุมมองเกี่ยวชุมชนโดยรอบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเลือกจากที่พักอาศัย เป็นองค์ประกอบที่พิจารณาจากสภาพพื้นฐานของตัวที่พักอาศัยเป็นหลักประกอบไปด้วย

1.1 ความปลอดภัย (Safety) เป็นการประเมินถึงการออกแบบตัวที่พักอาศัยถึงความเหมาะสมในการเคลื่อนที่ หยิบจับ ใช้งานส่วนต่าง ๆ ภายในที่พักอาศัยให้มีความสัมพันธ์กัน เช่น การลดสิ่งกีดขวาง การให้แสงสว่างที่เพียงพอ การลดการใช้พื้นต่างระดับ การติดตั้งราวจับภายในห้องน้ำหรือบันไดรวมไปถึงทางเดินต่าง ๆ ภายในบ้าน

1.2 สิ่งเร้า (Stimulate) เป็นการเลือกที่อยู่อาศัยที่สามารถตอบสนองต่อประสาทสัมผัสที่ถดถอยลงของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมไม่ว่าจะเป็นการเลือกแบบโทนสีที่ดูง่ายสบายตา กระตุ้นการมองเห็น การออกแบบจัดแสงให้สว่างในแต่ละจุดเพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัสในการเคลื่อนที่ไปยังส่วนต่าง ๆ การมีจุดสร้างเสียงกระทบเพื่อให้เกิดการรับรู้ได้ง่าย

1.3 ความสะดวกสบาย (Comfort) เป็นการเลือกที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่ดีมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม และมีบรรยากาศที่ทำให้ไม่รู้สึกกดดันหรือบีบคั้นมากเกินไป

1.4 ความเป็นส่วนตัว (Privacy) เป็นการจัดแบ่งพื้นที่ส่วนตัวของผู้อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม และสามารถปฏิสัมพันธ์ได้เมื่อจำเป็นหรือต้องการความช่วยเหลือ และการแบ่งพื้นที่ความเป็นอยู่ให้สามารถใช้ช่วงเวลาส่วนตัวได้ดี

1.5 การเคลื่อนที่ (Mobility) เป็นที่อยู่อาศัยที่มุ่งเน้นให้ตัวผู้สูงอายุเคลื่อนที่ได้ง่าย สะดวก หรือลดการขยับหรือใช้แรงให้น้อยที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ ภายในที่พักอาศัย

2. การประเมินจากองค์ประกอบด้านชุมชน เป็นองค์ประกอบที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่โดยรอบของที่พักอาศัยที่ผู้สูงอายุมีโอกาสที่จะเกิดการปฏิสัมพันธ์ หรือมีปัจจัยกระทบต่อการอยู่อาศัยได้ สามารถพิจารณาได้จาก

2.1 สิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนและแหล่งบริการ (Community Facilities and Resource) เป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การใช้ชีวิตภายในชุมชนโดยรอบที่พักอาศัยมีความสะดวกมากยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นสถานพยาบาล ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า หรือสวนสาธารณะ เป็นต้น

2.2 อาชญากรรม (Crime) เป็นองค์ประกอบที่เกิดจากการดูแลตนเองและการป้องกันตัวของผู้สูงอายุจะน้อยกว่าบุคคลทั่วไปส่งผลให้พื้นที่ที่มีความเสี่ยงจะไม่น่าอยู่หรือไม่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุที่ดูแลตัวเองค่อนข้างลำบากและทำให้เกิดความหวาดระแวงได้ง่าย

2.3 การขนส่งเดินทาง (Transportation) เป็นการเข้าถึงระบบการเดินทางหรือเส้นทางในการเดินทางต่าง ๆ ที่มีการออกแบบหรือปรับปรุงให้สะดวกและเข้าถึงง่าย และผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตัวเองจากโครงสร้างระบบดังกล่าวได้ง่ายเช่นเดียวกัน

แนวคิดที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

อารณี มานูฟรีพันธ์ (2565) อธิบายถึงหลักแนวคิดในการออกแบบหรือการคัดเลือกที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วย 3 หลักการได้แก่

1. หลักการเรื่องการจัดสภาพแวดล้อม เนื่องจากสรีระทางร่างกายของผู้สูงอายุจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นส่วนสูง การขยับร่างกาย หรือระยะในการเอื้อมหยิบจับต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของมวลกล้ามเนื้อ โครงสร้างกระดูก ไปจนถึงปัญหาส่วนบุคคลทางร่างกาย ทำให้การออกแบบสภาพแวดล้อมเฉพาะตัวบุคคลสำหรับผู้สูงอายุควรมีการคำนึงถึงระยะก้าว ระยะยกพื้นต่างระดับ ไปจนถึงราวจับภายในพื้นที่พักอาศัย เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมแห่งความปลอดภัยให้แก่ผู้สูงอายุให้มากที่สุดในการเข้าพักอาศัย

2. หลักการออกแบบเพื่อพิทักษ์และปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ ควรคำนึงในเรื่องของความปลอดภัยในทางกายภาพไม่ว่าจะเป็นการให้แสงสว่างที่เพียงพอในทางเดิน หรือจุดเชื่อมต่อ มุมอับต่าง ๆ การสร้างทางเดินต่าง ๆ ให้เข้าถึงได้ง่าย มีทางลาดสำหรับการใช้รถเข็นหรือเคลื่อนย้าย การใช้สีที่เด่นชัดมองเห็นได้ง่ายทั้งทำให้เกิดความสดชื่นไม่ซีดเศร้า เอามาใช้ร่วมกับการจัดแสงสว่างในพื้นที่ให้มีความเหมาะสม คำนึงถึงความแข็งแรง ออกแบบให้ดูแลรักษาได้ง่ายและเป็นมิตรต่อการใช้งาน

3. หลักการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design) เป็นหลักการออกแบบเพื่อให้ทุกคนสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่าในการใช้งานและทุกคนสามารถใช้ได้อย่างเท่าเทียม เนื่องจากการออกแบบดังกล่าวจะคำนึงเรื่องความสะดวกสบายและคำนึงถึงสภาพร่างกายและความบกพร่องต่าง ๆ ให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายหลักการดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมเป็นอย่างดีในการประยุกต์ใช้ในการสร้างเพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุในการเข้าพักอาศัย โดยองค์ประกอบของการออกแบบเพื่อทุกคนแบ่งออกเป็น 7 องค์ประกอบได้แก่ 1) ความปลอดภัย 2) ความเรียบง่ายและใช้งานง่าย 3) ความยืดหยุ่นในการใช้งาน 4) การมีขนาดที่เหมาะสม 5) มีสิ่งอำนวยความสะดวก 6) ความเสมอภาค และ 7) การมีข้อมูลมากพอในการใช้งานพื้นที่ออกแบบ

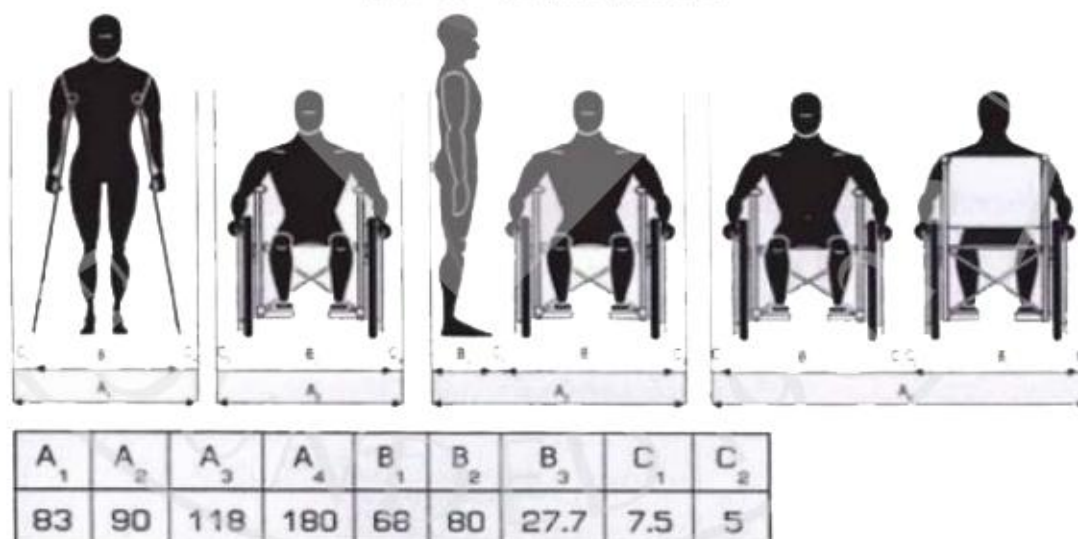
ในการออกแบบที่พักอาศัยในหลักการสำหรับการออกแบบเพื่อทุกคนเมื่อพิจารณาเฉพาะผู้สูงอายุที่มีโอกาสเข้าพักอาศัยโดยมีลักษณะของความจำเป็นที่จะต้องใช้รถเข็น หรือเครื่องมือค้ำยันในการเคลื่อนที่จะมีพื้นฐานในการออกแบบที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุให้เหมาะสมดังต่อไปนี้

1. การประเมินระยะความกว้างของเส้นทางสัญจร

เป็นการประเมินระยะห่างระหว่างด้านของเส้นทางสัญจรเพื่อสำหรับผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องใช้เครื่องช่วยเดินหรือการใช้รถเข็นนั้นจะต้องมีระยะกว้างของเส้นทางสัญจรอย่างน้อย 0.90 เมตร

A = ขนาดความกว้างค่าสูงสุดของทาง B = ขนาดกว้างกายสูงสุดพร้อมอุปกรณ์
C = ระยะเผื่อ = 10/2 กรณีที่มีการจับเข็นน้อย = 15/2 กรณีที่มีการจับเข็นมาก

รูปที่ 19 ขอบเขตของทางสัญจร

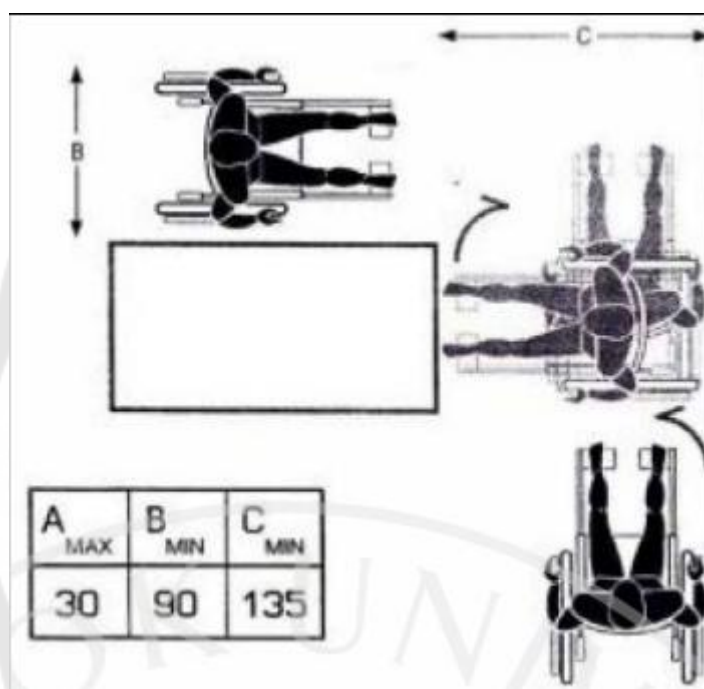

ภาพประกอบ 5 การออกแบบระยะความกว้างของเส้นทางสัญจรสำหรับผู้ใช้นักย่นและรถเข็น

ที่มา: อารณี มานูพีรพันธ์ (2565)

2. ระยะการหมุนกลับของรถเข็น

เป็นการออกแบบพื้นที่สำหรับผู้สูงอายุหรือผู้พิการที่จำเป็นต้องใช้รถเข็นนั้นต้องการหันหรือกลับหลัง เช่นในกรณีของการเข้าใช้ห้องน้ำ และต้องการหมุนไปใช้สุขภัณฑ์ต่าง ๆ ภายในห้องน้ำ หรือออกมาจากห้องน้ำ มีความจำเป็นจะต้องมีระยะการหมุนกลับของรถเข็นในพื้นที่อย่างน้อย เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.50 เมตร

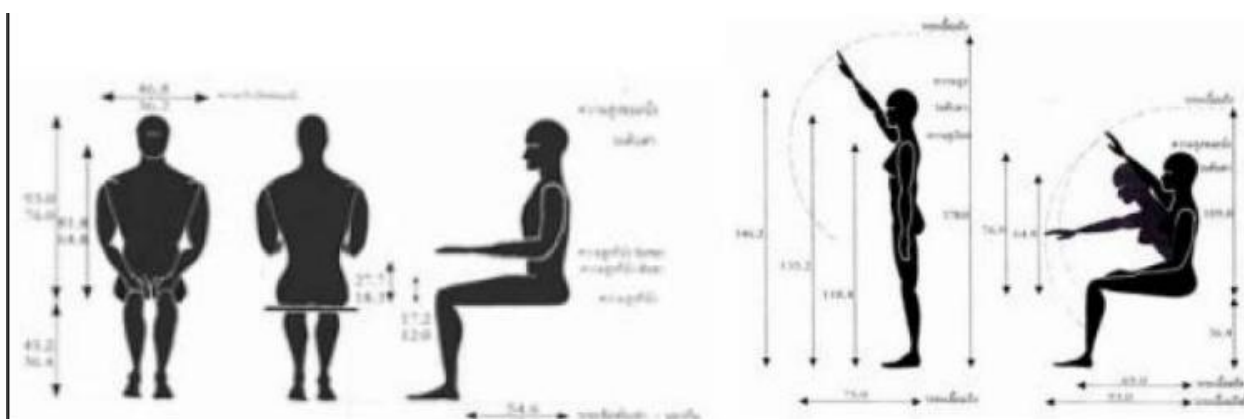

ภาพประกอบ 6 การออกแบบระยะหมุนกลับของผู้ใช้รถเข็น

ที่มา: อารณี มานูพีรพันธ์ (2565)

3. ระยะเอื้อมมือ

เป็นระยะที่คำนึงการที่ผู้สูงอายุในท่านั่งหรือขยับต่าง ๆ นั้นไม่ควรมีสิ่งกีดขวางออกมาเกิน 0.60 เมตร และควรมีระยะสำหรับการขยับหรือจับขณะยืนหรือค้ำเดินระหว่าง 0.90 เมตร ถึงไม่เกิน 1.20 เมตร สำหรับระยะเอื้อมด้านข้างควรมีความสูงจากพื้นอยู่ที่ 0.4 เมตร แต่ไม่เกิน 1.20 เมตร เพื่อให้เกิดความสะดวกในการขยับทั้งจากรถเข็นและการเดินโดยทั่วไป

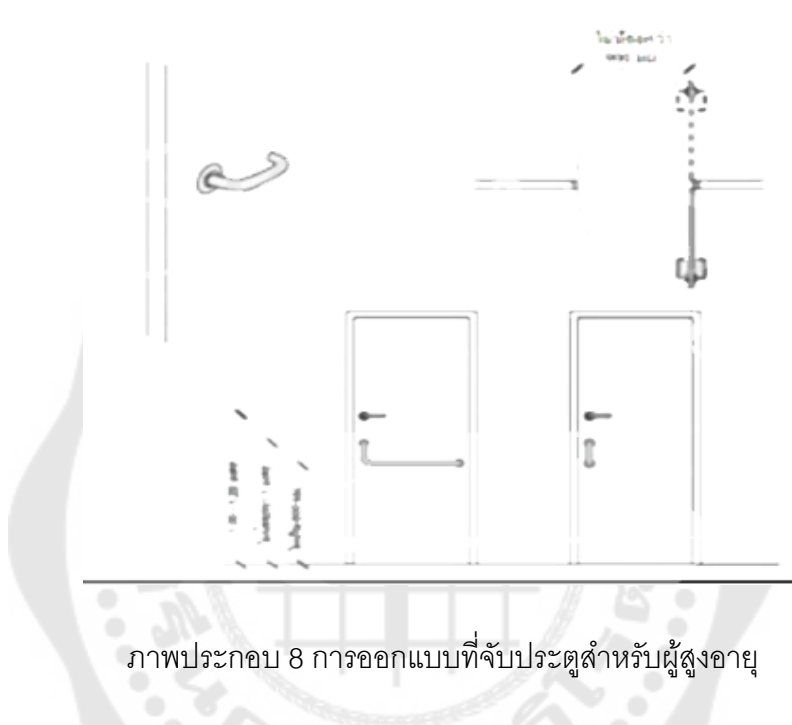

ภาพประกอบ 7 การออกแบบระยะเอื้อมมือสำหรับผู้สูงอายุ

ที่มา: อารณี มานูพีรพันธ์ (2565)

4. ลักษณะมือจับประตู

เป็นการออกแบบหรือเลือกลักษณะของมือจับประตู โดยความสูงของที่จับควรอยู่ระหว่าง 0.90 - 1.20 เมตร และลักษณะมือจับควรออกแบบให้เป็นแบบเปิดปิดง่ายมีค้ำราวให้จับปิดได้สะดวก

ภาพประกอบ 8 การออกแบบที่จับประตูสำหรับผู้สูงอายุ

ที่มา: อารณี มานูพีรพันธ์ (2565)

ลักษณะการออกแบบที่พักอาศัย

รูปแบบของการออกแบบที่พักอาศัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้เข้ามาในการพิจารณาหรือตัวเลือกที่สำคัญของผู้ที่กำลังมองหาที่พักอาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยลักษณะของการออกแบบที่พักอาศัยในประเทศไทยที่น่าสนใจประกอบไปด้วย (ชนัญทิพย์ ธนภัทรธีรานันท์, 2561

1. รูปแบบไทยดั้งเดิม (Thai Traditional Style) เป็นการออกแบบที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาความเป็นไทยในงานศิลปะการออกแบบ รวมไปถึงการใช้วัสดุต่าง ๆ ที่เลือกใช้ไม้ ดินเหนียว ลักษณะของบ้านจะมีทรงไทยจั่ว เสาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของงานออกแบบในประเทศ
2. รูปแบบไทยประยุกต์ (Thai Contemporary Style) เป็นลักษณะของที่พักอาศัยทั่วไปในประเทศไทยที่มีการใช้วิทยาการสมัยใหม่เข้ามาในงานก่อสร้างออกแบบ โดยยังคงมี

ส่วนที่ผสมผสานกับการออกแบบไทยไว้อยู่ไม่ว่าจะเป็นหน้าต่าง ประตู ระเบียง การจัดวางพื้นที่ใช้สอยส่วนกลางสำหรับแขกบ้านแขกเรือนที่เป็นลักษณะเด่นเฉพาะของรูปแบบการออกแบบดังกล่าว

3. รูปแบบความเป็นโอเรียนทอล (Oriental Style) เป็นลักษณะของการออกแบบที่สะท้อนอิทธิพลการออกแบบที่ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นที่พักอาศัยแบบเอเชีย ที่พักอาศัยตะวันตก มักถูกนำมาใช้ในงานออกแบบโครงการที่ต้องการนำเสนอการออกแบบร่วมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีความกลมกลืนของที่พักอาศัยในพื้นที่นั้น ๆ

4. รูปแบบทรอปิคอล (Tropical Style) เป็นรูปแบบที่เน้นที่อาศัยที่มีความเปิดโล่งของพื้นที่ที่ต่อยอดมาจากไทยดั้งเดิมแต่มีความเป็นธรรมชาติในการออกแบบมากยิ่งขึ้น ลักษณะดังกล่าวมักมีการตกแต่งธรรมชาติภายในที่พักอาศัย และเน้นการเปิดโล่งของพื้นที่ใช้สอย รวมไปถึงการใช้วัสดุจากธรรมชาติในงานออกแบบเป็นหลัก

โดยสรุปจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกที่พักอาศัยสามารถประยุกต์ใช้ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานของที่อยู่อาศัย ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้คือที่อยู่อาศัยในรูปแบบการพำนักระยะยาวของกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่ผู้วิจัยจะนำมาประยุกต์ในการศึกษาครั้งนี้ต่อไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

ฉันท軒ิต เกตุน้อย (2559) สรุปว่าการท่องเที่ยวเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัย โดยมีจุดมุ่งหมายทั้งการพักผ่อน ความสนุกเพลิดเพลิน และการเปิดประสบการณ์ใหม่อย่างสมัครใจ โดยเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้แก่ปลายทางที่เดินทางไป

โดม อินทรกระติก (2558) อธิบายถึงการท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่ประจำไปยังสถานที่ชั่วคราว หรือการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ โดยอาจกลับมายังที่อยู่เดิมหรือไม่ก็ได้ การเดินทางนี้อาจมีจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานหรือธุรกิจ หรือเป็นการเดินทางเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อน โดยเป็นโอกาสในการค้นหาประสบการณ์ใหม่ ๆ

นิศา ชัชกุล (2557) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเป็นการเดินทางจากจุดเริ่มต้นไปยังจุดหมายปลายทาง ซึ่งประกอบด้วยการเดินทาง การหยุดพัก ณ จุดหนึ่ง และการใช้ชีวิตอยู่นอกสถานที่หรือสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากชีวิตประจำวัน

นอกจากความหมายของการท่องเที่ยวแล้ว นักท่องเที่ยวยังเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการท่องเที่ยว โดยมีการนิยามนักท่องเที่ยวเอาไว้ดังต่อไปนี้

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2558) ได้กำหนดในพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 เอาไว้ว่านักท่องเที่ยวคือผู้เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อประโยชน์ในการพักผ่อนหย่อนใจ แสวงหาความรู้ ความบันเทิงและการอื่นใด ๆ

นิศา ชัชกุล (2557) อธิบายถึงนักท่องเที่ยวคือรูปแบบหนึ่งของผู้มาเยือนในสถานที่นั้น ๆ โดยเป็นการมาเยือนโดยไม่ได้มีการพำนักรถนอน โดยมีความสนใจในการมาเยือนทั้งในรูปแบบของการพักผ่อน และการมาเยือนเนื่องด้วยภารกิจที่ต้องปฏิบัติ

จากนิยามของนักวิชาการและงานวิจัยทำให้สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวคือรูปแบบการเดินทางที่มีตัวบุคคลเป็นนักท่องเที่ยวในการไปเยือนยังสถานที่ต่าง ๆ โดยมีเหตุในการเดินทางที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้เกิดประสบการณ์ยังสถานที่ใหม่ ๆ ที่ตัวบุคคลที่เดินทางได้รับจากสถานที่เหล่านั้นทั้งเพื่อความบันเทิง เรียนรู้ หนุ่คณะ หรือส่วนตัว ไปจนถึงทางธุรกิจ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

Buhalis (2000) อธิบายถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวออกเป็น 6 ส่วนได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) คือสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหรือจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือน
2. การเข้าถึง (Accessibility) คือระบบคมนาคมและการเดินทางที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) คือบริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกสบายระหว่างการเดินทางหรือการพักอาศัย รวมถึงช่วยเสริมประสบการณ์ท่องเที่ยวให้ดีขึ้น
4. กิจกรรม (Activities) คือกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวตั้งเป้าหมายหรือความสนใจในการทำระหว่างการท่องเที่ยว
5. ที่พักแรม (Accommodations) คือประเภทของที่พักที่นักท่องเที่ยวเลือกพัก เช่น โรงแรม โฮสเทล บังกะโล หรือที่พักกับคนรู้จัก
6. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Services) คือบริการเสริมและสาธารณูปโภคที่ช่วยให้การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีประสิทธิภาพและสะดวกยิ่งขึ้น พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจท่องเที่ยว พบว่า Zhang, Fu, Cai and Lu (2014) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจท่องเที่ยวไว้ดังนี้ (Moon and Han, 2018)

1. การส่งเสริมตลาดทางการท่องเที่ยว (Tourism Promotion) กล่าวคือ การอำนวยความสะดวกข้อมูล การท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ นักท่องเที่ยวได้รับข่าวสารทางการท่องเที่ยวเหล่านั้น เช่น จากหนังสือพิมพ์ จากนิตยสาร จากองค์การ ส่งเสริมการท่องเที่ยว จากบริษัทนำเที่ยว จากบริษัทการบิน จากญาติมิตร เป็นต้น

2. ความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแต่ละคน (Need) กล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ได้รับทราบข้อมูลทางท่องเที่ยวแล้ว ก็จะก่อให้เกิดความต้องการท่องเที่ยวขึ้นภายในจิตใจของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวต้องการส่งเสริมสิ่งที่ดีไปหรือเพิ่มรสชาติให้กับชีวิต

3. สิ่งจูงใจสำหรับนักท่องเที่ยว (Motivation) กล่าวคือ แรงกระตุ้นอยากท่องเที่ยว ซึ่งเกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ Push Factor เป็นสภาพเงื่อนไขมากระตุ้นผลักดันให้เกิดความต้องการหลีกเลี่ยงความจำเจ ซ้ำซากในชีวิตประจำวันเพื่อไปท่องเที่ยวและ Pull Factor เป็นสภาพเงื่อนไขที่ดึงดูดใจให้ไปชมแหล่งท่องเที่ยวหรือร่วมกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ซึ่งอาจแบ่งสิ่งจูงใจออกได้เป็น 4 ประเภทคือ

3.1 สิ่งจูงใจทางด้านกายภาพ (Physical Motivation) เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดจากความ ต้องการพักผ่อนทางร่างกายและจิตใจให้สดชื่น รักษาบำรุงสุขภาพ

3.2 สิ่งจูงใจด้านวัฒนธรรม (Culture Motivation) เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดจากความ ต้องการอยากรู้จักวัฒนธรรมของประเทศที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน รวมทั้งการดำเนินชีวิต ศิลปะ สถานที่ทาง ประวัติศาสตร์ เทศกาลต่าง ๆ ฯลฯ

3.3 สิ่งจูงใจด้านส่วนตัว (Personal Motivation) เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดจากความ ต้องการ ส่วนตัว เช่น เดินทางไปเยี่ยมญาติ การไปแสวงบุญ เป็นต้น

3.4 สิ่งจูงใจด้านสถานภาพและชื่อเสียง (Prestige and Motivation) เป็นแรงกระตุ้น ที่เกิดจากความ ต้องการการพัฒนาระดับตัวเองให้สูงขึ้นและสร้างชื่อเสียง เช่น การเข้าร่วมประชุม การเข้าร่วมแข่งขันกีฬา เป็นต้น

4. การตัดสินใจของนักท่องเที่ยว (Decision Making) กล่าวคือ นับว่าเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวมาก เมื่อผู้ประสงค์จะเดินทางท่องเที่ยวได้รับข้อมูลทางการท่องเที่ยวแล้ว เกิดความ ต้องการอยากท่องเที่ยวขึ้น อีกทั้งเกิดแรงกระตุ้นจากสิ่งจูงใจ จะทำให้เกิดภาพลักษณ์จากการท่องเที่ยว ของแต่ละท้องถิ่นขึ้นเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจว่า

จะไปท่องเที่ยวที่ไหนที่ดีที่สุด โดยคำนึงถึงการ ประหยัด ปลอดภัย สะดวกสบาย และความอภิมรรมย์มากที่สุดเป็นเกณฑ์

5. การวางแผนค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยว (Planning for Expenditure) กล่าวคือ โดยปกติเมื่อตัดสินใจ จะไปสถานที่ท่องเที่ยวใด ก็จะต้องศึกษาค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ยิ่งถ้าไปท่องเที่ยวต่างประเทศจะต้อง เสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากก็ต้องเตรียมเก็บเงินไว้จึงต้องมีการวางแผนก่อน 1-2 ปีในการวางแผน ค่าใช้จ่ายของการท่องเที่ยวจะต้องวางแผนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในการท่องเที่ยวสถานที่นั้น ๆ เช่น ค่าพาหนะเดินทาง ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายซื้อของที่ระลึก เป็นต้น ซึ่งการวางแผนค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยวนี้อาจของความช่วยเหลือจากธุรกิจนำเที่ยวมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการวางแผนค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยว

6. การเตรียมการเดินทาง (Travel Preparation) หมายถึงขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวและวางแผนค่าใช้จ่ายเสร็จสิ้นแล้ว ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวต้องเตรียมตัวสำหรับการเดินทาง เช่น การจองตั๋วพาหนะ การจองกิจกรรมท่องเที่ยว และการยื่นยื่นเอกสารสำคัญ เช่น หนังสือเดินทาง (Passport) และวีซ่า (Visa) ก่อนออกเดินทาง

7. การเดินทางท่องเที่ยว (Travel) คือขั้นตอนของการเดินทางออกจากบ้านเพื่อไปยังสถานที่ท่องเที่ยวจนเสร็จสิ้นการท่องเที่ยวและกลับมาถึงบ้าน ในระหว่างการเดินทาง นักท่องเที่ยวจะประเมินประสบการณ์ที่ได้รับอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากการใช้ยานพาหนะ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่แหล่งท่องเที่ยว ที่พัก อาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวก การประเมินผลนี้จะช่วยตัดสินใจในการเดินทางครั้งต่อไป และอาจส่งผลให้เขาแนะนำหรือไม่แนะนำสถานที่นั้นให้ผู้อื่น

8. ประสบการณ์นักท่องเที่ยว (Tourist Experience) คือผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินการเดินทาง เช่น ความพึงพอใจต่อสถานที่ สภาพแวดล้อม ผู้คน การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีค่า

9. ทักษะคติของนักท่องเที่ยว (Tourist Attitude) คือทัศนคติที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้รับในการท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจกับการท่องเที่ยวครั้งนี้ทัศนคติจะดีและอาจทำให้เขากลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง หรือแนะนำสถานที่ให้คนอื่น แต่หากไม่พอใจ ทัศนคติจะไม่ดี อาจทำให้ไม่อยากกลับไปท่องเที่ยวที่เดิมหรือไม่แนะนำให้ผู้อื่นไป

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในการทำความเข้าใจถึงองค์ประกอบในการท่องเที่ยวและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการพิจารณาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือผู้ที่ผ่านกระบวนการชาวสแกนดิเนเวีย

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพำนักระยะยาว

ความหมายของการพำนักระยะยาว

ปานเสก อาทรธุระสุข เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ กาญจนา บุญยัง และไซเฮ โอกะวะ (2561) ให้ความหมายของการพำนักระยะยาว (Long stay) คือ การเดินทางรูปแบบหนึ่งที่อยู่ในสถานที่เดียวกันเป็น เวลานานและสัมผัสกับคนที่ท้องถิ่นวัฒนธรรมและประเพณีผ่านชีวิตประจำวัน ไม่มีคำจำกัดความของระยะเวลาการเข้าพักโดยเฉพาะ ซึ่งอาจหมายถึงการเข้าพักประมาณสองสัปดาห์ไปจนถึงหลายปี เดิมทีการพำนักระยะยาวในต่างประเทศได้รับความสนใจเนื่องจากค่าครองชีพที่ต่ำ แต่ปัจจุบันได้รับความสนใจในฐานะที่เป็นรูปแบบการเดินทางใหม่

ภูมิพัฒน์ หัสกุล (2560) ให้ความหมายของการพำนักระยะยาวคือการเดินทางพักผ่อนระยะเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน ซึ่งไม่ใช่การอพยพย้ายถิ่น หรือไปมีถิ่นฐานที่ถาวรในต่างประเทศ โดยมีการเดินทางโดยสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ที่มีใช้การประกอบอาชีพหรือหารายได้

สุตปรารธนา ดวงแก้ว (2555) ให้ความหมายของการพำนักระยะยาวคือการท่องเที่ยวเชิงลึกเข้าไปสัมผัส เรียนรู้ ทำความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนทางสังคมหรือวัฒนธรรมและการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นที่เข้าร่วมท่องเที่ยว โดยในการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว ส่งผลให้เกิดรูปแบบของกิจกรรมระหว่างการเดินทางที่มีความหลากหลายหรือกลายเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น

โดยสรุปแล้วความหมายของการพำนักระยะยาว เป็นลักษณะของการเข้าอยู่อาศัยของนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางต่างถิ่นมาตั้งอาศัยอยู่ในระยะเวลาที่นานในระดับที่กลายเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นได้ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ ทำความเข้าใจได้

ลักษณะของการพำนักระยะยาว

สุตปรารธนา ดวงแก้ว (2555) ได้แบ่งลักษณะของการพำนักระยะยาวตามระยะการเป็นนักท่องเที่ยวที่แบ่งได้ออกเป็น 4 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 นักท่องเที่ยว ธรรมดา (Tourist) ระยะนี้มักเป็นนักท่องเที่ยวที่ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวแบบทั่วไประหว่าง 2 - 10 วัน มักมาในลักษณะเดินทางมากับทัวร์ มาพักผ่อน หรือทัศนอาจร ไปจนถึงการซื้อแพคเกจนำเที่ยว (Package Tour) โดยทั่วไป

ระยะที่ 2 นักท่องเที่ยวธรรมดาที่ใช้เวลาในการเที่ยวนานขึ้น (Stay-Longer) เป็นลักษณะของนักท่องเที่ยวธรรมดาที่มีความพึงพอใจหรือมีวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่ทำให้เกิดการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเวลานานขึ้นประมาณ 2 - 3 สัปดาห์ หรือเป็นการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในระยะเวลาที่ยาวนานขึ้นมากิจกรรมที่ไม่สามารถทำได้ในระหว่างการเป็นนักท่องเที่ยวธรรมดา

อันด้วยข้อจำกัดด้านโปรแกรมทัวร์ หรือระยะเวลาโดยทั่วไป ซึ่งกลุ่มลูกค้าดังกล่าวมักเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจในกิจกรรมที่ส่งเสริมประสบการณ์หรือสร้างการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่นประวัติศาสตร์ การเรียนรู้วัฒนธรรม เป็นต้น

ระยะที่ 3 เป็นระยะของนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เป็นนักท่องเที่ยวที่ตัดสินใจที่จะไม่เดินทางกลับประเทศอย่างน้อย 1 - 6 เดือน โดยไม่เดินทางไปกับทัวร์ และมุ่งเน้นการจัดการเดินทางด้วยตัวเอง หาที่พักเอง มองหาการบริการอย่างที่พักและการดำเนินทางที่เอื้ออำนวยต่อการพำนักในระยะยาวอย่างเหมาะสม

ระยะที่ 4 เป็นระยะนักท่องเที่ยวแบบพำนักถาวร (Permanent Stay) เป็นนักท่องเที่ยวที่ได้เข้าถาวรในสถานที่ท่องเที่ยวปลายทาง หรือตัดสินใจที่จะไม่เดินทางกลับประเทศ

ภูมิพัฒน์ หัสกุล (2560) อธิบายถึงลักษณะการพำนักระยะยาวที่ปรากฏขึ้นในประเทศไทยในรูปแบบที่มีจุดมุ่งหมายหรือการดำเนินการที่แตกต่างกันออกไป สามารถแบ่งได้ออกเป็น 3 รูปแบบประกอบไปด้วย

รูปแบบที่ 1 คือการพำนักระยะยาวที่เป็นการท่องเที่ยวระยะยาว (Long Stay is a long tour) กล่าวคือกลุ่มพำนักระยะยาวดังกล่าวเป็นกลุ่มที่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นทุนเงินอยู่แล้ว แต่การท่องเที่ยวดังกล่าวจะใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวที่ยาวนานกว่าปกติโดยทั่วไปทั้งรูปแบบการท่องเที่ยวในสถานที่เดียวเป็นระยะเวลาหลายสัปดาห์ ไปจนถึงการท่องเที่ยวหลายที่ที่ 2 - 3 วันเท่านั้น แต่โดยรวมแล้วมีระยะเวลาในการท่องเที่ยวทั้งหมดที่เข้าข่ายว่าจะเป็นการพำนักระยะยาวในรอบการท่องเที่ยวดังกล่าว โดยส่วนใหญ่มักเป็นการมาท่องเที่ยวในเชิงกิจกรรมหรือพักผ่อน ที่หากิจกรรมของที่พักมามีส่วนในการสร้างเป็นจุดมุ่งหมายของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวในการใช้เวลาไปในแต่ละที่ ลักษณะของที่พักในกลุ่มดังกล่าวโดยส่วนใหญ่จึงเป็นที่พักแบบอพาร์ทเมนต์หรือคอนโดมิเนียมที่มีการปล่อยเช่าโดยคนท้องถิ่น เนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกและเหมาะแก่การพำนักในระยะยาวแต่ไม่ถาวร โดยส่วนใหญ่แล้วระยะเวลาของการพำนักในแต่ละที่อยู่ที่การจัดหากิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงบริเวณที่พักที่น่าสนใจหรือสอดคล้องกับความต้องการให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ใช้เวลาในการท่องเที่ยวจนตอบรับกับความต้องการของผู้ท่องเที่ยวดังกล่าว

รูปแบบที่ 2 คือการพำนักระยะยาวคือการอาศัยอยู่แบบระยะยาว (Long Stay is a long stay) กล่าวคือเป็นกลุ่มที่มุ่งเน้นการเข้ามาอาศัยอยู่หรือการใช้ชีวิตในระยะยาวในประเทศ จุดมุ่งหมายเป็นการเฉพาะ โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำกิจกรรมหรือการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวกับ

การท่องเที่ยวเป็นหลัก แต่มีจุดมุ่งหมายอื่นที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกที่จะเข้ามาพำนักระยะยาว โดยทั่วไปสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่

ประเภทที่ 1 การพำนักระยะยาวตามเงื่อนไขของสถานที่พัก โดยทั่วไปแล้วมักเป็นนักท่องเที่ยวหรือนักเดินทางที่เป็นสมาชิกหรือมีสิทธิพิเศษต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่พัก โรงแรม หรือ รีสอร์ทที่ทำให้ได้รับการอำนวยความสะดวกในการเข้าพักเป็นกรณีเฉพาะทำให้เกิดบริการที่จัดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวดังกล่าวให้อาศัยอยู่ในระยะยาวในระดับหลักเดือนไปจนถึงหลักปีได้ เช่น โรงแรมมีสนามกอล์ฟส่วนตัวที่ทำให้ผู้เข้าพักสามารถเล่นกอล์ฟได้ และสามารถชวนเพื่อนหรือผู้อื่นมาร่วมกิจกรรมกอล์ฟได้เช่นเดียวกัน หรือบางโรงแรมมีเปิดสอนเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรม และกิจกรรมท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ควบคุมโดยทางที่พักเองทำให้ผู้เข้าพักสามารถมีส่วนร่วมกิจกรรมระหว่างการเข้าพัก ซึ่งเหล่านี้เป็นสิทธิพิเศษต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เข้าพักได้เพลิดเพลินและอยู่ในระยะยาวไปกับโรงแรมได้ แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบดังกล่าวจะขาดความเป็นอิสระในการดำเนินการเนื่องจากทุกอย่างเป็นไปตามเงื่อนไขและข้อตกลงที่ทำกับสถานที่พักเอาไว้แล้ว ส่งผลให้หากกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงแรมไม่เป็นไปตามที่ผู้เข้าพักคาดหวังเอาไว้ อาจส่งผลกระทบต่อความเบื่อหน่ายได้ง่าย

ประเภทที่ 2 เป็นการพำนักระยะยาวและอาศัยเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชุมชน ถือได้ว่าเป็นรูปแบบที่มีมากที่สุดในประเทศไทย โดยมักเข้าพักในรูปแบบบอร์เดอร์ทาวน์ คอนโดมิเนียม หรืออสังหาริมทรัพย์ต่าง ๆ ของคนในพื้นที่ที่ทำการปล่อยเช่าและให้ชาวต่างชาติได้ใช้ชีวิตวิถีภายในบริเวณสถานที่พักเป็นส่วนหนึ่งของการพำนักระยะยาว ทำให้ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะมีความใกล้เคียงกับผู้อยู่อาศัยท้องถิ่น และมีความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิตหรือการทำกิจกรรมเป็นอย่างยิ่ง

รูปแบบที่ 3 การพำนักระยะยาวคือชุมชนของผู้สูงอายุต่างชาติ (Long Stay is a community of foreign aging people) เป็นรูปแบบที่ปรากฏในกลุ่มชาวต่างชาติที่เกษียณอายุการทำงาน หรือกำลังมองหาสถานที่ที่จะเป็นบ้านปลายในการใช้ชีวิต เป็นหลักส่งผลให้เลือกประเทศที่มีค่าครองชีพที่เหมาะสมต่อเงินเก็บหรือสวัสดิการที่ได้รับต่อการดำรงชีวิตอยู่ในช่วงท้ายของชีวิตได้ โดยลักษณะของรูปแบบการพำนักระยะยาวดังกล่าวจะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนท้องถิ่น รวมไปถึงการเข้าถึงบริการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ท้องถิ่นจัดหาให้ โดยมุ่งเน้นการพักผ่อนและความสุขเป็นหลัก

มาตรฐานที่พำนักระยะยาว

กรมการท่องเที่ยว (2561) กำหนดมาตรฐานที่พำนักระยะยาวให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกับธุรกิจการให้บริการที่พัก ดังนั้นจึงมีข้อข่ายครอบคลุมเฉพาะสถานประกอบการซึ่งต้องเป็นไปตามข้อกำหนด กฎกระทรวง พระราชบัญญัติ หรือกฎหมายที่ควบคุมเกี่ยวกับธุรกิจโรงแรม โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
2. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
3. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
4. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2542
5. พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

กล่าวคือการกำหนดมาตรฐานสำหรับที่พำนักระยะยาวจะใช้นิยามเดียวกับสถานประกอบการเชิงการค้าเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวแก่นักท่องเที่ยว แม้ว่าการเข้าพักของนักท่องเที่ยวดังกล่าวจะเป็นแบบระยะยาวที่ใช้เวลาหลายเดือนหรือหลายปีก็ตาม สถานที่พักยังคงจะต้องจัดอาหาร และบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพักอาศัยชั่วคราว ให้เป็นมาตรฐานแบบเดียวกัน ดังนั้นเกณฑ์ที่พักเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับพำนักระยะยาวจะมีรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญของที่พักประกอบไปด้วย

1. ต้องเป็นไปตามข้อกำหนด กฎกระทรวง หรือกฎหมายที่ควบคุม
2. สถานประกอบการที่ต้องการจัดระดับ ต้องมีจำนวนห้องพักที่เป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวอย่างน้อยร้อยละ 10 ของจำนวนห้องพักทั้งหมด ในกรณีที่มีจำนวนห้องพักทั้งหมดไม่ถึง 80 ห้อง/หน่วย ต้องมีห้องพักตามข้อกำหนดของมาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวไม่น้อยกว่า 10 ห้อง ต่อหน่วย
3. ต้องมีคุณภาพในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทั้งผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการซึ่งจะให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัย และเป็นไปตามกฎหมายกำหนดไว้หรือสูงกว่า
4. ต้องมีคุณภาพ ถูกอนามัยและสุขลักษณะ ตามมาตรฐานของกระทรวง
5. คำนึงถึงคุณภาพของสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมขยะและของเสียต่างๆ รวมถึงการใช้พลังงาน
6. คำนึงถึงคุณภาพชีวิตของพนักงานตามกฎหมายแรงงานและสิทธิมนุษยชน รวมถึงมีการจัดสวัสดิการให้เหมาะสม

7. คำนึงถึงการลดผลกระทบและไม่สร้างความรบกวนต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนแวดล้อม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพำนักระยะยาว ทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจถึงลักษณะของการพำนักระยะยาว ซึ่งเป็นลักษณะของที่พักที่จะใช้เป็นการศึกษาหลักในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการศึกษาและทำความเข้าใจถึงความเหมาะสมของสถานพำนักระยะยาวที่มีความเข้ากันกับความต้องการของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบที่พักของสแกนดิเนเวีย

รูปแบบสถาปัตยกรรมการออกแบบสแกนดิเนเวีย

Scandinavia Standard (2023) ให้นิยามของการออกแบบสแกนดิเนเวีย หรือ Scandinavia Design คือการออกแบบที่มุ่งเน้นความโดดเด่นไปที่ความเรียบง่ายและสะอาดตา สะท้อนตัวตนของชาวสแกนดิเนเวียที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหุบเขาหิมะหรือธารน้ำแข็งส่งผลให้เกิดการใช้พื้นที่สีขาวหรือโดยที่มีความสว่างเรียบง่าย ไร้ความยุ่งเหยิงของลวดลาย แต่ผสมผสานไปด้วยกลิ่นอายของความเป็นธรรมชาติท้องถิ่นอย่างหิมะ หรือผืนน้ำที่ทำให้การออกแบบดูมั่นคง สงบนิ่ง และสบายตา

Ramsign (2023) ให้ความหมายของการออกแบบสแกนดิเนเวีย หรืออีกชื่อหนึ่งการออกแบบสไตล์นอร์ดิกที่เป็นชื่อเรียกของกลุ่มประเทศทางตอนเหนือของยุโรป เป็นการออกแบบที่มุ่งเน้นความลงตัวของการใช้งานกับธรรมชาติ ทำให้รูปแบบงานออกแบบมีการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติหรือสร้างสิ่งที่สะท้อนถึงธรรมชาติของท้องถิ่นที่เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของงานออกแบบ เช่น การที่ตัวที่พักมีหน้าต่าง หรือช่องรับแสงมากเป็นพิเศษ ทำให้ภายในอาคารสว่างกว่างานออกแบบอาคารโดยทั่วไป หรือการจัดแสง หรือวัสดุที่เน้นไปในโทนขาว – เทา ที่สะท้อนถึงหิมะและหุบเขาของท้องถิ่น เป็นต้น

Bareo & Isyss (2023a) อธิบายถึงการออกแบบสแกนดิเนเวียว่าเป็นการออกแบบสไตล์ที่เรียบง่าย ตรงไปตรงมา และเน้นให้บรรยากาศดูสว่างโดยใช้สีโทนอ่อน แต่แฝงความอบอุ่นจากวัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้ หินภูเขาและหวาย ตัดกับวัสดุสมัยใหม่ที่อยู่ในรูปทรงหรือเส้นสายที่เรียบง่าย เช่น กระดาษ สเตนเลสและหินอ่อน ชวนให้ผู้รู้สึกผ่อนคลายและน่าอยู่ การตกแต่งภายในแบบสแกนดิเนเวียจะเน้นให้น้อยแต่มาก มองไปแล้วสะอาดตาแต่ลงตัว

วัสดุและงานออกแบบ

Organics Buddy (2022) อธิบายถึงหลักการออกแบบงานสแกนดิเนเวียออกเป็น 3 หลักการประกอบไปด้วย

1. Hygge (ฮุก-กะ) เป็นภาษาเดนิช หมายถึงความสบาย และเป็นหลักปรัชญาที่แสดงถึงความสบาย สะท้อนถึงตัวตนของงานออกแบบที่จะต้องเน้นการสร้างความสะดวกสบายให้กับผู้อยู่อาศัยตั้งแต่การมองเห็นผ่านโทนสีธรรมชาติที่สร้างความผ่อนคลาย พื้นผิวที่เรียบง่าย และการตกแต่งที่ให้ความอบอุ่นนุ่มนวล สะท้อนความเป็นตัวตนที่เรียบง่ายและสบายตามหลักการ

2. Lagom (ลา-กอม) เป็นภาษาสวีดิชแปลว่า พอดี เป็นหลักการตกแต่งและออกแบบที่มุ่งเน้นให้สิ่งที่น่าสนใจนั้นมีความพอดีในเชิงการใช้พื้นที่กับอุปกรณ์หรือเฟอร์นิเจอร์ตกแต่งต่าง ๆ ให้ความสวยงาม ไม่รกหรือหือหาวมากจนเกินไป คำนึงถึงการใช้สอยและการจัดวางอย่างเหมาะสมเป็นหลัก

3. Natur (นา-เชอ) หรือ Nature ในภาษาอังกฤษ เป็นการสะท้อนตัวตนของชาวสแกนดิเนเวียที่มุ่งเน้นการรวมเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติทำให้งานออกแบบตั้งแต่การใช้สี วัสดุ หรือดีไซน์ต่าง ๆ จะแฝงไปด้วยธรรมชาติของประเทศในแถบนั้นไม่ว่าจะเป็นการสีอ่อนหรือสีเอิร์ธโทน ซึ่งสะท้อนถึงธรรมชาติหุบเขาหิมะที่ปกคลุมตลอดทั้งปี หรือการเล่นแสงธรรมชาติกับตัวบ้านเพื่อให้เกิดความสว่างและอบอุ่น เป็นต้น

Scandinavia Standard (2023) อธิบายถึงงานออกแบบของห้องพักหรืออาคารสถานที่พักสไตล์สแกนดิเนเวียมุ่งเน้นความเรียบง่ายแต่มีความแข็งแรง โดยวัสดุส่วนใหญ่จะมาจากพืช กับ ไม้ที่อาศัยความเหนียวในการก่อสร้าง และต้นสนในการสร้างรากฐานความแข็งแรงของตัวที่พักทำให้ลักษณะของที่พักที่ออกแบบในสไตล์ของสแกนดิเนเวียมีความชัดเจนและแตกต่างจากงานออกแบบประเทศกลุ่มอื่น ๆ

Bareo & Isyss (2023b) กล่าวถึงหัวใจหลักของงานออกแบบสแกนดิเนเวียประกอบไปด้วยหลักการ 5 หลักได้แก่

1. การใช้วัสดุธรรมชาติ

เป็นการออกแบบที่มุ่งเน้นการใช้สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้คุ้มค่ามากที่สุด เนื่องจากแนวความคิดดั้งเดิมของชาวสแกนดิเนเวียมาจากพื้นที่ยากไร้และต้องพึ่งพาธรรมชาติเพื่อให้อยู่รอดได้ ดังนั้นโดยพื้นฐานแล้วการใช้วัสดุธรรมชาติจะสะท้อนถึงความเป็นตัวตนทางจิตวิญญาณ

ของชาวสแกนดิเนเวียให้เป็นส่วนหนึ่งของการกลับสู่ธรรมชาติอีกครั้ง ซึ่งในงานออกแบบจากธรรมชาติก็สามารถดัดแปลงให้ทั้งสามารถเรียบง่ายไปจนถึงความหวือหวาได้

2. การให้บรรยากาศที่อบอุ่น และน่าอยู่อาศัย

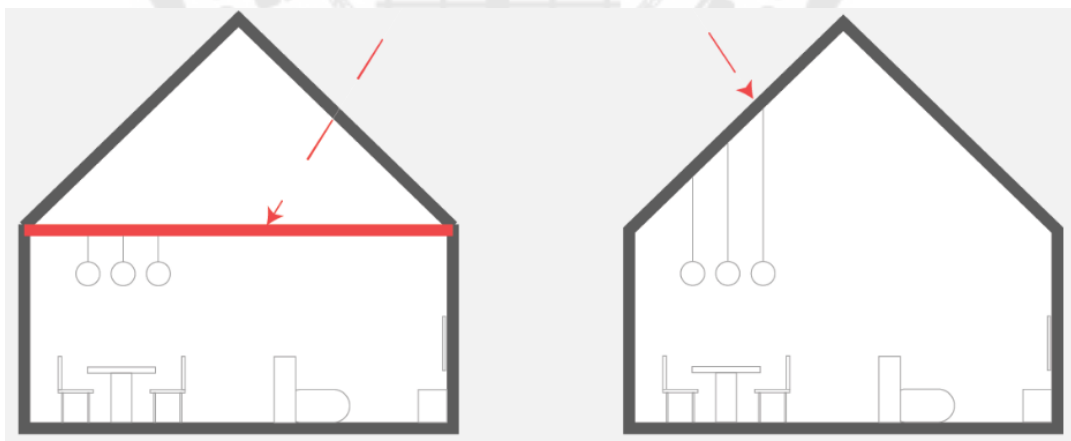
เนื่องจากแถบสแกนดิเนเวียเป็นพื้นที่หนาวเย็นทำให้พื้นฐานชาวสแกนดิเนเวียต้องการพื้นที่อบอุ่นอยู่แล้วดังนั้นงานออกแบบต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเน้นการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้เข้าพักอาศัยหรือการใช้วัสดุที่ช่วยในการเก็บความร้อนหรืออุณหภูมิได้เป็นอย่างดี

3. นิยมใช้สีโทนอ่อน

เป็นลักษณะที่สืบเนื่องมาจากการใช้วัสดุธรรมชาติ การใช้สีโทนอ่อนจะสะท้อนถึงความเป็นอยู่ของถิ่นดั้งเดิมของชาวสแกนดิเนเวียที่ส่วนใหญ่ปกคลุมไปด้วยภูเขา หิมะ และธารน้ำแข็งเป็นหลักทำให้มีความคุ้นชินกับสีขาวหรือกลุ่มสีที่มีความอ่อนเป็นหลัก

4. หลังคาจั่วแบบไม่มีโครงพื้นหลังคาภายใน

เป็นลักษณะที่แตกต่างจากการออกแบบหลังคาจั่วโดยทั่วไปที่มักมีการสร้างห้องใต้หลังคาหรือฝ้าพื้นมา แต่การออกแบบของสแกนดิเนเวียจะไม่มีในส่วนดังกล่าวทำให้พื้นที่ระยะห่างระหว่างพื้นถึงหลังคามีความกว้างส่งผลให้ตัวที่พักมีความรู้สึกสูงและกว้างมากกว่าที่พักที่มีขนาดเท่ากัน

ภาพประกอบ 9 ความแตกต่างระหว่างที่พักทั่วไป (ซ้าย) กับที่พักแบบสแกนดิเนเวีย (ขวา)

ที่มา: Bareo & Isyss (2023b)

5. เน้นช่องเปิดรับแสงธรรมชาติจากภายนอก

เป็นลักษณะของการที่ตัวอาคารนั้นจะมีช่องต่าง ๆ ที่ได้รับการออกแบบและศึกษาของทิศทางแสงที่ทำกับตัวอาคารทำให้มีแสงเข้ามาได้ง่าย ซึ่งสร้างข้อดีในแง่ของการประหยัดพลังงานไฟในตัวอาคารและในขณะเดียวกันทำให้ตัวอาคารนั้นมีความสว่างกว่าอาคารโดยทั่วไป และการเปิดรับแสงดังกล่าวยังสอดคล้องกับหลักการสร้างความอบอุ่นให้กับตัวอาคาร

โดยสรุปแล้วจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบการที่พักของสแกนดิเนเวีย ทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจในงานออกแบบที่เหมาะสมสำหรับที่พักอาศัยของชาวสแกนดิเนเวียมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างงานออกแบบที่พำนักระยะยาวสำหรับชาวสแกนดิเนเวียในกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งจะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบอารยสถาปัตย์ (Universal Design)

ความหมายของการออกแบบอารยสถาปัตย์

พุทธ พัวอมรพงศ์ (2560) ให้ความหมายของอารยสถาปัตย์คือการออกแบบเพื่อแสดงถึงความเสมอภาคหรือความเท่าเทียม กล่าวคือเป็นงานออกแบบที่สร้างขึ้นมาให้ทุกคนไม่ว่าจะมีสถานะหรือลักษณะทางกายภาพเป็นเช่นไรสามารถใช้งานได้มากที่สุดทั้งในแง่การใช้สอยเฉพาะ หรือความจำเป็นในการใช้งานต่าง ๆ ที่ออกแบบมารองรับอย่างเท่าเทียม ทำให้ไม่ว่าจะเป็นคนปกติโดยทั่วไป เด็ก ผู้สูงอายุ หรือแม้แต่ผู้พิการก็สามารถเข้าใช้งานการออกแบบดังกล่าวได้อย่างไม่มีข้อจำกัด

ธีรดา นิติมณฑล (2563) กล่าวถึงการออกแบบอารยสถาปัตย์ว่าเป็นการออกแบบที่มีแนวคิดที่สำคัญ คือ สะดวก ปลอดภัย เป็นธรรม ทั้งถึง และเท่าเทียม สำหรับคนทุกเพศทุกวัย ทุกสภาพร่างกาย ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวัน และในสถานที่ต่าง ๆ เป็นแนวคิดที่สร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

วสันต์ ปวนปันวงศ์ (2565) ให้ความหมายของการออกแบบอารยสถาปัตย์ หมายถึงเป็นการออกแบบ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริการต่าง ๆ และผลิตภัณฑ์ให้สามารถรองรับคนทุกกลุ่มในสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ที่มีความสามารถในการใช้ชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันบุคคลทั่วไปด้วยข้อจำกัดทางร่างกาย หัวใจสำคัญของการออกแบบคือ ความสะดวก ปลอดภัย เป็นธรรม ทั้งถึงและเท่าเทียม

องค์ประกอบของอารยสถาปัตย์

พุทธ พัวอมรพงศ์ (2560) อธิบายถึงหลักการออกแบบอารยสถาปัตย์ประกอบด้วยหลักสำคัญ 7 หลักการประกอบไปด้วย

1. ความเสมอภาค (Fairness) กล่าวคือการออกแบบต่าง ๆ จะต้องให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอภาค หรือมีความสะดวกในการทำให้เข้าถึงการใช้งานได้อย่างเท่าเทียม เช่น เคอร์เตอร์ในการให้บริการของภาครัฐจะมีการออกแบบสำหรับผู้ใช้งานที่มีสัดส่วนด้านส่วนสูงโดยทั่วไปและช่องทางในการใช้งานสำหรับผู้ที่มีส่วนสูงน้อย หรือผู้ทุพพลภาพที่ไม่สามารถลุกไปใช้บริการเคอร์เตอร์โดยทั่วไปได้ เพื่อให้เข้าถึงบริการได้อย่างเท่าเทียม

ภาพประกอบ 10 ประตูบานเลื่อนแบบเซนเซอร์

ที่มา: วชิรศักดิ์ เขียนวงศ์ (2564)

จากภาพประกอบ 10 ประตูบานเลื่อนแบบเซนเซอร์ทำให้ผู้ใช้งานที่ไม่ว่าจะเป็นคนปกติหรือผู้ที่มีอาการป่วยไปจนถึงผู้ทุพพลภาพต่าง ๆ เมื่อเข้าสู่ระยะของเซนเซอร์ประตูจะเปิดการใช้งานอย่างเท่าเทียมโดยไม่ต้องมีใครออกแรงหรือไปกระทำการใด ๆ เพื่อให้ประตูเปิด

2. ความยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นออกแบบที่คำนึงถึงความจำเป็นหรือความถนัดของแต่ละบุคคลหรือผู้ใช้งานต้องเผชิญนั้นมีความแตกต่างกันออกไป เช่นการออกแบบโต๊ะหรือเก้าอี้ที่ทำให้ปรับระดับความสูงได้ตามความเหมาะสมกับส่วนสูงหรือความยาวขาของแต่ละบุคคล เป็นต้น

ภาพประกอบ 11 เฟอร์นิเจอร์แบบลอยตัว

ที่มา: วชิรศักดิ์ เขียนวงศ์ (2564)

จากภาพประกอบ 11 เฟอร์นิเจอร์แบบลอยตัวเป็นการออกแบบเพื่อให้สะดวกต่อการจัดเก็บปรับขนาดระดับ หรือออกแบบให้ชาวของเครื่องใช้ของแต่ละบุคคลที่จะมีความถนัดและการเข้าถึงที่แตกต่างกันเกิดความสะดวกสบายในการใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

3. ความเรียบง่ายและเข้าใจง่าย (Simplicity) เป็นการออกแบบที่มุ่งเน้นความไม่ซับซ้อนทำให้ผู้ใช้งานที่พบเห็นการออกแบบดังกล่าวสามารถเข้าใจได้ในทันที เช่น ป้ายบอกทางที่แสดงสัญลักษณ์ที่ชัดเจนมีความเป็นสากลและเข้าใจได้ง่ายสำหรับคนโดยส่วนใหญ่

ภาพประกอบ 12 สวิตช์เปิดปิดไฟอัตโนมัติ

ที่มา: วชิรศักดิ์ เขียนวงศ์ (2564)

จากภาพประกอบ 12 สวิตช์เปิดปิดไฟแบบอัตโนมัติจะมีการตั้งค่าที่เน้นความสะดวกรวดเร็วทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจได้ง่าย และใช้สัญลักษณ์เพียงไม่กี่ปุ่มเพื่อเป็นตัวแทนของการเปิดหรือปิด ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

4. เข้าใจง่าย (Perceptible Information) เป็นการแสดงชุดข้อมูลอธิบายการนำเสนอที่มีการเตรียมรายละเอียดที่เหมาะสมทำให้ผู้ใช้งานเกิดความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว เช่น การนำเสนอฉลาก หรือการแปลคำอธิบายประกอบการใช้งานต่าง ๆ ในสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์

ภาพประกอบ 13 การออกแบบป้ายให้เข้าใจง่าย

ที่มา: วชิรศักดิ์ เขียนวงศ์ (2564)

จากภาพประกอบ 13 ป้ายต่าง ๆ ได้รับการออกแบบที่ทำให้ผู้พบเห็นเข้าใจได้ในทันทีถึงการใช้งานต่าง ๆ ของสถานที่นั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายผ่านงานการออกแบบต่าง ๆ ในเชิงสัญลักษณ์หรือการใช้ข้อความเล็กหรือตัวอักษรเล็กน้อยอย่างเหมาะสม

5. ความทนทานปลอดภัย (Safety) เป็นการคำนึงถึงความแข็งแรง หรือปัญหา ด้านการกระทบกระทั่งที่อาจส่งผลต่อการใช้งานที่ทำให้เกิดความเสียหายได้

ภาพประกอบ 14 อุปกรณ์กันลื่นของผู้สูงอายุ

ที่มา: วชิรศักดิ์ เขียนวงศ์ (2564)

จากภาพประกอบ 14 อุปกรณ์กันลื่นของผู้สูงอายุที่ควรมีการออกแบบมาให้ ผู้สูงอายุไม่ว่าจะมีน้ำหนักขนาดไหนหรือผู้ที่มีการเจ็บป่วยเคลื่อนไหวลำบากสามารถค้ำยันและ แข็งแรงพอที่จะไม่พัง เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้งานในขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

6. พลัง (Energy Conservation) เป็นการออกแบบที่คำนึงถึงตัวผู้ใช้งานที่ มุ่งเน้นความสะดวกสบายใช้แรงน้อยแต่ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการอย่างรวดเร็ว เช่น ประตูอัตโนมัติ ระบบสั่งการด้วยเสียง เป็นต้น

7. พื้นที่และขนาดเหมาะสม (Space) เป็นการจัดทำพื้นที่โดยเพื่อการใช้งานสำหรับคนทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นการเผื่อพื้นที่สำหรับคนพิการในการหยิบหรือหมุนเก้าอี้ การออกแบบราวจับสำหรับผู้สูงอายุให้สัมพันธ์กับทางเดิน เป็นต้น

ภาพประกอบ 15 การออกแบบพื้นที่สำหรับผู้พิการ

ที่มา: วชิรศักดิ์ เขียนวงศ์ (2564)

จากภาพประกอบ 15 การออกแบบพื้นที่สำหรับผู้พิการเป็นส่วนของงานออกแบบโดยคำนึงถึงหลักการขยับตัวของผู้พิการที่ต้องใช้พื้นที่ ซึ่งยังรวมไปถึงกลุ่มผู้สูงอายุ หรือกลุ่มคนที่มีขนาดตัวที่แตกต่างจากปกติที่จะทำให้การใช้พื้นที่มีความเหมาะสม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบอารยสถาปัตย์ ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบที่พักพำนักระยะยาวสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความจำเป็นจะต้องใช้การออกแบบอารยสถาปัตย์เข้ามาปรับใช้เพื่อให้งานออกแบบมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุเช่นเดียวกัน

7. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Consumer Trend Canvas

Consumer Trend Canvas

เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการหรือพฤติกรรมของผู้บริโภคในการผลักดันผลิตภัณฑ์หรือบริการให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด การวิเคราะห์เทรนด์ผู้บริโภค (Consumer Trend Canvas) เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการทำทำความเข้าใจพฤติกรรมและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการให้เข้ากับผู้บริโภคเป้าหมายได้ (Durst, Durst & Saffer, 2017)

CONSUMER TREND CANVAS

TREND: _____

1. ANALYZE

Basic Needs

Which deep consumer needs & desires does this trend address?

Drivers of Change

Why is this trend emerging now? What's changing?

Shifts: Long-term, widespread macro changes Triggers: Recent, short-term changes or technologies

Emerging Consumer Expectations

What new consumer needs, wants and expectations are created by the changes identified above? Where and how does this trend satisfy them?

Inspiration

How are other businesses applying this trend?

2. APPLY

Innovation Potential

How and where could you apply this trend to your business?

Who

Which (new) customer groups could you apply this trend to? What would you have to change?

YOUR INNOVATION(S!)

ภาพประกอบ 16 Consumer Trend Canvas

ที่มา: Durst, Durst & Saffer (2017)

จากภาพที่ 2.12 การทำประยุกต์เทรนด์ผู้บริโภคเพื่อนำมาใช้ประกอบธุรกิจประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ (Analyze) เป็นองค์ประกอบฝั่งซ้ายของ Consumer Trend Canvas เป็นส่วนของการช่วยให้ทำความเข้าใจถึงเทรนด์ที่กำลังเผชิญอยู่ ประกอบไปด้วย

1.1 ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) เป็นส่วนอธิบายถึงเทรนด์ของผู้บริโภคจากพฤติกรรมที่ถูกขับเคลื่อนด้วยความต้องการหรือความจำเป็นที่เป็นแรงปรารถนาโดยทั่วไปที่อยู่ในตัวบุคคล ซึ่งการทำความเข้าใจเทรนด์ผู้บริโภคจากองค์ประกอบดังกล่าวจะมีความเกี่ยวเนื่องกับ สถานภาพทางสังคม การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การพัฒนาตัวเอง ความคิดสร้างสรรค์ ความบันเทิง ความเป็นธรรม ความตื่นตาตื่นใจ ความตรงไปตรงมา การเชื่อมโยง ความเป็นอิสระ ความปลอดภัย การรับรู้ตัวตน ความเรียบง่าย ความเกี่ยวข้อง และความโปร่งใส

1.2 ตัวขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (Drivers of change) เป็นองค์ประกอบที่มาจากพื้นฐานของเทรนด์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งมีที่มา 2 ส่วนประกอบไปด้วย 1) การเปลี่ยนแปลง (Shift) เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงทิศทาง รสนิยม ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงมหภาคหรือกระแสระยะยาวที่กินเวลานาน หรือใช้เวลาหลายปีที่ทำให้เทรนด์ดังกล่าวกลายเป็นพฤติกรรมใหม่ได้ในที่สุด 2) ตัวกระตุ้น (Trigger) ทำหน้าที่เหมือนตัวขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในช่วงรอยต่อของเทรนด์ผู้บริโภคที่ถึงจุดหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงนั้นจำเป็นจะต้องเกิดการปรับ ซึ่งอาจมาในรูปแบบของเทคโนโลยี สถานการณ์ทางการเมือง สภาพเศรษฐกิจ หรือการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม เช่น เทคโนโลยีที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการซื้อขาย เป็นต้น

1.3 ความคาดหวังที่เกิดขึ้น (Emerging Consumer Expectations) เทรนด์ผู้บริโภคเกิดขึ้นเมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้บริโภคส่วนใหญ่พบกับการเปลี่ยนแปลงภายนอกเพื่อสร้างความต้องการ ความต้องการ และความปรารถนาใหม่ ๆ ซึ่งการพบกันดังกล่าวจะทำให้แยกแยะระหว่างความต้องการและความไม่ต้องการที่ตอบสนองในภาพรวมนำไปสู่การพัฒนาวัตรกรรมที่สร้างโอกาสใหม่ ๆ ขึ้นมา ซึ่งรอยต่อระหว่างความต้องการ กับสิ่งที่ผู้บริโภคคาดหวังเอาไว้จะนำไปสู่การพิจารณาความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงก่อนหน้า จนกลายเป็นความคาดหวังที่มาจากความเป็นไปได้ดังกล่าวที่ผลักดันให้เกิดเทรนด์ผู้บริโภคที่มองว่ามีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นตามมา

1.4 แรงบันดาลใจ (Inspiration) เป็นสิ่งที่สะท้อนมาจากการทำความเข้าใจในความสำเร็จไม่ว่าจะจากธุรกิจ องค์กรไม่แสวงหากำไร หรือรัฐบาล ที่มีส่วนในการสร้างเทรนด์ขึ้นเหล่านี้ส่งผลให้เป็นแรงผลักดันให้เกิดนวัตกรรมที่เป็นสิ่งที่ใช้ในการอธิบายถึงสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการ ซึ่งมาจากความเข้าใจและความต้องการที่จะปรับหรือนำไปใช้จากแรงบันดาลใจดังกล่าวเข้ากับของตนเองให้ประสบความสำเร็จตามเช่นเดียวกัน ซึ่งความเป็นไปได้ดังกล่าวยังมีองค์ประกอบอื่นมาเกี่ยวข้องร่วมด้วยเช่น วัฒนธรรม หรือลักษณะทางธุรกิจที่จะใช้แรงบันดาลใจแบบเดียวกันให้ประสบความสำเร็จต่างกัน

2. การประยุกต์ (Apply) เป็นองค์ประกอบฝั่งขวาของ Consumer Trend Canvas เป็นส่วนของการทำความเข้าใจในโอกาสที่จะเข้ามาในธุรกิจได้ ประกอบไปด้วย

2.1 ศักยภาพของนวัตกรรม (Innovation Potential) เป็นการทำความเข้าใจถึงเทรนด์ผู้บริโภคที่จะกระทบกับการปรับและการบริหารจัดการธุรกิจของตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วยการพิจารณา 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของเท

รนต์กับความเข้ากันกับวิสัยทัศน์ทางธุรกิจที่สร้างขึ้น 2) โมเดลธุรกิจ (Business Model) การประยุกต์เทรนด์ดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาธุรกิจหรือแบรนด์ในเครือได้อย่างไรบ้าง 3) ผลิตภัณฑ์ บริการ และประสบการณ์ (Product / Services / Experience) เป็นการทำความเข้าใจการปรับผลิตภัณฑ์ บริการต่าง ๆ ให้เข้ากับเทรนด์ที่เปลี่ยนแปลง โดยอาศัยประสบการณ์การดำเนินธุรกิจที่ผ่านมาได้อย่างไรบ้าง และ 4) แคมเปญ (Campaign) เป็นการทำความเข้าใจที่ประยุกต์ตามเทรนด์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีทั้งแบบฉาบฉวย และการสามารถเกาะกระแสในระยะยาวได้ ซึ่งสิ่งสำคัญคือการเกิดนวัตกรรมนั้นเป็นการลงทุนอย่างหนึ่ง ดังนั้นไม่ใช่ทุกกระแสที่จะเข้ากันกับทุกรูปแบบโมเดลธุรกิจ แต่สิ่งสำคัญคือการวิเคราะห์ความลึกของกระแสและหาประโยชน์เพื่อพัฒนานวัตกรรมที่มีความเหมาะสมที่สุดในช่วงเวลาดังกล่าวมาใช้ให้เหมาะสมเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีที่สุดในตลาดในช่วงเวลาของกระแสเหล่านั้นให้เหนือกว่าคู่แข่งได้

2.2 เพื่อใคร (Who) เทรนด์ใหม่ของผู้บริโภคมักจะมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์ การปรับตัวของคุณสมบัติดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นช่วงอายุ รายได้ การใช้ชีวิตประจำวัน สถานที่ หรือความเชื่อ เหล่านี้ทำให้กลุ่มเป้าหมายนั้นอาจปรับฐานเดิมให้มีความสดใหม่ขึ้น หรือกลายเป็นกลุ่มใหม่ที่ไม่ได้มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มเดิมอีกเลย ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่จะสอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวที่มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป และเป็นการขยายตลาดในอีกรูปแบบหนึ่งเช่นเดียวกัน

ท้ายที่สุด การทำความเข้าใจทั้งหมดจะนำมาซึ่งการพัฒนานวัตกรรมใหม่ที่มีลักษณะเป็นของตนเอง ซึ่งจะสอดคล้องกับเทรนด์ผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงไปและกลายเป็นฐานลูกค้าใหม่ในอนาคตต่อไป

8. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Design Research

User Journey Mapping

พงษ์พันธ์ อนันต์วรณิชย์ (2562) แผนการเดินทางผู้ใช้ เป็นหลักคิดในเรื่องของภาพตัวแทนของประสบการณ์หรือการเดินทางของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ หรือการใช้บริการ แสดงให้เห็นปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ผู้ใช้มีต่อผลิตภัณฑ์หรือบริการเหล่านั้น การทำแผนการเดินทางของผู้ใช้ทำให้เราเห็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สร้างความพึงพอใจและส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ต้องทำการปรับปรุง ซึ่งอาจเรียกว่าข้อติดขัด ความขัดข้อง ที่นำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ ที่เรียกว่า “เพนพ้อยท์” (Pain Point) โดยแผนการเดินทางของผู้ใช้ใช้มุมมองของผู้ใช้และอธิบายประสบการณ์จริงที่ผู้ใช้ได้รับ

โดยมีจุดประสงค์เพื่อ 1) บ่งชี้องค์ประกอบสำคัญของผลิตภัณฑ์หรือบริการ 2) ทำความเข้าใจความเชื่อมต่อระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง 3) บ่งชี้ขอบเขตของปัญหาในบริการหรือเพิ่มเติมสิ่งใหม่ ๆ 4) สร้างความรู้สึกกับผู้ใช้ประเภทต่าง ๆ

ผลลัพธ์ที่ได้จากการทำแผนที่การเดินทางผู้ใช้ออกมาในรูปแบบของ แผนภาพ ภาพแสดงแผนที่ ที่ชี้ให้เห็นระยะต่าง ๆ จุดสัมผัสและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นประสบการณ์ของผู้ใช้ในการใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการ แผนที่การเดินทางของผู้ใช้ประกอบด้วย ภาพถ่าย ภาพวาด หรือคำพูดอ้างอิง ที่จัดทำขึ้นและอาจประกอบด้วยชั้นของคำที่ชี้ให้เห็นถึงปัญหาหรือโอกาสในการพัฒนาสินค้าหรือบริการนั้น ๆ

User Personas

เพอร์โซนาผู้ใช้ เป็นตัวอธิบายถึงคุณลักษณะที่แสดงหรือปรากฏโดยรวม (Embodies) ออกมาเป็นตัวผู้ใช้ เป็นการทำความเข้าใจในลักษณะรูปแบบที่บ่งชี้และเข้าใจแบบง่าย (Identifiable & Understandable Form) โดยนำชุดข้อมูลของประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ในชุดข้อมูลระดับหนึ่งที่มีแสดงออกมาเป็นลักษณะทางบุคลิกภาพที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรดังกล่าว ซึ่งเพอร์โซนาผู้ใช้โดยส่วนใหญ่มักมีการพัฒนาเป็นชุดของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความจำเป็นหรือมีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป ทำให้เพอร์โซนาของผู้ใช้สามารถสื่อสารออกมาได้หลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็น อายุ อาชีพ ที่อยู่ งานอดิเรก ความสนใจเฉพาะบุคคล ความชอบหรือไม่ชอบที่มีลักษณะจำเพาะ ซึ่งการใช้เพอร์โซนาของผู้ใช้จะมีระดับความละเอียดและการนำเสนอความแตกต่างที่ใช้เข้มข้นแตกต่างกัน ในทางการวิจัยนั้นเพอร์โซนาของผู้ใช้จะแสดงถึงประโยชน์ต่อการสังเคราะห์และการกระจายของชุดข้อมูลที่กลายเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงปัญหา หรือจุดรวมจากลักษณะของประชากรที่ได้มาข้อมูลของผู้ใช้งานในจำนวนหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาเพอร์โซนาของผู้ใช้ที่มีลักษณะเฉพาะขึ้นมา อย่างไรก็ตามเพอร์โซนาไม่ถือว่าเป็นแม่พิมพ์ (Stereotype) เพราะเป็นกลุ่มข้อมูลชุดหนึ่งที่สามารถไปพัฒนาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยมีจุดประสงค์เพื่อ 1) รวมข้อมูลของผู้ใช้ให้เป็นรูปแบบที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ 2) รักษาจุดโฟกัสของความจำเป็นของผู้ใช้ให้คงที่ตลอดช่วงของการพัฒนา โดยเป็นตัวอ้างอิงในการตรวจสอบย้อนกลับของความคิด หรือทางเลือกของการแก้ไขที่ผลิตขึ้นในช่วงการพัฒนา 3) ใช้ตรวจสอบและประเมินความคิดของแนวคิดผลิตภัณฑ์หรือบริการเปรียบเทียบกับความจำเป็นของผู้ใช้ตามเพอร์โซนา

ผลลัพธ์ที่ได้จากการทำเพอร์โซนาของผู้ใช้สามารถพัฒนาขึ้นได้หลายรูปแบบ โดยรูปแบบพื้นฐานที่สุดคือแบบที่ประกอบด้วยภาพร่างที่มีข้อมูลสำคัญของผู้ใช้ที่แสดงถึงภาพถ่าย ภาพวาด เพอร์โซนาที่ละเอียดอาจแสดงข้อมูลในลักษณะของรายงานข้อมูลเชิงลึก ที่มีส่วนในการพัฒนาในกระบวนการออกแบบและช่วยรักษาจุดมุ่งหมายในการออกแบบที่ส่งมอบคุณค่าสู่ผู้ใช้

AEIOU Design Framework

เป็นลักษณะการออกแบบการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจที่มุ่งเน้นการทำให้เห็นถึงภาพรวมและความเข้าใจในเรื่องการใช้งานของผู้บริโภค ซึ่งลักษณะของ AEIOU Framework มุ่งเน้นไปที่การสังเกตการณ์ และการทำความเข้าใจเพื่อต่อยอดการออกแบบการดำเนินการจากกระบวนการวิจัย โดยมีลักษณะดังนี้

A – Activities คือกิจกรรมที่ผู้ใช้งานทำเพื่อตอบสนองความต้องการ

E – Environments คือองค์ประกอบแวดล้อมทั้งสถานที่ หรือบรรยากาศในการทำกิจกรรมที่ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการมีรูปแบบใดบ้าง

I – Interaction คือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้ใช้งานในสภาพแวดล้อม เพื่อสะท้อนถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรม ซึ่งจะมีรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน

O – Objects คือองค์ประกอบสำคัญของ Environment ที่ทำให้ผู้ใช้งานมีการใช้หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นมา ซึ่งจะมีเหตุและผลที่แตกต่างกันออกไป

U – Users คือลักษณะตัวตนของผู้ใช้งานที่สะท้อนได้ทั้งจากประชากรศาสตร์ พฤติกรรม การใช้ชีวิต หรือลักษณะกลุ่มของชุดประชากรที่มีความแตกต่างกันออกไป

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ในงานวิจัยครั้งนี้ด้วยการนำมาใช้ในการพัฒนาเครื่องมือเพื่อทำการประเมินความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงที่มีศักยภาพและความพร้อมเพื่อตัดสินใจใช้บริการเข้าพำนักระยะยาวกับที่พักที่จะใช้ในการออกแบบในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

9. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

วุฒิชัย วรสิงห์ รัชฎา พงธณกิจ และปิยดา วงศ์วิวัฒน์ (2564) ทำการศึกษาเรื่องความสำเร็จของธุรกิจการท่องเที่ยว พำนักระยะยาวชาวสแกนดิเนเวียนในพัทยา มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา อิทธิพลของภาวะผู้นำผู้ประกอบการ การสนับสนุนของภาครัฐ การตลาดการท่องเที่ยว และภูมิทัศน์บริการ ที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวชาวสแกนดิเนเวียนในพัทยา การวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ

ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาวชาวสแกนดิเนเวียนในพัทยา จำนวน 300 ราย การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 1) นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ 2) ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชลบุรี 3) ผู้ประกอบการที่พักทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ 4) ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวสำหรับชาวสแกนดิเนเวียนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และ 5) นักท่องเที่ยวชาวสแกนดิเนเวียนที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวพำนักระยะยาวในพัทยา รวมจำนวนทั้งหมด 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของภาวะผู้นำผู้ประกอบการ การสนับสนุนของภาครัฐ การตลาดการท่องเที่ยว และภูมิทัศน์บริการที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ ภาวะผู้นำผู้ประกอบการ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของธุรกิจการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวชาวสแกนดิเนเวียนในพัทยา มากที่สุด รองลงมาคือ การตลาดการท่องเที่ยว การสนับสนุนของภาครัฐและภูมิทัศน์บริการ ตามลำดับ ผลของการวิจัยนี้ สามารถใช้ประกอบการวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของภาครัฐ และผู้ประกอบการ เพื่อผลักดันให้พัทยายังคงเป็นจุดหมายที่พึงประสงค์ของนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาวชาวสแกนดิเนเวียน

วุฒิชติ สุนทรชัย (2563) ทำการศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของความพึงพอใจการบริการต่อคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ชาวสแกนดิเนเวีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจการบริการและคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุของความพึงพอใจการบริการต่อคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิจัยพรรณนาเชิงสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียในเมืองพัทยา จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความพึงพอใจการบริการต่อและคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยใช้รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น และการวิเคราะห์เส้นทางทดสอบความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจการบริการในด้านบริการ ราคา การจัดจำหน่าย และช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาดในระดับมากที่สุด โดยคุณภาพการบริการรวมและทุก 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรแฝงความพึงพอใจในการ

บริการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพการบริการ และอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพบริการได้ร้อยละ 69

ปิยมรย์ ฤทธิรงค์ (2561) ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจากกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียในการมาพำนักระยะยาว ณ. โครงการสแกนดิเนเวียวิลเลจ จังหวัดชลบุรีมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจากกลุ่มสแกนดิเนเวียในการมาพำนักระยะยาว ณ. โครงการสแกนดิเนเวียวิลเลจ จังหวัดชลบุรี และเพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจากกลุ่มสแกนดิเนเวียในการมาพำนักระยะยาว ณ. โครงการสแกนดิเนเวียวิลเลจ จังหวัดชลบุรี การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียในการมาพำนักระยะยาว ณ. โครงการสแกนดิเนเวียวิลเลจ จังหวัดชลบุรี จำนวน 46 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 71-80 ปี ซึ่งเป็นผู้เกษียณอายุ ไม่มีโรคประจำตัว มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย และพำนักระยะยาวในไทยมากกว่า 6 เดือน ผลการศึกษาความต้องการความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจากกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียในการมาพำนักระยะยาว ณ. โครงการสแกนดิเนเวียวิลเลจ จังหวัดชลบุรี พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสุขภาพในระดับปานกลาง ความต้องการด้านกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในระดับปานกลาง ความต้องการด้านเศรษฐกิจในระดับปานกลาง ความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมาก ความต้องการด้านเทคโนโลยีในระดับมาก และความต้องการด้านความปลอดภัยในระดับมาก ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย คือ ควรมีการเพิ่มกิจกรรมเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะโยคะและกิจกรรมการเดินออกกำลังกาย นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังต้องการให้พนักงานภายในโครงการเพิ่มทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อความสะดวกต่อการให้บริการ และมีความต้องการบริการการต่ออายุพาสปอร์ตให้มีความสะดวกและง่ายมากยิ่งขึ้น

ภูมิพัฒน์ หัสกุล (2560) ทำการศึกษาเรื่องการศึกษารายละเอียดโครงการที่พักแบบพำนักระยะยาวประเภท เซอร์วิสอพาร์ทเมนต์เพื่อให้ตอบรับกับพฤติกรรมและความ ต้องการของชาวยุโรปวัยเกษียณในจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาหรือออกแบบรูปแบบที่พักประเภทเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ที่เหมาะสมสำหรับชาวยุโรปวัยเกษียณที่ต้องการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยผ่านกระบวนการวิจัยดังนี้ (1) ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของชาวยุโรปวัยเกษียณ ที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเริ่มต้นจากการศึกษางานวิจัย บทความ และเอกสารต่าง ๆ ก่อนลงพื้นที่เพื่อศึกษาและสัมภาษณ์เชิงลึก (2) ศึกษาที่พักที่เหมาะสมสำหรับ

ผู้สูงอายุชาวยุโรป ที่มาพำนักระยะยาวในประเภทเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ในเชียงใหม่ โดยการคัดเลือกเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ 45 โครงการตามย่านและรายละเอียดโครงการ ก่อนจะเลือก 7 โครงการเป็นกรณีศึกษา (3)พัฒนาโครงการเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ สำหรับผู้สูงอายุชาวยุโรปในเชียงใหม่ โดยนำข้อมูลพฤติกรรมของชาวยุโรปวัยเกษียณและรายละเอียดจากกรณีศึกษา มาวิเคราะห์ด้วยเกณฑ์การประเมินและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำรายละเอียดโครงการที่เหมาะสม

ผลการวิจัยพบว่าโครงการเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ในเชียงใหม่ที่ตอบโจทย์พฤติกรรมของชาวยุโรปวัยเกษียณสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามช่วงราคาเช่าต่อตารางเมตร ได้แก่ (1)ราคา 201-500 บาท โดยกลุ่มนี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักค่อนข้างน้อย แต่ตั้งอยู่ในทำเลที่ดีที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายนอกโครงการมาชดเชย (2)ราคา 501-800 บาท โดยกลุ่มนี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักครบครัน และตั้งอยู่ในทำเลที่ดีตรงลงมา แต่อาจขาดบางสิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการบางประเภท (3)ราคา 801-1000 บาท ซึ่งกลุ่มนี้มีทำเลที่ตั้งค่อนข้างห่างจากแหล่งสิ่งอำนวยความสะดวกและแหล่งทางวัฒนธรรม แต่ทดแทนด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกภายในโครงการที่ครบครัน ทั้ง 3 กลุ่มนี้สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันกับผู้ประกอบการรายอื่นได้ หากเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกหรือบริการที่ขาดหายไปในพื้นที่นั้น ทำให้ชาวยุโรปวัยเกษียณที่ต้องการพำนักระยะยาวมีตัวเลือกที่หลากหลายมากขึ้น และช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับโครงการเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ในจังหวัดเชียงใหม่

พิมพ์พิศา ชัยเลิศ (2555) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวต่างชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวต่างชาติ กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 ราย โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 56 - 60 ปี สัญชาติอเมริกัน สถานภาพสมรส และมีรายได้เฉลี่ย 50,001 - 75,000 บาทต่อเดือน เป็นนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติแบบพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยส่วนใหญ่มีความต้องการรับบริการด้านสถานบันเทิง ผับ ร้านอาหาร สถานที่พักระยะยาว คือเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ มีการวางแผนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ภายใน 1 เดือน เป็นจำนวนเงิน 30,001 - 50,000 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายมากที่สุดภายใน 1 เดือน คือการบริการด้านสถานบันเทิง ผับ ร้านอาหาร สถานที่พำนักรส่วนใหญ่อยู่ในระยะ 5 กิโลเมตรจากตัวเมืองเก่า ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการ

เกษียณอายุในจังหวัดเชียงใหม่จากคำแนะนำของบุคคล วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาพำนักรในจังหวัดเชียงใหม่ คือเกษียณอายุด้วยแรงจูงใจจากบุคคลและเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่คือเหตุผลส่วนตัว นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติแบบพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมกลุ่มอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสถานที่ความสะอาดของลูกค้ำ ด้านราคาที่ถูกค้ำพึงพอใจและด้านการผลิตภัณฑ์และบริการตามลำดับ สำหรับด้านการส่งเสริมการตลาดได้ให้ความสำคัญอยู่ในระดับน้อย ส่วนของข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ โดยส่วนใหญ่คือ ไม่มีบริการขนส่งมวลชนที่ดีในด้านราคาที่ลูกค้ำพึงพอใจปัญหาการเอารัดเอาเปรียบชาวต่างชาติในเรื่องการต่อรองและความไม่ยุติธรรมในการคิดราคาระหว่างราคาคนไทยกับราคาชาวต่างชาติ สำหรับด้านสถานที่ความสะอาดของลูกค้ำ คือปัญหาอากาศเป็นพิษในบริเวณจังหวัดเชียงใหม่ ในส่วนของด้านการส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการเกษียณอายุสำหรับชาวต่างชาติในเชียงใหม่

บัณฑิตา พิณดีเดช (2548) ทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการอยู่อาศัยในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว : กรณีศึกษา โครงการสแกนดิเนเวียน วิลเลจ จ.ชลบุรี โดยจากการศึกษาพฤติกรรมการพักอาศัยพบว่า กลุ่มผู้พักอาศัยส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีการศึกษาสูง ร่างกายแข็งแรง มีเพื่อนเยอะ และมีประสบการณ์การท่องเที่ยวสูง พวกเขามีความสนใจในวิถีชีวิต ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมไทย และเลือกมาพักอาศัยในประเทศไทยเนื่องจากชื่นชอบความมีน้ำใจของคนไทย, ค่าครองชีพที่ต่ำ, ภูมิอากาศที่อบอุ่น, และความหลากหลายของท้องถิ่นที่มีทั้งความเป็นเมืองและชนบทผสมกัน พวกเขามีนิสัยเรียบง่าย สันโดษ และอนุรักษ์นิยม ใช้จ่ายอย่างประหยัด รักการอ่าน การออกกำลังกาย และชอบเดิน กิจกรรมกีฬาในโครงการที่นิยมเล่น ได้แก่ อาบแดด วาดน้ำ เป่าตอง และการเข้าใช้สโมสรกีฬา โดยผู้อยู่อาศัยไม่ค่อยนิยมการจับหลัก กีฬาที่ชอบไปเล่นข้างนอกคือ กอล์ฟ, ตกปลา และขี่จักรยาน พวกเขามักออกไปทำกิจกรรมข้างนอกในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ และชอบเข้าร่วมงานเทศกาลและงานประเพณีที่จัดอย่างสม่ำเสมอทุกปี ในเรื่องของความคาดหวังเกี่ยวกับที่พักอาศัย พวกเขาคือต้องการที่พักที่ใกล้ทะเล ใกล้ชุมชน และใกล้โรงพยาบาล สิ่งที่เขาได้ไม่ได้จากที่พักนอกจากสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานคือ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ โดยส่วนใหญ่จะใช้เงินสดในการจ่ายค่าใช้จ่ายในประเทศไทย และจะมีบัตรเครดิตติดตัวอยู่แล้ว ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และการสนับสนุนภาษาในระบบ

เช่น ภาษา สวัสดิช รวมถึงความหลากหลายของอาหารและโปรแกรมการออกกำลังกาย สำหรับสวนที่พักต้องการเพิ่มไม้ดอกที่มีกลิ่นหอม ผลไม้ ไม้ยืนต้น และมุมสำหรับนั่งจิบกาแฟกลางแจ้ง สำหรับการสนับสนุนจากรัฐบาลไทย พวกเขาต้องการให้มีการปรับปรุงกฎระเบียบด้านวีซ่า เช่น การขออนุญาตที่ง่ายขึ้น ขยายเวลาการพักอาศัย และลดขั้นตอนต่างๆ ลง จากการศึกษา พบว่าผู้พักอาศัยต้องเดินทางออกนอกประเทศทุกๆ 3 เดือน เนื่องจากปัญหาด้านวีซ่า ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วพวกเขาจะพักอาศัยในไทยได้ประมาณ 4 เดือน ทำให้ไม่สะดวกและไม่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มนี้ ข้อเสนอแนะ (1)ด้านรัฐบาล ควรปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมและการเลือกตลาดเป้าหมาย (2)ด้านภาคเอกชน ควรพัฒนาระบบการทำสัญญาเช่าระยะยาว, เส้นทางเลือกในการบริการการท่องเที่ยว, และให้ความสำคัญในการออกแบบโครงการในอนาคตที่คำนึงถึงความสามารถในการจ่าย, พฤติกรรมการอยู่อาศัย, การออกแบบ และปัจจัยส่งเสริมต่างๆ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาพฤติกรรมของชาวสแกนดิเนเวียที่อาศัยในโครงการประเภทบ้านเดี่ยว ซึ่งคาดว่าจะช่วยเปิดเผยความต้องการที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกและทัศนคติอื่นๆ ที่อาจแตกต่างจากการพักอาศัยในเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์

พูนศักดิ์ ไตรทิพยวรากล (2554) ศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว สำหรับชาวยุโรป กรณีศึกษา โครงการสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวในพื้นที่ อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง พบว่า รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากขนาดอุปสงค์ตลาดผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นและนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาวที่เดินทางมายังประเทศไทยมีอัตราสูงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศในแถบยุโรป ทำให้เกิดข้อคำถามว่าโครงการที่ออกแบบมาเพื่อรองรับผู้ใช้นั้นได้ออกแบบมาให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของชาวยุโรปที่มีลักษณะพฤติกรรมความเป็นอยู่แตกต่างจากประเทศไทยแล้วหรือไม่

วัตถุประสงค์การศึกษา 1.ศึกษาข้อมูลสภาพทางกายภาพและการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของโครงการ 2.ศึกษาลักษณะพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ 3.วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปเป็นแนวทางการออกแบบโครงการลักษณะเดียวกัน โดยวิธีการสำรวจเก็บข้อมูลทางกายภาพของโครงการกรณีศึกษาและแบบสอบถามผู้ใช้ในโครงการกรณีศึกษาและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการ จากการศึกษาพบว่าสามารถสรุปแบ่งจำแนกกลุ่มของโครงการกรณีศึกษาได้เป็น 3 กลุ่ม ด้วยกันคือ โครงการราคาต่ำ, โครงการราคาปานกลาง และโครงการราคาสูง โดยสามารถวิเคราะห์และสรุปข้อมูลแต่ละกลุ่มได้ดังนี้ โครงการราคาต่ำ มีราคาขายอยู่ในช่วง 2,500,000 - 3,850,000 บาท สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลางที่พบมี สระว่ายน้ำ, สระว่ายน้ำเด็ก, ห้องอาบน้ำ, สวนหย่อม, เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 24 ชม, เจ้าหน้าที่ดูแลสวน, ศาลาพักผ่อน บ้านพักอาศัยเป็นบ้าน

ชั้นเดียว 2 ห้องนอน รูปแบบสถาปัตยกรรมลักษณะเป็นแบบ Tropical มีพื้นที่ประมาณ 85 - 175 ตร.ม. โครงการราคาปานกลาง มีราคาขายอยู่ในช่วง 3,200,000 - 5,900,000 บาท สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลางที่พบคือ สระว่ายน้ำ, สระว่ายน้ำเด็ก, ห้องอาบน้ำ, สวนหย่อม, เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 24 ชม., เจ้าหน้าที่ดูแลสวน, ศาลาพักผ่อน, ร้านค้า, ห้องออกกำลังกาย, ร้านอาหาร, บริการซักรีด, บริการรถรับส่ง บ้านพักอาศัยเป็นบ้าน 2 ชั้น 2ห้องนอน รูปแบบสถาปัตยกรรมลักษณะเป็นแบบ Tropical มีพื้นที่ประมาณ 115 - 240 ตร.ม. โครงการราคาสูง มีราคาขายประมาณ 8,500,000 บาทขึ้นไป สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลางที่พบมี สระว่ายน้ำ, ห้องอาบน้ำ, สวนหย่อม, เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 24 ชม., เจ้าหน้าที่ดูแลสวน, ร้านค้า, บริการซักรีด, บริการรถรับส่ง, ร้านกาแฟ บ้านพักอาศัยเป็นบ้าน 2 ชั้น 4 ห้องนอน รูปแบบสถาปัตยกรรมลักษณะเป็นแบบ Contemporary มีพื้นที่ประมาณ 400 ตร.ม. ขึ้นไป

Madhyamapurush (2023) ทำการศึกษาการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความท้าทายของการท่องเที่ยวระยะยาวในประเทศไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจถึงสถานการณ์และภาพรวมด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจที่จะมาพำนักระยะยาวภายในประเทศไทย ผ่านการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการประเมินชุดข้อมูลจากหลายแหล่งรวมกัน ผลการศึกษาพบว่าภาพรวมขององค์ประกอบด้านนโยบายจากรัฐบาลในปัจจุบันมีการผลักดันให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของภาคการท่องเที่ยว โดยเปิดวีซ่าการท่องเที่ยวให้กับหลากหลายประเทศได้สามารถเข้ามาพำนักได้ตั้งแต่ 1 เดือนไปจนถึง 1 ปี หรือหากมีการลงทุนหรือการดำเนินธุรกิจจะสามารถปรับข้อกำหนดของวีซ่าได้โดยง่าย ส่งผลให้ประเทศไทยกลายเป็นจุดหมายหนึ่งของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจในการเข้าพำนักระยะยาว เนื่องจากค่าครองชีพไม่สูงมาก โดยในกลุ่มผู้สูงอายุพบว่าสามารถใช้เงินเกษียณอยู่ในประเทศไทยในช่วงบั้นปลายชีวิต หรือการเดินทางภายในประเทศไทยได้ถึงหลายปี โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจที่จะพำนักระยะยาวโดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นสถานที่พักในกลุ่มชานเมือง (Suburban) และให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่พักเป็นอย่างมากเนื่องจากส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสูงวัยที่ต้องการลิฟต์หรือทางเดินที่เหมาะสมแก่การเข้าอยู่อย่างสะดวก และพื้นที่ชานเมืองจะทำให้ตัวที่พักมีความเงียบสงบเหมาะแก่การพักผ่อน ซึ่งเป็นความต้องการหลักของกลุ่มเป้าหมายที่สนใจที่จะเข้าพำนัก

Fard & Saberi (2015) ทำการศึกษาแรงจูงใจในการเลือกจุดหมายด้านการท่องเที่ยวต่างประเทศ กรณีศึกษาประเทศไทย เป็นงานที่มีจุดหมายในเรืองของการศึกษาด้านจิตวิทยา การทำความเข้าใจถึงเหตุผลในการเลือกประเทศไทยเป็นจุดหมายในการท่องเที่ยว ทำการศึกษานักท่องเที่ยวจากอิสฟาฮานประเทศอิหร่านจำนวน 384 ราย ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศที่สร้างความน่าดึงดูดในการมาท่องเที่ยวทั้งชายและหญิง โดยที่การใช้จ่ายภายในประเทศมีราคาที่ถูก และสามารถปรับตัวเพื่อพำนักรออยู่ในระยะยาวได้ง่าย รวมไปถึงองค์ประกอบอื่นอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทั้งที่พัก การเดินทางและอาหารการกินที่รองรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาสามารถใช้ชีวิตไปพร้อม ๆ กับท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ ภายในประเทศได้โดยสะดวก

โดยสรุปจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงในประเด็นการศึกษาค้นคว้าเรื่องการพำนักระยะยาวนั้น สถานที่พักจะเป็นปัจจัยสำคัญที่นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวให้ความสำคัญ โดยเฉพาะในแง่ของสิ่งอำนวยความสะดวก (Madhyamapurush, 2023) การออกแบบให้มีโครงสร้างและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เหมาะสมกับการพำนักระยะยาว (พูนศักดิ์ ไตรทิพยวรากุล, 2554) หรือการปรับแต่งองค์ประกอบสถานที่พักให้มีลักษณะบริการเฉพาะเช่นอุปกรณ์หรือสิ่งติดตั้งช่วยเหลือการอยู่อาศัยสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ (ภูมิพัฒน์ หัสกุล, 2560) เหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยจะนำไปประยุกต์ในงานวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย กรณีศึกษาจังหวัดระยองในครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) โดยใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งศึกษาพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่มาพักอาศัยอยู่ในจังหวัดระยองรวมถึงศึกษาปัญหาผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) และพัฒนาแนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย โดยการศึกษาและพัฒนาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน จากหลากหลายส่วนในการศึกษาโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรมด้านพื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบทางกายภาพและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับที่พักเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวรวมถึงแนวคิดและทฤษฎี Design research จากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ออนไลน์ เอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากมาตรฐานของทางราชการและเอกชน

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบแบบสัมภาษณ์และศึกษาเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) เพื่อเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียรวมถึงศึกษาปัญหาผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มได้แก่ 1) ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย 2) ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเป็นต้นแบบในการออกแบบที่พัก

2.1 สัมภาษณ์และวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย โดยทั้งกระบวนการใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Design Research ซึ่งประกอบด้วย Consumer Persona และ User Journey Mapping ในการวิเคราะห์ผลข้างต้น จากนั้นวิเคราะห์ผลเพิ่มเติมเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้นโดยการใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Consumer Trend Canvas เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นประกอบการสร้างต้นแบบและออกแบบที่พัก

2.2 แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ของแต่ละกลุ่มตัวอย่างอีก 3 กลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่แตกต่างกันจากแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่าง

2.3 นำผลการวิเคราะห์ทั้งหมด 4 กลุ่มตัวอย่างมารวบรวมและแจกแจง เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาเป็นต้นแบบในการออกแบบที่พัก

ขั้นตอนที่ 3 สร้างต้นแบบที่พัก 2 มิติและ 3 มิติ ซึ่งประกอบด้วยภาพผังห้องพักในมุมต่างๆ และมู้ดบอร์ด (Mood board)

ขั้นตอนที่ 4 สรุปเป็นแนวทางการในการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีระยะเวลาพักอาศัยตั้งแต่ 30 วันขึ้นไป/ ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)/ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ โดยไม่ทราบขนาดประชากรที่แน่ชัด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 : ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) สำหรับผู้สูงอายุ ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ชาวสแกนดิเนเวียประกอบไปด้วย 4 ประเทศได้แก่ ประเทศสวีเดน ประเทศนอร์เวย์ ประเทศ เดนมาร์ก และประเทศฟินแลนด์ ที่เข้ามาพักอาศัยในประเทศไทย นับตั้งแต่ 30 วัน ขึ้นไป เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

1.2 ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

1.3 ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

ซึ่งการสรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Design Research และ Consumer Trend Canvas ร่วมด้วยเพื่อในการวิเคราะห์และสรุปผลที่เข้าใจง่าย และนำไปต่อยอดได้ง่ายมากขึ้นในขั้นตอนต่อไป นอกจากนี้จากสถิติข้อมูลผลสำรวจจำนวนผู้ขออยู่ต่อเพื่อใช้ชีวิตบั้นปลายของจังหวัดระยองจากข้อมูลกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในปี 2565 พบว่าชาวสแกนดิเนเวียที่เข้ามามีอยู่ 64 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยระบุจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 10 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 : ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการรูปแบบที่พำนักระยะยาวมากกว่า 5 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง และมีผู้พำนักระยะยาว

เฉลี่ยร้อยละ 80 ของโครงการ โดยมีผู้อยู่อาศัยส่วนหนึ่งเป็นชาวสแกนดิเนเวียในประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการลูกค้าในพื้นที่ที่พัก

2.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราราคาขาย-เช่าบ้านพักอาศัย

2.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัย

2.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัย

2.2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักอาศัย

2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่พบในการประกอบธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว

จากข้อมูลการสำรวจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) ในภาคตะวันออกที่ติดอันดับความนิยมสูงสุดในแต่ละพื้นที่จำนวน 8 โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยระบุจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 3 ราย

กลุ่มตัวอย่างที่ 3 : ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีประสบการณ์ในการออกแบบโครงการที่พักอาศัยมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี และมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสำหรับผู้สูงอายุอย่างน้อย 1 โครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยระบุจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 3 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ 4 : ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ มีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุมาแล้วมากกว่า 5 ปี เพื่อให้ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้สูงอายุในสถานที่พักผู้สูงอายุ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยระบุจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 3 คน

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรมด้านพื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบทางกายภาพและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับที่พักเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว จากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ออนไลน์ เอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากมาตรฐานของทางราชการและเอกชน

- 1.1 แนวความคิดความต้องการที่อยู่อาศัยของมนุษย์
- 1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
 - 1.2.1 ประเภทที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ
- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว
 - 1.3.1 รูปแบบที่พักเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว
- 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบที่พักของประเทศแถบสแกนดิเนเวีย
- 1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบอารยสถาปัตย์ (Universal Design)
- 1.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Consumer Trend Canvas
- 1.7 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Design Research

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบแบบสัมภาษณ์และศึกษาเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) เพื่อเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียรวมถึงศึกษาปัญหาผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มได้แก่ 1) ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย 2) ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเป็นต้นแบบในการออกแบบที่พัก โดยมีแบ่งกลุ่มการสัมภาษณ์และประเด็นในการสัมภาษณ์ดังนี้

2.1 ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่อาศัยอยู่ในจังหวัดระยองที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่พักอาศัยอยู่ในที่พักเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) โดยมีระยะเวลาพักอาศัยตั้งแต่ 30 วันขึ้นไป เพื่อให้ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

2.1.2 ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

2.1.3 ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

ซึ่งการออกแบบแบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ผลจะใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Design Research ซึ่งประกอบด้วย Consumer Persona และ User Journey Mapping ในการวิเคราะห์ผลข้างต้น จากนั้นวิเคราะห์ผลเพิ่มเติมเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้นโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Consumer Trend Canvas เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นประกอบการสร้างต้นแบบและออกแบบที่พัก

2.2 ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) ในภาคตะวันออก เพื่อให้ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

2.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการลูกค้าในพื้นที่ที่พัก

- ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราราคาขาย-เช่าบ้านพักอาศัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัย
- ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักอาศัย

2.2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่พบในการประกอบธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

2.3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

2.3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

2.4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

2.4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

2.4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

2.4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้สูงอายุในสถานที่พักผู้สูงอายุ

ขั้นตอนที่ 3 สร้างต้นแบบที่ปัก 2 มิติ และแบบ 3 มิติ ซึ่งประกอบด้วยภาพผังห้องปักและมู้ดบอร์ด (Mood board) เพื่อนำไปเสนอกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย โดยมาจากการนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาเลือกพัฒนาเป็นการสร้างต้นแบบ 2 มิติ และ 3 มิติภาพผังห้องปักและมู้ดบอร์ด (Mood board) ฉบับต้นแบบ

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้และสรุปเป็นแนวทางการในการออกแบบที่ปักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย โดยสรุปเพื่อสร้างข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการในการออกแบบที่ปักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ประเภทและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างต้นแบบการออกแบบที่ปักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมีดังนี้

1.1.1 การสำรวจ เพื่อได้เห็นและเข้าใจสภาพทางกายภาพของสถานที่ปักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียและเห็นพฤติกรรมของผู้พักอาศัย

1.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย (โดยใช้หลักการสร้างคำถามจาก Consumer Trends Canvas) ข้อมูลทั่วไปของสถานที่ปักและปัญหาผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ใช้เกณฑ์ในการหาความเที่ยงตรง ตามเนื้อหา (Content Validity) เป็นการหาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระที่ต้องการศึกษา โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ได้มีการแก้ไขปรับปรุงคำถามและตัวเลือกให้มีความชัดเจนรัดกุมขึ้นหลายครั้ง เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำไปปรึกษาและขอรับความคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องก่อนใช้เป็นเครื่องมือวัดต่อไป

2. ทดสอบความน่าเชื่อถือที่ได้ของเครื่องมือวัด (Reliability) โดยภายหลังจากการกำหนดแบบสำรวจแบบมีโครงร่างเสร็จสมบูรณ์แล้ว นำคำถามของตัวแปรต่างๆมาทดสอบ (Pre-test) ก่อน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อตรวจสอบความละเอียดของข้อมูล และสามารถครอบคลุมประเด็นปัญหาที่ต้องการได้ครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยดำเนินการในส่วนของการวิเคราะห์โดยแบ่งประเด็นตามหมวดหมู่เนื้อหา (Content Analysis)

จากผลการศึกษาทั้งสองส่วนผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลวิจัยไปต่อยอดการออกแบบที่
 พักตามวัตถุประสงค์การศึกษานี้ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย กรณีศึกษาจังหวัดระยอง เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยแบ่งข้อมูลในการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็นดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ส่วนที่ 2 ผลการออกแบบต้นแบบที่พัก 2 มิติ และ 3 มิติ

ส่วนที่ 3 ประเมินความพึงพอใจ ในการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการในการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

ส่วนที่ 1 ผลข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลด้านพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียรวมถึงศึกษาปัญหาผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มได้แก่ 1) ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย 2) ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

ดำเนินการศึกษาข้อมูลประกอบไปด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย 2) ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย และ 3) ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย จำนวน 10 คน โดยเพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการใช้รหัสแทนตัวผู้ข้อมูล เป็น A1 – A10 โดย A คือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย และตัวเลขแทนลำดับของผู้ให้ข้อมูล โดยมีรายละเอียดสำคัญเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

รหัส	เพศ	สัญชาติ	อายุ	สถานภาพ	ที่พัก	ระยะเวลาที่อยู่ในไทย
A1	ชาย	ฟินแลนด์	75	แต่งงาน	อพาร์ทเมนต์	2 เดือน
A2	ชาย	นอร์เวย์	62	แต่งงาน	ทาวน์เฮ้าส์	1 เดือนครึ่ง
A3	ชาย	สวีเดน	65	แต่งงาน	บ้านเดี่ยว	3 เดือน

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย (ต่อ)

รหัส	เพศ	สัญชาติ	อายุ	สถานภาพ	ที่พัก	ระยะเวลาที่อยู่ในไทย
A4	ชาย	เดนมาร์ก	71	แต่งงาน	คอนโดมิเนียม	2 เดือน
A5	ชาย	สวีเดน	68	แต่งงาน	บ้านเดี่ยว	5 เดือน
A6	หญิง	สวีเดน	61	แต่งงาน	บ้านเดี่ยว	5 เดือน
A7	ชาย	สวีเดน	65	โสด	คอนโดมิเนียม	3 เดือน
A8	ชาย	นอร์เวย์	70	แต่งงาน	บ้านเดี่ยว	3 เดือน
A9	หญิง	เดนมาร์ก	64	แต่งงาน	บ้านเดี่ยว	1 เดือน
A10	ชาย	สวีเดน	67	แต่งงาน	บ้านเดี่ยว	4 เดือน

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 1 (A1)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย สัญชาติฟินแลนด์ ปัจจุบันอายุ 75 ปี แต่งงานมีครอบครัว โดยบุตรออกไปมีครอบครัวเป็นของตนเองแล้ว ปัจจุบันอาศัยอยู่กับภรรยา ทำงานเป็นข้าราชการในประเทศฟินแลนด์มาก่อนที่จะเกษียณในปัจจุบัน และมีรายได้ดำรงชีพจากเงินบำนาญจากตำแหน่งราชการในอดีตอยู่ประมาณ 8 หมื่นบาทต่อเดือน เคยเดินทางมาไทยประมาณ 4 ครั้งที่ผ่านมา โดยส่วนใหญ่เดินทางมาช่วงในหน้าหนาวที่ประเทศมีการให้หยุดพักระยะยาวได้ เพื่อหนีหนาว โดยส่วนใหญ่แล้วเดินทางมาพักประมาณ 1 – 3 เดือนต่อครั้ง ค่าใช้จ่ายระหว่างอยู่ในไทยอยู่ที่ประมาณ 3 – 4 หมื่นบาทต่อเดือน โดยในปัจจุบันอาศัยอยู่ในเมืองไทยมาแล้ว 2 เดือน

2) ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ที่พักที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันเป็นแบบอพาร์ทเมนต์ 4 ชั้น ในพื้นที่ปลวกแดง ที่ได้รับการดัดแปลงปรับปรุงใหม่ด้วยการทาสี และเปลี่ยนสิ่งอำนวยความสะดวกให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดีไม่ว่าจะเป็น ลิฟต์ แสงไฟส่องสว่างทางเดิน และทัศนียภาพแวดล้อม เช่น กระถางต้นไม้ การจัดสวนพื้นที่ส่วนกลาง ลักษณะห้องเป็นแบบ 38 ตารางเมตร มี 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำส่วนตัว มีพื้นที่จัดโต๊ะในห้อง และระเบียง การใช้ชีวิตส่วนใหญ่เน้นหาความสงบในสวนสาธารณะ และไปอาบแดดริมหาดในวันที่ท้องฟ้าเปิดอากาศสดใส กิจกรรมประจำวันในไทยมีการไปจ่ายตลาดกับภรรยา เดินเล่นริมหาด ว่ายน้ำ และอาจเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวแนวธรรมชาติ 1 – 2 ครั้ง ต่อการมาไทย ส่วนใหญ่มักจะเลี่ยงช่วงเวลาเทศกาลเนื่องจากมีผู้คน

พลุกพล่าน เน้นการใช้ชีวิตกับครอบครัว และการรักษาตัวจากสภาพร่างกายที่ค่อนข้างชรา โดยการเดินทางส่วนใหญ่เน้นเดินในพื้นที่ใกล้ ๆ หากไปสถานที่ไกล ๆ จะเรียกรถผ่านแอปพลิเคชัน

3) ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ตัวผู้ให้สัมภาษณ์วางแผนกับภรรยาที่จะมาอาศัยในระยะยาว โดยเลือกซื้อที่พักในไทยเอาไว้สำหรับเป็นที่พักที่จะมาอยู่ที่นี่นานเป็นประจำทุกปี โดยมองหาที่พักในลักษณะบ้านเดี่ยวแบบชั้นเดียว 1 – 2 ห้องนอน และ ห้องน้ำ เนื่องจากตนเองมีปัญหาเรื่องข้อเข่าที่ทำให้ไม่สะดวกในการเดินขึ้นลงบันได ที่มีพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านทั้งสวน ระเบียง และ พื้นที่อื่น ๆ ในระดับหนึ่ง โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมและลักษณะการออกแบบต่าง ๆ เช่น ประตู หน้าต่าง บานจับ ราวทางเดินมีสิ่งที่จะช่วยให้การเดินของผู้ที่ไม่สะดวกเดินได้ปกติให้สามารถจับพุงระหว่างเดินได้ดี การทำทางเดินส่วนใหญ่มีความเรียบและมีพื้นที่ลาดต่างระดับสำหรับรองรับรถเข็นที่มีความกว้างที่เหมาะสม สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เฟอร์นิเจอร์ ตู้เสื้อผ้า ชุดเครื่องครัว อุปกรณ์ในห้องน้ำมีลักษณะที่มีความแข็งแรงและมีความเหมาะสมกับการใช้งานสำหรับผู้ที่มีปัญหาด้านการเดิน ลูกนั่ง เป็นหลัก มีทำเลอยู่ในที่สงบ อยู่ใกล้แหล่งธรรมชาติ

Keywords: Tropical Style / Indoor / Universal Design / Private Life

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 2 (A2)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย สัญชาตินอร์เวย์ มีอายุ 62 ปี เป็นวิศวกรมาก่อน แต่งงานมีครอบครัว โดยบุตรกำลังศึกษาอยู่ในระดับไฮสคูล โดยที่ผ่านมามีเคยมาไทยแล้ว 2 ครั้งโดยแต่ละครั้งมาไม่ต่ำกว่า 3 เดือน อาศัยช่วงหยุดยาวของบริษัทซึ่งจะตรงกับช่วงหน้าหนาวมาพักที่ไทยเนื่องจากชื่นชอบในอากาศและบรรยากาศหาดทะเลที่มีความสงบ สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ง่ายเนื่องจากหาของรับประทานได้ง่ายและมีค่าใช้จ่ายที่ไม่สูง โดยแหล่งที่มาของรายได้มาจากบำนาญและปันผลประมาณ 2 แสนบาทต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในการอยู่อาศัยโดยประมาณต่อเดือนที่ 5 หมื่นบาทรวมค่าในส่วนของที่พักอาศัยแล้ว ปัจจุบันอาศัยอยู่ในเมืองไทยมาแล้ว 1 เดือนครึ่ง

2) ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ที่พักอาศัยในปัจจุบันเป็นลักษณะของทาวน์เฮ้าส์พลอยเช่า ซึ่งปัจจุบันมาอยู่ได้ประมาณเดือนครึ่งแล้ว เป็นทาวน์เฮ้าส์ที่เป็นโครงการใหม่มีพื้นที่ใช้สอยประมาณ 20 ตารางวาแบบ 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ 1 ห้องครัว และ 1 ห้องนั่งเล่น โดยการเดินทางมารอบนี้

เป็นการมาคนเดียว โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาพักผ่อน และกำลังมองหาที่พักอาศัยระยะยาวสำหรับครอบครัวในช่วงหน้าหนาวสำหรับการเดินทางมาในโอกาสต่อไปร่วมด้วย โดยส่วนใหญ่แล้วชีวิตประจำวันชอบความสงบทำให้การเลือกที่พักในครั้งนี้เป็นโครงการที่ยังมีผู้อยู่อาศัยไม่มาก และมีพื้นที่ส่วนกลางอย่างสวนสาธารณะที่มีต้นไม้และบ่อน้ำที่สงบเหมาะแก่การนอนรับลม อ่านหนังสือ ในบรรยากาศที่ร่มรื่น กิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจในชีวิตประจำวันคือการมองหาร้านรودฟ่อนคลายสุขภาพ และหาร้านอาหารรสชาติดีมีบรรยากาศสงบเป็นหลัก การเดินทางส่วนใหญ่ใช้มอเตอร์ไซด์เช่า เดินทางภายในอำเภอเป็นหลัก

3) ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ในอนาคตที่ต้องการมีที่พักอาศัยในระยะยาวจะเลือกที่พักที่รองรับคนในครอบครัวที่จะมาพักอาศัยระยะยาวร่วมด้วย โดยมุ่งเน้นไปที่บ้านเดี่ยวที่มีขนาด 1 – 2 ชั้น โดยมี 2 ห้องนอน 2 ห้องน้ำเพื่อรองรับทั้งภรรยาและบุตรอีก 2 คน โดยเน้นให้ตัวบ้านมีสวนธรรมชาติ หรือมีพื้นที่ส่วนกลางที่เป็นสวนสาธารณะเป็นหลัก ในขณะที่ภายในบ้านนั้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกตกแต่งแบบใช้งานง่าย มีความแข็งแรง เน้นการตกแต่งแบบโทนสีเขียว ชาวที่ดูสบายตา การจัดพื้นที่ให้แสงสว่างมีความเหมาะสม โดยการออกแบบมุมข้าวของเครื่องใช้ควรมีความปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุทั้งจากตนเอง และเด็ก ๆ ตำแหน่งบานพับ และสวิตช์ไฟควรมีความสูงที่ไม่มากเพื่อให้ใช้งานได้ง่าย อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างชุดเครื่องครัว หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าเน้นการใช้งานง่ายแต่ต้องมีความปลอดภัยร่วมด้วย

Keywords: Tropical Style / Semi area / Universal Design / Family Life

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 3 (A3)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย มีอายุ 75 ปี เคยทำงานเป็นวิศวกรและนักลงทุนมาก่อน ปัจจุบันมีเงินบำนาญและปันผลรวมอยู่ที่ 4 แสนบาทต่อเดือน แต่งงานแล้วอาศัยอยู่กับภรรยา และมีบุตร 3 คนที่แยกย้ายไปมีครอบครัวทั้งหมดแล้ว เคยมาไทยมาแล้ว 5 ครั้ง โดยเหตุผลที่มาไทยทั้งมาท่องเที่ยว และมาพักผ่อนในช่วงหยุดยาวหนึ่ยาวในประเทศสวีเดน โดยในการมาไทยแต่ละครั้งอาศัยอยู่ 1 – 3 เดือน และเป็นการมาระยะยั้งเป็นครั้งที่ 2 โดยการมาครั้งนี้มีเรื่องของการบำบัดรักษาตัวโรคประจำตัวร่วม ค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยประมาณอยู่ที่ 1.5 แสนบาท

2) ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยวขนาดชั้นเดียวร่วมกับภรรยา โดยมาอยู่ได้ประมาณ 3 เดือนแล้วด้วยวีซ่าสำหรับพำนักระยะยาว เพื่อมาบำบัดโรคประจำตัว โดยตัวที่พักนั้นอยู่ใกล้กับสถานพยาบาลเพื่อให้มีความสะดวกในการเดินทางไปมาหากิจกรรมที่มีเหตุฉุกเฉิน ตัวบ้านมีขนาด 1 ห้องนอน 1 ห้องนั่งเล่น 1 ห้องครัว และ 1 ห้องน้ำ โดยมีสวนภายในตัวบ้านร่วมด้วย การออกแบบบ้านเน้นแบบธรรมชาติและมีการออกแบบสำหรับการใช้งานส่วนประกอบภายในบ้านสำหรับผู้สูงอายุร่วมด้วยทั้งทางลาดสำหรับรถเข็น บานพับที่ไม่สูงมาก จนเกินไป การทำทางกว้างเพื่อให้สามารถหมุนกลับตัวรถเข็นได้สะดวก ตำแหน่งของชั้นวางเครื่องครัว โต๊ะที่ไม่สูงทำให้ใช้รถเข็นในการอยู่อาศัยภายในตัวบ้านได้ดี การจัดวางรูปแบบทางเดินภายในมีความสะดวกสบาย ทำให้การใช้ชีวิตภายในที่พักอาศัยระหว่างพักรักษาตัวเป็นไปได้ด้วยดี ชีวิตประจำวันส่วนใหญ่เน้นการเดินเล่นภรรยาในบริเวณที่พัก และริมหาดในวันที่อากาศดีไม่ร้อนจนเกินไป และมีเดินทางไปสวนสาธารณะในบางวัน

3) ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า หากต้องมองหาที่พักอาศัยในระยะยาวในอนาคต อยากได้ที่พักแบบที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันคือบ้านเดี่ยวชั้นเดียวที่มีการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุที่เดินไม่สะดวก และมีโรคประจำตัวได้อาศัยอยู่ได้ง่าย โดยนอกจากนี้มองว่าอยากให้มีการตกแต่งแบบธรรมชาติมากขึ้น มีพื้นที่ระเบียง และสวนสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ และอ่านหนังสืออย่างสงบ การออกแบบอยากให้มุ่งเน้นไปที่สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ที่เดินไม่ค่อยสะดวกหรือใช้รถเข็นมีการใช้งานได้เป็นอย่างดีที่สุด และมีการใส่รายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างจุดให้แสงสว่างภายในบ้าน ที่เหมาะสม ส่วนวงกบและพื้นยกระดับให้มีน้อยที่สุดหรือทำทางลาดตามจุดต่าง ๆ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ สภาพแวดล้อมโดยรวมของทำเลที่ตั้งมุ่งเน้นไปที่ความสงบ และอยู่กับพื้นที่สีเขียวเป็นหลัก มีบริการอำนวยความสะดวกจากส่วนกลางในเรื่องการประสานสถานพยาบาลร่วม

Keywords: Tropical Style / Outdoor / Universal Design / Private Life

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 4 (A4)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย สัญชาติเดนมาร์ก มีอายุ 71 ปี แต่งงาน มีครอบครัวแล้ว ไม่มีบุตร เป็นอดีตวิศวกร ปัจจุบันเกษียณและใช้เงินบำนาญในการใช้ชีวิต โดยเคยมาไทยมาแล้วมากกว่า 10 ครั้ง ด้วยเหตุผลของการมาพักผ่อนหน้าหนาวในประเทศ เนื่องจาก

ขึ้นชอบอากาศในไทยโดยเฉพาะจังหวัดติดทะเล โดยมาแต่ละครั้งจะพำนักร้อยอย่างน้อย 1 เดือน และมักเดินทางมากับภรรยาในการมาพักผ่อน มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ที่ประมาณ 5 หมื่นบาทต่อเดือน โดยส่วนใหญ่เน้นที่พักที่อยู่ใกล้กับแหล่งธรรมชาติที่มีความสงบ หรือพื้นที่ที่อยู่ห่างจากตัวเมืองแต่มีระบบสาธารณูปโภคที่พร้อมใช้งานอำนวยความสะดวกพร้อมเป็นหลัก อาศัยอยู่เมืองไทยมาแล้ว 2 เดือน

2) ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า การเดินทางมาครั้งนี้อยู่มาได้แล้ว 2 เดือน โดยเลือกที่พักเป็น คอนโดมีเนียมริมทะเลปล่อยเช่ารายเดือน มีขนาดห้องประมาณ 40 ตารางเมตรแบบ 1 ห้องนั่งเล่น 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ มีชุดเครื่องครัว เฟอร์นิเจอร์ และพื้นที่ที่จัดไว้ใช้สอยที่มีความพร้อมในการใช้งานที่ดี ตัวที่พักมีลานจอดรถ ลิฟต์พร้อมใช้งาน โดยออกแบบแบบ Universal Design รองรับผู้ทุพพลภาพ การทำทางลาดสำหรับรถเข็น รวบรวมตามทางเดิน รวมไปถึงทางเดินภายในที่พักที่มีความกว้างในรถเข็นสามารถกลับตัวได้ สวิตช์ไฟ กลอน รวบรวมที่ไม่สูงจนเกินไป มีการตกแต่งแบบโมเดิร์นสะอาดตา โดยมีผู้ดูแลส่วนกลางคอยอำนวยความสะดวกตลอด 24 ชม. สาเหตุที่เลือกเช่าที่พักดังกล่าวเพราะต้องการความสงบและที่พัสดังกล่าวมีผู้อยู่อาศัยไม่มาก และเหมาะกับที่ตนเองชื่นชอบคือการเดินเล่นริมหาด อาบแดด และว่ายน้ำ และมีการให้บริการร้านนวดแผนไทยในบางโอกาสเพื่อผ่อนคลาย หากเดินทางไกลจากที่พักจะมุ่งเน้นไปยังที่ธรรมชาติที่เดินทางไม่ยากและมีความสงบเป็นหลัก

3) ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ในอนาคตวางแผนที่จะมาพำนักระยะยาวแบบอยู่บ้านปลายชีวิตกับภรรยาในไทยร่วมกัน โดยคิดว่าตัวที่พักจะเป็นแบบบ้านเดี่ยวชั้นเดียวเป็นหลักขนาดประมาณ 2 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ โดยตัวบ้านนั้นมีพื้นที่ใช้สอยเหมาะสม มีสัดส่วนพื้นที่ของสวนสำหรับพักผ่อนภายในบริเวณบ้านหรือการทำกิจกรรมอย่างอ่านหนังสือหรือปิคนิคได้และมีพื้นที่สวนกลางที่เป็นสวนสาธารณะ เน้นการออกแบบพื้นที่สีเขียวร่วมกับตัวบ้านหรือการตกแต่งสไตล์ Tropical เพื่อให้รู้สึกร่มรื่น อบอุ่น บ้านออกแบบมาโดยคำนึงถึงการใช้งานของผู้สูงอายุที่มีปัญหาในการเดิน และการใช้ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ทำให้หวังที่จะการออกแบบประตู หน้าต่าง ตำแหน่งสวิตช์ และข้าวของในชีวิตประจำวันที่สัมพันธ์กับผู้ที่อาจจะต้องใช้รถเข็น หรือใช้แรงมากไม่ค่อยได้ สภาพความเป็นอยู่ที่เงียบสงบ ห่างไกลจากตัวเมือง คนอยู่อาศัยไม่หนาแน่นจนเกินไป

Keywords: Tropical Style / Outdoor / Universal Design / Private Life

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 5 (A5)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย ชาวสวีเดน มีอายุ 72 ปี แต่งงานมีครอบครัวและบุตร 2 คน ประกอบกิจการเป็นเจ้าของธุรกิจด้านการจัดหาวัตถุดิบอาหารในนอร์เวย์ มีรายได้จากผลกำไรของประกอบการธุรกิจเฉลี่ยเดือนละประมาณ 3 แสนบาท เคยเดินทางมาไทยมากกว่า 10 ครั้งทั้งมาเนื่องจากการทำงาน และการมาพักผ่อนหนีหน้าหนาวในประเทศ โดยส่วนใหญ่จะมาพร้อมกับครอบครัวและลูก ๆ เช่นเดียวกันกับครั้งนี้ การเดินทางภายในจังหวัดใช้รถยนต์เช่าหากเดินทางกับครอบครัว และมอเตอร์ไซด์เช่าสำหรับเดินทางคนเดียว ปัจจุบันเดินทางมามากในประเทศไทยแล้วกว่า 5 เดือนมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 1.5 แสนบาท

2) ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า การพำนักรุ่นนี้เลือกเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้นขนาด 3 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ 1 ห้องครัว 1 ห้องนั่งเล่น และมีสวนอยู่ในบริเวณบ้าน โดยห้องนอนแต่ละห้องมีระเบียงเป็นของตัวเอง ตัวบ้านเป็นสไตล์โมเดิร์นสมัยใหม่ ออกแบบโปร่งเพดานสูงสำหรับห้องนั่งเล่นกลางบ้าน สวนมีความร่มรื่นออกแบบสไตล์ Tropical เน้นความธรรมชาติสีเขียวให้ผู้อยู่อาศัยสามารถพักผ่อนในสวนในวันที่อากาศดีไม่ร้อนจนเกินไปได้ ตัวบ้านอยู่ในทำเลห่างจากตัวเมืองค่อนข้างสงบ และอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยส่วนใหญ่แล้วชอบที่จะไปว่ายน้ำ อาบแดดริมหาดเป็นหลัก และมีวันที่ไปห้างสรรพสินค้ากับเพื่อช้อปปิ้งพาลูก ๆ เที่ยวในวันธรรมดาที่คนไม่มากจนเกินไป กิจกรรมอื่น ๆ มักจะไปออกกำลังกายเบา ๆ ด้วยการวิ่งในช่วงเช้า และมีไปนวดในบางวัน บางทริปมีการพาครอบครัวไปเที่ยวธรรมชาติอย่างเดินป่า และเที่ยวน้ำตกร่วมด้วย

3) ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดที่จะมองหาที่พักสำหรับมาพักในช่วงหน้าหนาวของแต่ละปีแบบระยะยาวในอนาคต โดยเป็นบ้านเดี่ยวคล้ายกับที่อยู่ในปัจจุบัน แต่มีความคาดหวังที่จะมีการออกแบบพื้นที่ใช้สอยในตัวบ้านที่อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นเช่นการลดพื้นยกระดับหรือวงกบ จุดมุมแหลม มุมอับต่าง ๆ ที่เสี่ยงทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ พื้นที่สวนกับระเบียงค่อนข้างอยากได้แบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันให้เป็นสไตล์ Tropical มากขึ้นเพื่อความร่วมมือกันภายในบ้าน การปรับตัวบานประตู และหน้าต่างให้เป็นแบบบานจับหรือบานเลื่อนเพื่อให้ง่ายต่อการใช้งานกว่าแบบกลอน เน้นทางลาดที่มีการปูวัสดุกันลื่นเป็นหลัก ห้องน้ำมีราวจับกันลื่น ชุดโต๊ะและเครื่องครัวออกแบบความสูงรองรับสำหรับผู้ที่นั่งรถเข็น เพื่อให้ใช้ชีวิตได้สะดวกมากขึ้น

Keywords: Tropical Style / Semi area / Universal Design / Family Life

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 6 (A6)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิงอายุ 65 ปี ทำงานเป็นวิศวกรในสวีเดนมาก่อน โดยที่ผ่านมาเดินทางมาไทยมาแล้วประมาณ 5 ครั้ง โดยส่วนใหญ่คือการเดินทางมาช่วงพักหน้าหนาวระยะยาวของบริษัท มีเงินบำนาญต่อเดือนประมาณ 1.5 แสนบาทต่อเดือน โดยปัจจุบันมาพำนักในไทยได้ประมาณเดือนครึ่ง โดยมาพักนี้ช่วงหน้าหนาวประจำปีเช่นเดียวกัน สถานภาพแต่งงานแล้วไม่มีบุตร โดยเดินทางมาพร้อมกับสามี มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนในการพำนักในไทยอยู่ที่ประมาณ 7 หมื่นบาท ชีวิตส่วนใหญ่ในการมาพำนักในไทยชอบเข้าร้านนวดแผนไทย และการออกกำลังกายเบา ๆ อย่างโยคะ หรือพิลาทิส เป็นหลัก

2) ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ที่อยู่ในปัจจุบันเป็นแบบบ้านเดี่ยว 2 ชั้น แบบ 2 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ 1 ห้องนั่งเล่น ตกแต่งสไตล์ Tropical เน้นความเป็นธรรมชาติอบอุ่น ให้ความรู้สึกแตกต่างจากประเทศบ้านเกิด มีสวน สระว่ายน้ำ และพิตเนสส่วนกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการใช้ชีวิตที่ชื่นชอบอยู่แล้ว ตัวบ้านตกแต่งเน้นการใช้พื้นที่สีเขียวเป็นส่วนประกอบต่าง ๆ ทั้งในห้องนั่งเล่น และภายในห้องน้ำทำให้รู้สึกสบายตาในการเข้าพำนักอาศัย ภาพรวมสภาพแวดล้อมเป็นโครงการที่มีผู้อยู่อาศัยไม่แออัด มีความสงบ และอยู่ห่างจากตัวเมือง การเดินทางส่วนใหญ่ใช้มอเตอร์ไซค์เข้ากับจักรยานเป็นหลัก กิจกรรมระหว่างการอยู่อาศัยนอกเหนือจากการว่ายน้ำ และเล่นพิตเนสในพื้นที่ส่วนกลางแล้ว จะมีการออกไปอาบแดดริมชายหาดในวันที่แดดไม่แรงมาก หรือการนั่งอ่านหนังสือ ฟังเพลงริมหาดในช่วงเย็น

3) ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า กำลังมองหาบ้านเดี่ยวขนาดชั้นเดียวที่มีการตกแต่งแบบ Tropical ที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมชาติเป็นหลัก เนื่องจากสามีมีโรคชราทำให้ไม่สะดวกในการเดินมากขึ้นในอนาคต และอาจต้องใช้รถเข็นทำให้มองหาบ้านที่มีการออกแบบเอื้ออำนวยสำหรับผู้ที่ใช้รถเข็นเข้ามายังที่พักอาศัยอย่างเหมาะสม ทั้งในส่วนของทางเดินลาดภายในที่พักอาศัย บานพับหน้าต่าง ประตู และสวิตช์ไฟที่อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมสามารถเอื้อมถึงได้ง่าย หากเป็นที่พักที่มีชุดเครื่องครัวและชุดเฟอร์นิเจอร์มาให้พร้อม อยากให้มีการจัดชุดสำหรับผู้สูงอายุให้หยิบจับได้ง่าย และทำให้ผู้ลูกนั่งไม่สะดวกสามารถใช้ชีวิตในที่อยู่อาศัยได้ดี ในส่วนของพื้นที่สวนของบ้านมุ่งเน้นความร่มรื่นและมีพื้นที่ใช้สอยสำหรับใช้ชีวิตประจำวันได้สะดวกสบาย

Keywords: Tropical Style / Outdoor / Universal Design / Social-Private Life

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 7 (A7)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูล เป็นเพศชาย สัญชาติสวีเดน มีอายุ 65 ปี สถานภาพโสด เป็นนักลงทุนอสังหาริมทรัพย์ ปัจจุบันมีรายได้จากการปล่อยเช่าอสังหาริมทรัพย์อยู่ที่ 4 แสนบาทต่อเดือน ขึ้นชอบการเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเคยมาไทยมาก่อนแล้ว 4 ครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายทั้งการพักผ่อนจากหน้าหนาวในประเทศ และการมาท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การเดินทางภายในประเทศใช้การเช่ามอเตอร์ไซด์ โดยการเดินทางครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะมาพักผ่อนฟื้นตัวจากอาการป่วยที่ผ่านมา โดยค่าใช้จ่ายในการอยู่อาศัยเฉลี่ย 1 แสนบาทต่อเดือน อาศัยอยู่เมืองไทยมาแล้ว 3 เดือน

2) ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่าที่พักในปัจุบันเป็นคอนโดมิเนียมขนาดประมาณ 50 ตารางเมตร เป็นแบบ 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ 1 ห้องนั่งเล่น มีพื้นที่ส่วนครัวและระเบียงส่วนตัว ตั้งอยู่ใกล้กับบริเวณชายหาด มีการตกแต่งสไตล์โมเดิร์นแบบสว่าง เดิมเป็นห้องสตูดิโอมาก่อนที่จะมีการตกแต่งสำหรับปล่อยเช่าเป็นหลัก ด้วยพนักในปัจุบันเป็นการมาพักผ่อนส่งผลให้การเดินทางมาในครั้งนี้นั้นส่วนใหญ่ใช้ชีวิตไปกับการนอนอาบแดด เดินเล่นริมหาด การหาร้านนวดผ่อนคลาย และมีกิจกรรมออกกำลังกายทั่วไปอย่างวิ่งริมหาดและการว่ายน้ำ ในส่วนของที่พักอาศัยมีการออกแบบ Universal Design ที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้งานที่มีปัญหาด้านความทุพพลภาพ และสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุให้ใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

3) ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีแนวคิดที่จะลงหลักปักฐานในประเทศด้วยการพำนักระยะยาวในบั้นปลายชีวิต จึงมองหาที่พักอาศัยในรูปแบบบ้านเดี่ยวแบบชั้นเดียว แต่หากมีครอบครัวจะเป็นบ้านเดี่ยวแบบ 2 ชั้น โดยคาดหวังให้มีการออกแบบที่มีการรองรับสำหรับผู้ที่มีปัญหาด้านการเดิน ปัญหาทางสุขภาพ เช่น การออกแบบพื้นที่ใช้สอยและทางเดินให้มีความเหมาะสม มีส่วนสำหรับใช้ในการพักผ่อนและทำกิจกรรมภายในบริเวณที่พักอาศัย ข้าวของเคลื่อนใช้ควรมีความแข็งแรงและออกแบบมาให้ปลอดภัยต่อผู้สูงอายุ เช่น การลดความสูงตามมุมต่าง ๆ ของเฟอร์นิเจอร์ ชั้นวางตู้ต่าง ๆ มีการเปิดปิดได้ง่าย แข็งแรง ห้องน้ำปูกระเบื้องแบบกันลื่น การให้แสงสว่างในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในเวลากลางวันและกลางคืนมีความเหมาะสม

Keywords: Scandinavian Style / Outdoor / Universal Design / Private Life

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 8 (A8)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย สัญชาติอเมริกันวัย 70 ปี ทำงานราชการมาก่อนที่จะตัดสินใจเกษียณอายุการทำงานรับเงินบำนาญต่อเดือนประมาณ 1 แสนบาท แต่งงานแล้วมีบุตรออกไปแต่งงานหมดแล้ว โดยทางภรรยาเสียชีวิตไปแล้ว เคยมาไทย 3 ครั้ง โดยเป็นการเดินทางมาในช่วงหยุดหน้าหนาวของประเทศ เพื่อมาหาสถานที่พักผ่อนแล้วมีอากาศอบอุ่นกว่า โดยชื่นชอบสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและการเดินทางคนเดียว รักความสงบ มองหาสถานที่ที่มีกิจกรรมในรูปแบบพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การเดินหาด เดินป่า เทียน้ำตก และสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางได้ง่าย การเดินทางในครั้งนี้นับว่ามาแล้วกว่า 3 เดือน เดินทางภายในประเทศด้วยการเช่ามอเตอร์ไซค์ใช้ส่วนตัว มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนที่ 5 หมื่นบาท

2) ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีที่พักอาศัยในรูปแบบบ้านเดี่ยวชั้นเดียว มี 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ 1 ห้องรับแขก มีส่วนของพื้นที่ครัว และสวนภายในบริเวณบ้านที่มีการตกแต่งเป็นสวนรมรื่นมีน้ำพุและศาลา การตกแต่งเป็นสไตล์ Tropical ที่มีความร่มรื่นและอบอุ่น ทำเลที่ตั้งอยู่ชานเมืองมีความสงบตลอดทั้งวัน โดยมีถนนทางเข้าออกที่พัสดุอาศัยที่ดีเหมาะสมเดินทางเข้าตัวเมืองได้สะดวก หรือออกไปยังแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติได้ดี ชีวิตส่วนใหญ่มักนั่งอ่านหนังสือฟังเพลงดูหนังภายในสวนในบ้าน และออกไปเดินป่าในช่วงที่อากาศดีไม่มีแดดแรงจนเกินไป กิจกรรมอื่น ๆ อย่างการนวด หรือเล่นกีฬาประมาณ 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์

3) ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้ข้อมูลมองหามหาบ้านเดี่ยวชั้นเดียวสำหรับใช้เป็นที่พักอาศัยระยะยาวในโอกาสครั้งต่อ ๆ ไปในอนาคตที่มาไทยอีกครั้ง รวมไปถึงมีการพิจารณาจะใช้ไทยเป็นที่พักอาศัยในช่วงนั้นปลายหากมีโอกาส โดยตัวบ้านนั้นต้องการให้มีการออกแบบรองรับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีความทุพพลภาพ โดยเน้นการออกแบบทางลาดสำหรับรถเข็น ประตู หน้าต่างแบบเลื่อนหรือบานพับ การมีพื้นยกกระดานให้น้ำน้อยที่สุดหรือเรียบตลอดทั้งพื้นที่ ส่วนของการตกแต่งต้องการให้เป็นสไตล์ Tropical ที่มีความเขียวและร่มรื่นสบายตา มีพื้นที่ใช้สอยที่เหมาะสมและมีสวนกับระเบียงภายในบ้านที่มีขนาดเหมาะสมดูแลง่าย ทำเลที่ตั้งต้องการคล้ายที่อยู่อาศัยปัจจุบันที่เป็นชานเมืองมีความสงบ ไม่แออัดจนเกินไป และอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

Keywords: Tropical Style / Semi area / Universal Design / Private Life

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 9 (A9)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิง สัญชาติเดนมาร์ก มีอายุ 64 ปี แต่งงานแล้วไม่มีบุตร ทำงานด้านที่ปรึกษาการลงทุนมาก่อน ปัจจุบันมีรายได้จากเงินปันผลจากการลงทุนอยู่ที่ 3 แสนบาทต่อเดือน เป็นเดินทางมาประเทศมากกว่า 10 ครั้งทั้งในเรื่องของการลงทุน การท่องเที่ยว และการพักผ่อน ชื่นชอบในวัฒนธรรมของประเทศไทย ทั้งในเรื่องของอาหาร และสถานที่ท่องเที่ยว โดยการเดินทางมาในแต่ละครั้งส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 1 – 3 เดือน โดยปัจจุบันการเดินทางมาเพื่อพักจากช่วงหน้าหนาวของประเทศกับสามี โดยพำนักรในไทยมาแล้ว 1 เดือน การเดินทางส่วนใหญ่ใช้มอเตอร์ไซด์เช่าเป็นหลัก มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 8 หมื่นบาท

2) ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่าสถานที่พำนักรในปัจจุบันเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น 2 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ 1 ห้องนั่งเล่น มีสวนอยู่ในบริเวณบ้าน เป็นโครงการสไตล์โมเดิร์นตกแต่งแบบเรียบง่าย อยู่ในย่านตัวเมือง และใกล้กับแหล่งชุมชนอย่างตลาดและห้างสรรพสินค้า การใช้ชีวิตส่วนใหญ่เน้นการพักผ่อนในบริเวณที่พักอาศัยเป็นหลัก โดยในช่วงเช้าไปเดินออกกำลังกายริมหาด ช่วงเย็นหากอากาศดีมักจะไปว่ายน้ำและเดินเล่นริมหาด และนั่งอ่านหนังสือฟังเพลงกับสามี กิจกรรมอื่น ๆ ที่ไปทำคือการฟังเพลงสบาย ๆ ตามฉบับแจ๊สที่มีคนไม่มาก และการนวดไทย

3) ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกำลังมองหาที่พักอาศัยระยะยาว เนื่องจากสามีมีอาการป่วยจากโรคชรา ทำให้การมาครั้งต่อไป อาจเป็นการมาเพื่อพักผ่อนร่วมกับการรักษาตัว จึงให้ความสนใจไปที่บ้านเดี่ยวเป็นแบบ 1 หรือ 2 ชั้นก็ได้ โดยเน้นการออกแบบที่มีความร่มรื่น มีพื้นที่สีเขียวภายในตัวบ้านเช่น สวน หรือการตกแต่งต่าง ๆ ร่วมด้วย การออกแบบที่คำนึงถึงผู้เข้าพักที่เป็นผู้สูงอายุไม่สะดวกในการเดินอย่างการออกแบบราวจับตามทางเดินและในห้องน้ำ ทางลาดชันสำหรับรถเข็น บานพับของประตูหน้าต่าง และตัวหัวของเครื่องใช้ที่มีความเหมาะสม สภาพแวดล้อมเน้นความสงบมากขึ้น และมีบรรยากาศที่ดี สามารถใช้พำนักระยะยาวเพื่อฟื้นฟูร่างกายจากการรักษาพยาบาลได้เป็นอย่างดี

Keywords: Tropical Style / Indoor / Universal Design / Private Life

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 10 (A10)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย สัญชาติสวีเดน อายุ 67 ปี เป็นอดีตวิศวกร และทำอาชีพเสริมด้านการลงทุนมาก่อน ปัจจุบันมีเงินบำนาญกับปันผลรวม 5 แสนบาทต่อเดือน แต่งงานมีครอบครัวและบุตร โดยส่วนใหญ่มาประเทศในแถบอาเซียนเป็นประจำในช่วงหยุดยาวหน้าหนาวในประเทศร่วมกับภรรยาและบุตร โดยประเทศไทยได้เดินทางมาแล้ว 4 ครั้ง โดยเป็นการมาพักผ่อนระยะยาวประมาณ 1 – 3 เดือนโดยส่วนใหญ่ การเดินทางภายในจังหวัดเป็นการใช้รถเช่า เพื่อเดินทางทั้งครอบครัว โดยส่วนใหญ่ชอบไปหาที่ที่ไม่ค่อยมีผู้คน หรือเดินป่า เน้นความสงบกับธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งในปัจจุบันได้พำนักรักษาอยู่ไทยมาแล้ว 4 เดือน ร่วมกับครอบครัว ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 2 แสนบาทต่อเดือน

2) ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย

จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยวขนาด 3 ห้องนอน 3 ห้องน้ำ 1 ห้องครัว 1 ห้องนั่งเล่น และมีสวนภายในบริเวณบ้าน โดยเป็นโครงการที่มีผู้อยู่อาศัยไม่มาก มีความสงบไม่แออัด และมีสวนสาธารณะภายในโครงการ การออกแบบมีความโมเดิร์นทันสมัย เน้นความโปร่งกว้างให้ความรู้สึกสบายในการอยู่อาศัย กิจกรรมโดยส่วนใหญ่ระหว่างการพำนักรักษาในประเทศเน้นกิจกรรมพักผ่อน เนื่องจากโครงการอยู่ริมหาดจึงมักไปเดินเล่นริมหาดในตอนเย็นเป็นหลัก กิจกรรมที่เดินทางมักเข้าป่า หรือใช้บริการนวดแผนไทย

3) ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

ผู้ให้ข้อมูลมองว่าที่พักอาศัยที่ชื่นชอบสำหรับพำนักระยะยาวควรเป็นบ้านเดี่ยวแบบ 2 ชั้นสำหรับครอบครัวที่ต้องมีอย่างน้อย 2 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ เนื่องจากด้วยอายุที่มากและปัญหาสุขภาพจึงมองหาที่พักอาศัยที่เน้นการออกแบบเพื่อรองรับผู้ที่เดินไม่สะดวก โดยให้มีการออกแบบราวจับ ประตู หน้าต่างที่ใช้งานง่าย มีความแข็งแรงและปลอดภัย ในขณะเดียวกันก็คำนึงถึงการมีเด็กเล็กในการอาศัยร่วม จึงควรออกแบบเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องใช้ที่มีการลบมุมคมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุภายในที่พักพร้อมด้วย การออกแบบไฟส่องสว่างตามทางเดินและการใช้สวิตช์ที่มีความเหมาะสม ลดในส่วนของการใช้วัสดุที่มีความลื่น เน้นความปลอดภัย และให้มีทางลาดสำหรับรถเข็นและทางที่มีความกว้างพอเหมาะสม พื้นยกระดับควรนำออกเพื่อลดอุบัติเหตุ การออกแบบต้องการให้เป็นสไตล์ Tropical ที่มีความเป็นธรรมชาติ อยู่แล้วร่มรื่น โดยให้มีสวนที่มีพื้นที่สำหรับปิกนิกหรือมีศาลาให้พักผ่อนอ่านหนังสือระหว่างวัน

Keywords: Tropical Style / Outdoor / Universal Design / Family Life

ตารางที่ 3 สรุปคำสำคัญจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

No.	Style	Share Space	Function	Social
A1	Tropical	Indoor	Universal	Private
A2	Tropical	Semi area	Universal	Family
A3	Tropical	Outdoor	Universal	Private
A4	Tropical	Outdoor	Universal	Private
A5	Tropical	Semi area	Universal	Family
A6	Tropical	Outdoor	Universal	Social – Private
A7	Scandinavian	Outdoor	Universal	Private
A8	Tropical	Semi area	Universal	Private
A9	Tropical	Indoor	Universal	Private
A10	Tropical	Outdoor	Universal	Family
Group	Style	Share Space	Function	Social

จากตารางที่ 3 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์หาเนื้อหา หรือคำสำคัญที่ปรากฏร่วมกันจากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ซึ่งผลการวิจัยพบว่าลักษณะของคำสำคัญที่สอดคล้องกันของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดสามารถแบ่งได้ออกเป็น 4 หมวดหมู่ประกอบไปด้วย 1) การออกแบบ (Style) เป็นหมวดหมู่ที่มาจากการแสดงความคิดเห็นถึงลักษณะการออกแบบที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ

2) การแบ่งพื้นที่ (Share Space) เป็นหมวดหมู่ที่มาจากการแสดงความคิดเห็นถึงการวางแผนโครงสร้างของพื้นที่ที่กลุ่มเป้าหมายต้องการให้ที่พักอาศัยเป็น 3) การใช้งาน (Function) เป็นหมวดหมู่ที่อธิบายถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ที่การออกแบบสิ่งต่าง ๆ ภายในที่พักอาศัยในการใช้ชีวิตที่กลุ่มเป้าหมายเสนอแนะ และ 4) สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social) เป็นหมวดหมู่ที่สื่อถึงสภาพทั้งภายในที่พักอาศัยและภายนอกหรือบริเวณใกล้เคียงของที่พักอาศัยสำหรับใช้ชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย โดยมีรายละเอียดโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. การออกแบบ (Style) กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ชื่นชอบหากเป็นที่พักอาศัยแบบ Tropical โดยมีเพียงบางส่วนที่ให้ความสนใจแบบ Scandinavia ซึ่งเหตุผลหลักคือความต้องการที่จะอยู่กับธรรมชาติตามความต้องการที่มาผ่านกระยะยาวในประเทศไทย ที่มีความอบอุ่นและแตกต่างจากบ้านเกิดเป็นหลัก

2. การแบ่งพื้นที่ (Share Space) กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ต้องการให้มีพื้นที่ภายนอก (Outdoor) โดยหมายถึงการมีพื้นที่ระเบียง หรือพื้นที่สวนเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมประจำวันอย่าง การอ่านหนังสือ หรือพักผ่อน ในขณะที่บางส่วนมุ่งเน้นการจัดพื้นที่ภายในที่พัก (Indoor) และการจัดพื้นที่แบบผสมผสานเชื่อมต่อแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน (Semi area)

3. การใช้งาน (Function) กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดให้ความสำคัญในเรื่อง Universal Design เนื่องจากมีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มที่มีครอบครัวเป็นลูกเล็กเด็ก ซึ่งอาจมีความเสี่ยงในการใช้ชีวิตภายในที่พักได้ การออกแบบ Universal จะช่วยสร้างความมั่นใจในการอยู่อาศัยได้ในระดับหนึ่งในที่พักอาศัยที่ไม่คุ้นชิน

4. สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social) กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในที่พักอาศัยที่มุ่งเน้นเรื่องความสัมพันธ์ หรือความสงบ (Private) เป็นหลัก รองลงมาคือแบบครอบครัว (Family) และมีรายเดียวที่มีลักษณะเข้าสังคมร่วมกับการมีพื้นที่ส่วนตัว สำหรับที่พักอาศัยที่ต้องการ โดยเหตุผลหลักเป็นในเรื่องของกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมายที่เน้นการทำกิจกรรมภายในพื้นที่ของตนเองมากกว่าการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนภายนอก

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกได้นำมาสู่การประยุกต์จากการทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดทฤษฎี เพื่ออธิบายถึงลักษณะของกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่ตัดสินใจมาพำนักระยะยาวในประเทศไทยด้วยหลักการ User Personas, AEIOU Design Framework, User Journey Mapping และ Consumer Trend Canvas โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. User Personas

เพอร์โซนาผู้ใช้ เป็นตัวอธิบายถึงคุณลักษณะที่แสดงหรือปรากฏโดยรวม (Embodies) ออกมาเป็นตัวผู้ใช้ เป็นการทำความเข้าใจในลักษณะรูปแบบที่บ่งชี้และเข้าใจแบบง่าย (Identifiable & Understandable Form) โดยนำชุดข้อมูลมาทำจุดร่วมจากลักษณะของประชากรที่ได้มากข้อมูลของผู้ใช้งานในจำนวนหนึ่ง โดยมีจุดประสงค์เพื่อ 1) รวมข้อมูลของผู้ใช้ให้เป็นรูปแบบที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ 2) รักษาจุดโฟกัสของความจำเป็นของผู้ใช้ให้คงที่ตลอดช่วงของการ 3) ใช้ตรวจสอบและประเมินความคิดของแนวคิดผลิตภัณฑ์หรือบริการเปรียบเทียบกับความจำเป็นของผู้ใช้

Roger Anlind

เพศชาย สัญชาติสวีเดน อายุ 61 ปี
รายได้ 85,000- 100,000บาทต่อเดือน สถานะสมรสอาศัยอยู่กับภรรยา

- ผู้สูงวัยชาวสแกนดิเนเวีย
- เกษียณแล้วมีเงินบำนาญก่อนหน้าเกษียณทำอาชีพเป็นวิศวกร
- แข็งแรงดูแลตัวเองได้ แต่มีโรคส่วนตัว
- มาอยู่ไทยด้วยวีซ่าคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการพำนักรักษาอาการอักเสบระยะยาว
- อยู่ระยะเวลามาอาศัยหนึ่งก็อยู่ 1-3 เดือน
- ต้องการมาพักผ่อนใช้ชีวิตเรียบง่าย หนีหนาวและพักผ่อนร่างกาย

 INTEREST

- กิจกรรมที่ดูแลสุขภาพทั้งกายและจิต
- ดื่มน้ำกับธรรมชาติ

 เวลาว่าง

- อาบแดด ว่ายน้ำ บวดยไทย เดินเล่น
- ชอบหากิจกรรมสนุกๆ อยู่ในธรรมชาติ

 GOAL

- ได้พักผ่อนอยู่กับครอบครัว
- ต้องการใช้ชีวิตสะดวกสบายๆ ได้พักผ่อนและได้ดูแลสุขภาพตัวเองไปด้วย

ภาพประกอบ 17 แบบจำลอง User Personas จากผลการวิจัย

จากภาพประกอบ 17 แบบจำลอง User Personas จากผลการวิจัย สามารถบรรยายได้ว่าเพอร์โซนาผู้ใช้ตัวแทนลักษณะเป็นชื่อว่า Roger Anlind เป็นชายชาวสวีเดน อายุ 61 ปี แต่งงานแล้วอาศัยอยู่กับภรรยา โดยมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 85,000 – 100,000 บาท ปัจจุบันเกษียณแล้วมีเงินบำนาญจากภาครัฐที่มอบให้ซึ่งแต่ก่อนทำอาชีพวิศวกร สุขภาพส่วนตัวอยู่ในระดับที่แข็งแรงสามารถดูแลและพึ่งพาตัวเองได้ แต่มีโรคประจำตัวที่ไม่เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิต เข้ามาพำนักรักษาในประเทศไทยด้วยวีซ่าคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการพำนักรักษาอาการอักเสบระยะยาว ด้วยเหตุต้องการมาพักผ่อนใช้ชีวิตเรียบง่ายสงบ พักฟื้นร่างกาย และเดินทางมาในช่วงหน้าหนาวของประเทศสวีเดน โดยในการอาศัยอยู่แต่ละครั้งอยู่ที่ประมาณ 1 – 3 เดือนเพื่อหลบหน้าหนาว กิจกรรมที่สนใจทำในระหว่างพำนักรักษาในประเทศไทยให้มีความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมฟื้นฟูทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เช่นจากการออกกำลังกายและการเดินชมธรรมชาติ เวลาว่างส่วนใหญ่ชอบเดินเล่นริมหาด อาบแดด ว่ายน้ำ บวดยไทย หรือไปเข้าป่าชมธรรมชาติ ธารน้ำตกในวันที่อากาศแจ่มใส เป้าหมายในการมาพำนักรักษาแบบระยะยาวคือการที่เขาได้พักผ่อนในต่างแดนกับภรรยาของเขาและได้ใช้ชีวิตสบาย ๆ เรียบง่ายในบรรยากาศที่ดีพร้อมทั้งฟื้นฟูทั้งสภาพร่างกายและจิตใจจากการมาพักผ่อนครั้งนี้

2. AEIOU Design Framework

เป็นลักษณะการออกแบบการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจที่มุ่งเน้นการทำให้เห็นถึงภาพรวมและความเข้าใจในเรื่องการใช้งานของผู้บริโภค โดยมุ่งเน้นไปที่การสังเกตการณ์ และการทำความเข้าใจเพื่อต่อยอดการออกแบบการดำเนินการจากกระบวนการวิจัย โดยมีลักษณะดังนี้

ภาพประกอบ 18 แบบจำลอง AEIOU Design Framework จากผลการวิจัย

จากภาพประกอบ 18 แบบจำลอง AEIOU Design Framework จากผลการวิจัยสามารถบรรยายได้ว่า

2.1 A – Activities คือกิจกรรมที่ผู้ใช้งานทำเพื่อตอบสนองความต้องการ จากผลการสัมภาษณ์สามารถแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ช่วงหลักประกอบไปด้วย

2.1.1 ช่วงเช้าส่วนใหญ่มักทำกิจกรรมภายในบ้านเช่นการทำอาหารเช้าๆด้วยตนเอง อาหารหลักๆจะเป็นขนมปัง โยเกิร์ต กล้วยพีช เป็นต้น โดยใช้เวลาอยู่ที่บริเวณสวนนอกบ้านอย่างการนั่งพักผ่อน เล่นเกมกับคนในบ้าน ฟังข่าวสาร หรือรับอากาศยามเช้า ในขณะที่กลุ่มที่มีสุขภาพที่แข็งแรงในช่วงเช้าจะออกกำลังกายริมหาด อาบแดด และโยคะ ในวันที่แดดไม่แรงอากาศกำลังดี

2.1.2 ช่วงบ่ายให้ความสนใจในการทำกิจกรรมทำอยู่ข้างนอกที่พักผ่อนเช่นการออกไปนวดไทย และเดินเล่นรับชมธรรมชาติทั้งในบริเวณพื้นที่ที่พักอาศัย หรือพื้นที่ออกไปที่อื่น ๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง โดยส่วนใหญ่จะสัญจรด้วยรถจักรยานยนต์ หรือหากของประกอบอาหารที่พัก

เหลือน้อยแล้วจะไปเดินชุปเปอร์มาเก็ตที่ใกล้ เช่น โลตัส หรือแมคโคร เพื่อเติมเสบียงสำหรับใช้ในวันอื่น ๆ

2.1.3 ช่วงเย็นส่วนใหญ่มักนั่งเล่นพักผ่อน อ่านหนังสือ หรือนั่งรับลมยามเย็น และในบางโอกาสจะไปรับประทานอาหารตามร้านอาหารบริเวณใกล้เคียงกับที่พัก

2.2 E – Environments คือองค์ประกอบแวดล้อมทั้งสถานที่ หรือบรรยากาศในการทำกิจกรรมที่ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการมีรูปแบบใดบ้าง จากผลการสัมภาษณ์พบว่าบรรยากาศของที่พักให้ความสำคัญกับบ้านที่มีลักษณะอาคารชั้นเดียว มีพื้นที่สวนเล็ก ๆ รอบบ้านเอาไว้ทำกิจกรรม ไม่มีรั้วทางการ เน้นมีต้นไม้หรือรั้วต้นไม้ขนาดย่อมที่สามารถมองออกไปข้างนอกได้ มีทำเลที่สามารถเดินไปริมหาดได้ประมาณ 300 – 500 เมตร อยู่ในทิศทางลมตลอดทั้งวัน ไม่มีอาคารสูงอยู่ในบริเวณใกล้เคียง เพื่อนบ้านให้ความสำคัญเป็นส่วนตัวในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี

2.3 I – Interaction คือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้ใช้งานในสภาพแวดล้อม เพื่อสะท้อนถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรม ซึ่งจะมีรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน จากผลการสัมภาษณ์สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนประกอบไปด้วย

2.3.1 Inside หรือการปฏิสัมพันธ์ภายในที่พัก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัวด้วยกิจกรรมง่าย ๆ อย่างการเล่นเกมส์ พุดคุยในสวนบริเวณบ้าน หรือการนอนเล่นรับลมสบายในบริเวณที่พัก

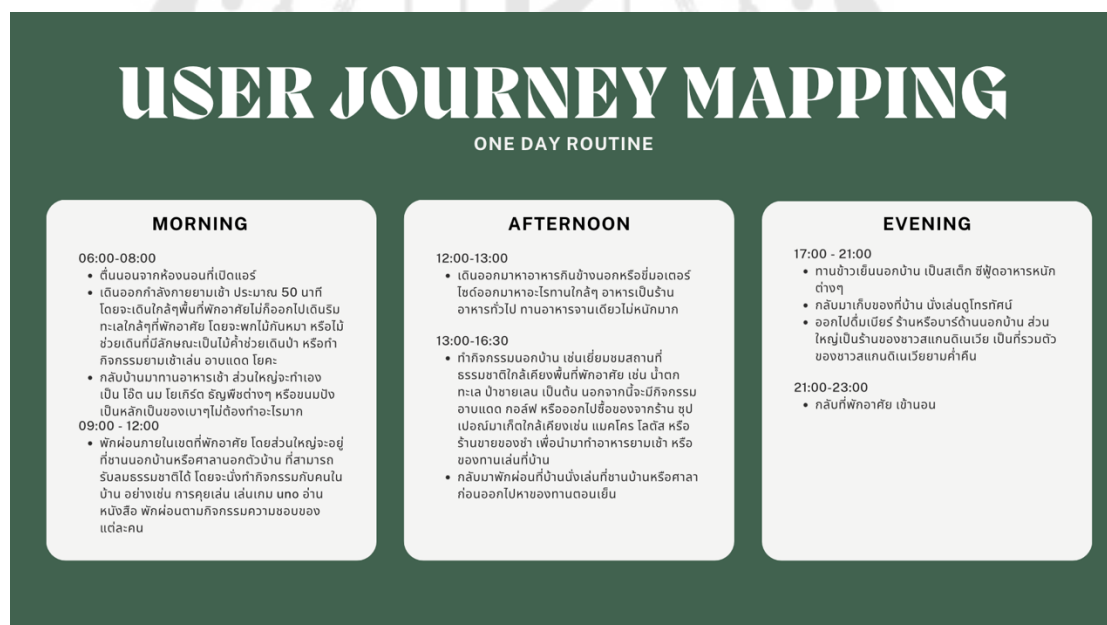
2.3.2 Outside หรือการปฏิสัมพันธ์ภายนอกที่พัก โดยส่วนใหญ่เป็นการทักทาย พุดคุยกับเพื่อนบ้านเรือนเคียง การพบปะผู้คนที่ประกอบอาชีพบริเวณที่พักไม่ว่าจะเป็นร้านอาหาร ร้านของชำ ชุปเปอร์มาเก็ต หรือปั้มน้ำมัน

2.4 O – Objects คือองค์ประกอบสำคัญของ Environment ที่ทำให้ผู้ใช้งานมีการใช้หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นมา ซึ่งจะมีเหตุและผลที่แตกต่างกันออกไป จากผลการสัมภาษณ์พบว่าองค์ประกอบที่ช่วยให้สามารถพำนักระยะยาวได้ควรจะต้องมีดังนี้ 1) ตู้เย็นแบบที่มีห้องฟรีซสำหรับทำอาหารไว้กินในระยะยาวได้ เพื่อการเก็บอาหารระยะยาวเนื่องจากส่วนประกอบอาหารส่วนใหญ่หายาก ผู้มาพำนักระยะยาวบางคนนำอาหารมาจากประเทศของตน เช่น ขนบั้ง เป็นต้น ทำให้การเก็บรักษาถนอมอาหารจึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะวัตถุดิบบางอย่างหาไม่ได้ในประเทศไทย 2) ชุดโต๊ะเก้าอี้ โซฟาหรือเปลนอนสำหรับทำกิจกรรมบริเวณสวนนอกบ้านได้ 3) อุปกรณ์ไม้สำหรับใช้ค้ำถ่อ ไล่สุนัขจรจัดขณะเดินชมบรรยากาศ 4) บอร์ดเกมส์สำหรับเล่นกับครอบครัว 5) อุปกรณ์พกพาหลากหลายอย่าง เสื้อ เก้าอี้พับสำหรับช่วงอาบแดด 6) จักรยานยนต์สำหรับการเดินทางเนื่องจากยานพาหนะส่วนใหญ่ที่ชาวต่างชาติใช้มักเป็นจักรยานยนต์

2.5 U – Users คือลักษณะตัวตนของผู้ใช้งานที่สะท้อนได้ทั้งจากประชากรศาสตร์ พฤติกรรม การใช้ชีวิต หรือลักษณะกลุ่มของชุดประชากรที่มีความแตกต่างกันออกไป จากผลการสัมภาษณ์พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่สุขภาพแข็งแรงดีพึ่งพาตนเองได้

3. User Journey Mapping

User Journey Mapping หรือแผนที่การเดินทางผู้ใช้ เป็นหลักคิดในเรื่องของภาพ ตัวแทนของประสบการณ์หรือการเดินทางของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ หรือการให้บริการ แสดงให้เห็น ปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ผู้ใช้มีต่อผลิตภัณฑ์หรือบริการเหล่านั้น การทำแผนที่การเดินทางของผู้ใช้ทำให้ เราเห็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สร้างความพึงพอใจเพื่อ 1) บ่งชี้องค์ประกอบ สำคัญของผลิตภัณฑ์หรือบริการ 2) ทำความเข้าใจความเชื่อมโยงต่อระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง 3) บ่งชี้ขอบเขตของปัญหาในบริการหรือเพิ่มเติมสิ่งใหม่ ๆ 4) สร้างความรู้สึกกับผู้ใช้ ประเภทต่าง ๆ

ภาพประกอบ 19 แบบจำลอง User Journey Mapping จากผลการวิจัย

จากภาพประกอบ 19 แบบจำลอง User Journey Mapping จากผลการวิจัย อธิบายได้ว่า กิจกรรมในแต่ละวันสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงหลักประกอบไปด้วย

1. ช่วงเช้า (Morning) จะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงประกอบไปด้วย

1.1 ช่วงเช้าตรู่ (6.00 – 8.00น.) เริ่มจากการตื่นนอนจากห้องที่ส่วนใหญ่เป็นห้องแอร์ที่เปิดอุณหภูมิกำลังดีกับอากาศในแต่ละวัน โดยมักจะออกมาทำร่างกายในบริเวณบ้านแบบเบา ๆ หรือหากอากาศเป็นใจจะออกไปริมหาดใกล้ที่พัก โดยพกไม้เท้าสำหรับช่วยในการเดินและป้องกันตัวเองจากสุนัขในบริเวณที่พัก ซึ่งหากฟ้าโปร่งจะพกอุปกรณ์สำหรับอาบแดดและเล่นโยคะริมหาดร่วมด้วย หลังจากนั้นจึงกลับมาที่บ้านและทำอาหารเช้ารับประทานเองแบบง่าย ๆ ด้วยขนมปังกับธัญพืช โยเกิร์ต ที่พอให้อิ่มท้อง

1.2 ช่วงเช้าสาย (9.00 – 12.00น.) เป็นช่วงพักผ่อนในบริเวณบ้านหากอากาศดีจะนั่งอยู่ในสวนหรือระเบียงหรือศาลาในสวนรับลมยามสาย นั่งฟังเพลง หรือรับข่าวสารประจำวัน หากอากาศไม่เหมาะจะทำกิจกรรมกับคนในบ้านด้วยการเล่นเกม อ่านหนังสือ รับชมโทรทัศน์

2. ช่วงบ่าย (Afternoon) จะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงประกอบไปด้วย

2.1 ช่วงเที่ยง (12.00 – 13.00น.) กิจกรรมหลักเป็นการรับประทานอาหารนอกบ้านจากร้านอาหารบริเวณที่พัก หรือหากมีระยะทางไกลในระดับหนึ่งจะเดินทางด้วยจักรยานยนต์ โดยอาหารส่วนใหญ่เป็นอาหารจานเดียวที่ไม่หนักมาก

2.2 ช่วงบ่าย (13.00 – 16.30น.) กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมนอกบ้าน เช่น การเดินชมในสถานที่ธรรมชาติในพื้นที่ใกล้เคียงกับที่พัก เช่น น้ำตก ทะเล ป่าชายเลน หรือไปทำกิจกรรมอื่น ๆ อย่างการอาบแดด หรือตีกอล์ฟในวันที่แดดไม่แรงมาก หากของภายในบ้านในส่วนเสียบ้างเริ่มหมดจะเป็นการไปจับจ่ายใช้สอยในตลาด ซูเปอร์มาร์เก็ต หรือร้านของชำที่ไม่ห่างจากบริเวณที่พัก และช่วงบ่ายแก่ ๆ จะพักในบริเวณบ้านตามชานบ้านหรือศาลา

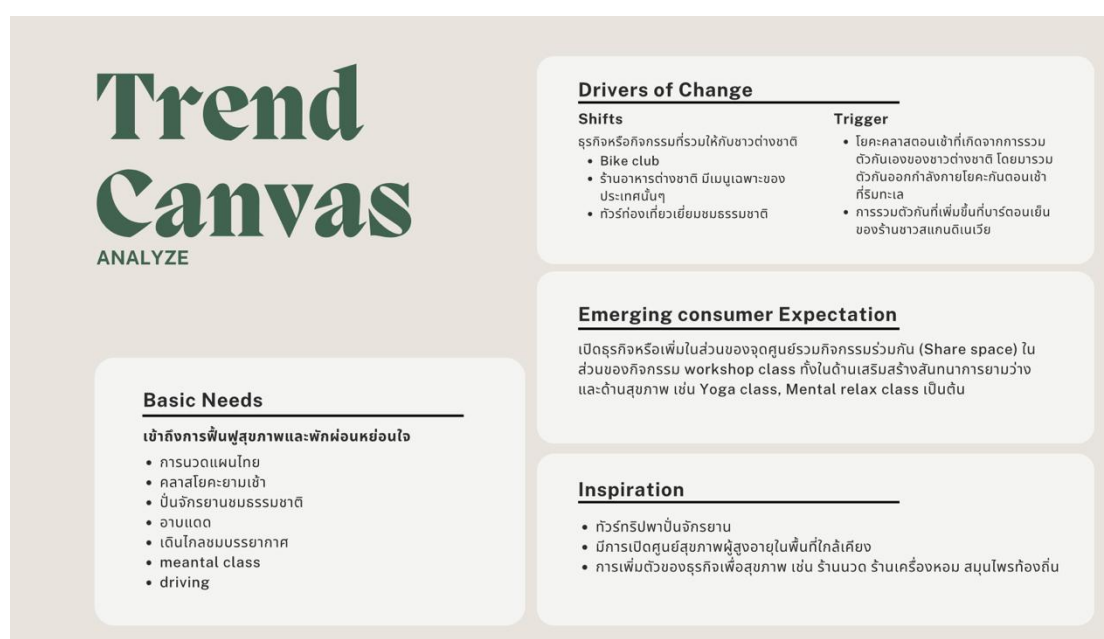
3. ช่วงเย็น (Evening) จะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงประกอบไปด้วย

3.1 ช่วงเย็นหัวค่ำ (17.00 – 21.00น.) กิจกรรมส่วนใหญ่หากอากาศดีจะเป็นการรับประทานอาหารนอกบ้าน ตามร้านอาหารที่มีอาหารหนักอย่างสเต็ก หรือซีฟู้ดส์ ในบางวันที่มีการนัดรวมตัวสังสรรค์จะเน้นไปร้านบาร์นั่งชิลแบบสบาย กินดื่มเบียร์ และการแลกเปลี่ยนสนทนาทั่วไป หากอากาศไม่ค่อยดีจะอยู่บ้านดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือตามปกติ

3.2 ช่วงดึก (21.00 – 23.00น.) เป็นช่วงเวลากลับที่พัก เข้านอน พักผ่อนเป็นหลัก

4. Consumer Trend Canvas

แบบจำลองทิศทางความสนใจของผู้บริโภคหรือ Consumer Trend Canvas พัฒนาขึ้นเพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการหรือพฤติกรรมของผู้บริโภคในการผลักดันผลิตภัณฑ์หรือบริการให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด เพื่อช่วยในการทำความเข้าใจพฤติกรรมและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการให้เข้ากับผู้บริโภคเป้าหมายได้

ภาพประกอบ 20 แบบจำลอง Consumer Trend Canvas Analyze part จากผลการวิจัย

จากภาพประกอบ 20 แบบจำลอง Consumer Trend Canvas Analyze part จากผลการวิจัย อธิบายได้ว่า

1. ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) พบว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อเข้าถึงการฟื้นฟูสุขภาพและพักผ่อนหย่อนใจ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถทำได้ระหว่างการพักผ่อนยาวอย่าง การนวดแผนไทย คลาสโยคะยามเช้า บันจอร์ยานชมธรรมชาติ อาบแดด เดินไกลชมธรรมชาติ คลาสบำบัดจิต และการว่ายน้ำ

2. ตัวขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (Drivers of Change) แบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่

2.1 ตัวขับเคลื่อนประคอง (Shifts) สิ่งที่ทำให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ได้ในช่วงปรับตัวคือ ธุรกิจหรือกิจกรรมที่รวมให้กับชาวต่างชาติ เช่น กลุ่มบันจอร์ยาน ร้านอาหารต่างชาติที่สามารถทำเมนูสแกนดิเนเวียได้ ทิวทัศน์การเดินทางชมธรรมชาติ

2.2 ตัวขับเคลื่อน (Trigger) เป็นสิ่งที่ทำให้การใช้ชีวิตปรับตัวได้ในระยะยาวประกอบไปด้วย คลาสโยคะในช่วงเช้าที่มีชาวต่างชาติมาทำด้วยกันในทุกๆวัน และร้านอาหารบาร์ที่เป็นแหล่งรวมตัวของชาวสแกนดิเนเวียที่พำนักระยะยาวเหมือนกัน

3. ความคาดหวังที่เกิดขึ้น (Emerging consumer Expectation) โดยรวมแล้วมีความคาดหวังให้มีการเปิดธุรกิจหรือศูนย์รวมกิจกรรมร่วมกัน (Share space) โดยกิจกรรมส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่กิจกรรมที่สามารถทำร่วมกันในได้รูปแบบทางด้านสันตนาการและด้านสุขภาพ เช่น คลาสโยคะ หรือ คลาสบำบัดจิต เป็นต้น

4. แรงบันดาลใจ (Inspiration) ที่ทำให้อยากพำนักระยะยาวมาจากการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาวนิยมกัน เช่น การทำทัวร์ปั่นจักรยานเป็นทริป การเปิดศูนย์สุขภาพผู้สูงอายุ และการเปิดธุรกิจที่เอื้ออำนวยด้านสุขภาพ เช่น ร้านนวด ร้านเครื่องหอม ร้านสมุนไพรท้องถิ่น เป็นต้น

ภาพประกอบ 21 แบบจำลอง Consumer Trend Canvas Apply part จากผลการวิจัย

จากภาพประกอบ 21 แบบจำลอง Consumer Trend Canvas Apply part จากผลการวิจัย อธิบายได้ว่า

1. ศักยภาพของนวัตกรรม (Innovation Potential) จากความต้องการและการวิเคราะห์ในกิจกรรมต่าง ๆ ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่สนใจหาที่พำนักระยะยาว ต้องการที่พักอาศัยที่มีพื้นที่ทำกิจกรรมส่วนรวมทั้งภายนอกทั้งส่วนตัว (Sharing space semi-outdoor and semi-

private) โดยพื้นที่ส่วนรวมดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นพื้นที่ที่สามารถรับลม รับแสงธรรมชาติ แต่ยังคงมีขอบเขตความเป็นส่วนตัวอยู่ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณสวนภายในขอบเขตที่พักอาศัยมีลักษณะเป็นชานบ้าน หรือระเบียง เป็นต้น

2. เพื่อใคร (Who) จากรายละเอียดส่วน Personas ลักษณะพื้นฐานจะเป็นผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียเพศชาย สัญชาติสวีเดน อายุ 61 ปี แต่งงานแล้วอาศัยอยู่กับภรรยา โดยมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 85,000 – 100,000 บาท ปัจจุบันเกษียณแล้วมีเงินบำนาญจากอาชีพวิศวกร สุขภาพส่วนตัวอยู่ในระดับที่แข็งแรงสามารถดูแลและพึ่งพาตัวเองได้ แต่มีโรคประจำตัวที่ไม่เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิต เข้ามาพำนักในประเทศไทยด้วยวีซ่าคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการพำนักในราชอาณาจักรระยะยาว ด้วยเหตุต้องการมาพักผ่อนใช้ชีวิตเรียบง่ายสงบ พักพื้นร่างกาย และเดินทางมาในช่วงหน้าหนาวของประเทศสวีเดน โดยในการอาศัยอยู่แต่ละครั้งอยู่ที่ประมาณ 1 – 3 เดือนเพื่อหลบหน้าหนาว กิจกรรมที่สนใจทำในระหว่างพำนักในประเทศไทยให้ความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมฟื้นฟูทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เช่นจากการออกกำลังกายและการเดินชมธรรมชาติ

2. ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

ดำเนินการศึกษาข้อมูลประกอบไปด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการลูกค้าในพื้นที่ที่พัก ได้แก่ 2.1) ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราราคาขาย-เช่าบ้านพักอาศัย 2.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัย 2.3) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัย 2.4) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักอาศัย 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะที่พบในการประกอบธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) จำนวน 3 คน โดยเพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการใช้รหัสแทนตัวผู้ข้อมูล เป็น B1 – B3 โดย B คือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) และตัวเลขแทนลำดับของผู้ให้ข้อมูล โดยมีรายละเอียดสำคัญเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

รหัส	เพศ	อายุ	สถานภาพ	ที่พัก	ระยะเวลาประกอบกิจการ
B1	ชาย	66	แต่งงาน	อพาร์ทเมนต์	25 ปี
B2	ชาย	70	แต่งงาน	คอนโดมิเนียม	11 ปี
B3	ชาย	61	โสด	บ้านเดี่ยว	12 ปี

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 1 (B1)

1) ข้อมูลทั่วไปของที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุ 66 ปี สถานภาพสมรสมีครอบครัว โดยประกอบกิจการเป็นเจ้าของอพาร์ทเมนต์ในตัวเมืองระยองมาแล้ว 25 ปี เป็นอพาร์ทเมนต์ขนาด 4 ชั้น เป็นชั้นที่พักอาศัย 3 ชั้น ทั้งหมด 35 ห้อง มีขนาดห้องระหว่าง 25 – 40 ตารางเมตร ตั้งแต่แบบ 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ ไปจนถึงขนาด 2 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นลิฟต์ 1 ตัว ไฟส่องสว่างมีการบำรุงรักษาทุกปี ปัจจุบันห้องพักเป็นแบบสำเร็จรูปมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งชุดเฟอร์นิเจอร์ เตียงนอน ตู้เสื้อผ้า ตู้เก็บของ โทรทัศน์ พัดลม และเครื่องปรับอากาศที่สามารถพร้อมเข้าอยู่ได้ในทันที และหากต้องการต่อเติมต้องมีการขออนุญาตก่อนเสมอ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการลูกค้าในพื้นที่ที่พัก ได้แก่

2.1) ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราราคาเช่า-เช่าบ้านพักอาศัย ปัจจุบันโครงการเน้นการปล่อยเช่ารายเดือนตกเดือนละ 4 – 6 พันบาทต่อเดือน มัดจำขั้นต่ำ 1 เดือน ไม่ได้เปิดแบบรายวัน โดยในปัจจุบันมีผู้เช่าเต็มทุกห้อง โดยในส่วนของระยะยาวจะมีราคาเช่าพิเศษตามตกลงกัน และมีค่าส่วนกลางอยู่ที่ 300 บาท ค่าน้ำค่าไฟมีการปรับอัตราตามราคากลางที่กำหนดตามประกาศในพื้นที่เป็นหลัก และค่าประกันสำหรับผู้เข้าพักตามระยะเวลาในการเข้าพัก

2.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัย ผังที่อาศัยเป็นอาคารรูปตัวแอล มีการออกแบบตามสมัยนิยมที่เป็นอาคารคอนกรีตทั่วไป โดยผังการจัดพื้นที่ให้ส่วนโถงอพาร์ทเมนต์สำหรับผู้เข้าพักอาศัยและผู้ติดต่อเป็นแบบทางเดียวเพื่อให้ง่ายต่อการดูแลและการขึ้นลงลิฟต์ภายในที่พัก พื้นที่การจัดทางเดิน รางไฟ บันได เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดในช่วงเวลานั้น

2.3) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัย พื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับตัวอาคารหลักคือลานจอดรถ และสวนหย่อมขนาดเล็กสำหรับผู้เข้าพักอาศัยใช้งานอย่างเหมาะสม ในส่วนของห้องพักการจัดวางพื้นที่เน้นความโล่งและเรียบง่าย โดยให้เตียงนอนประชิดกับหน้าต่าง และหันออกจากประตูทางเข้า โดยในช่วงแรกห้องพักส่วนใหญ่ที่เป็นห้องขนาดเล็กจะเป็นห้องติดตั้งพัดลม และติดเครื่องปรับอากาศเฉพาะห้องขนาดใหญ่เท่านั้นก่อนที่จะติดตั้งเครื่องปรับอากาศทุกห้องในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

2.4) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักอาศัย หลักการออกแบบส่วนใหญ่เน้นความเรียบง่าย ไม่มีการแต่งเสริมลวดลายหรือการเล่นสี เพื่อให้รู้สึกสบายตาไปกับสีขาวของตัวอาคารเป็นหลัก ส่งผลให้ในการบำรุงรักษาส่วนใหญ่จะเน้นการจัดการกำแพง

ที่มีสีลอกหรือขึ้นเชื้อราเป็นหลัก วัสดุส่วนใหญ่เน้นความแข็งแรงทั้งในตัวบันได ลิฟต์ ประตู และ โต๊ะม้านั่งในสวนหย่อม

3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการประกอบธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

ผู้ให้ข้อมูลพบว่าปัจจุบันด้วยมาตรฐานด้านข้อกำหนดในการตรวจสอบอาคารที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ข้อกำหนดต่าง ๆ เช่นความกว้างทางเดิน การมีพื้นที่ทางลาดสำหรับรถเข็น หรือการออกแบบพื้นที่เพื่อรองรับในเรื่องความปลอดภัยเหล่านี้ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงอาคาร อย่างไรก็ตามแนวทางในการปรับปรุงในเชิงที่ต้องปรับโครงสร้างไม่ได้ถูกนำมาใช้สำหรับอาคารที่มีอายุมานานมากแล้ว ทำให้เมื่อมีการตรวจสอบโดยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่การต่อเติมที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย อย่างรวบรัดตามระเบียบ การทำพื้นกันลื่นตามบันได

Keywords: Universal Design / Oriental Material / Outdoor space design / Nature tone

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 2 (B2)

1) ข้อมูลทั่วไปของที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุ 70 ปี สถานภาพสมรสมีครอบครัว โดยประกอบกิจการเป็นผู้ดูแลคอนโดมิเนียมโครงการในตัวเมืองระยอง โดยสำหรับคอนโดที่อยู่ในปัจจุบัน ดำเนินกิจการมาแล้วกว่า 11 ปี เป็นอาคาร 7 ชั้น ทั้งหมด 76 ยูนิต มีขนาดห้องอยู่ที่ 34 – 40 ตารางเมตร เป็นห้องตกแต่งพร้อมอยู่ ที่มีความทันสมัย เป็นห้องปรับอากาศทั้งหมด แบบ 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ 1 ห้องครัว ตัวโครงการอยู่ใกล้กับห้างสรรพสินค้า ตลาดสด ตลาดน้ำ และสถานพยาบาล ระบบรักษาความปลอดภัยเป็นระบบคีย์การ์ด ระบบรักษาความปลอดภัยด้วยรปภ. และกล้อง CCTV รอบโครงการตลอด 24 ชั่วโมง สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบไปด้วย คลับเฮ้าส์ สระว่ายน้ำระบบเกลือขนาดมาตรฐาน และฟิตเนสอุปกรณ์คุณภาพครบครัน

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการลูกค้าในพื้นที่ที่พัก ได้แก่

2.1) ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราราคาขาย-เช่าบ้านพักอาศัย ปัจจุบันโครงการมีห้องแบบขนาด 40 ตารางเมตรที่ขายออกทั้งหมดแล้ว ในขณะที่ห้องขนาด 34 ตารางเมตร เหลืออยู่ 5 ยูนิต มีราคารวมสุทธิอยู่ที่ประมาณ 1.8 ล้านบาท ค่าน้ำค่าไฟมีการปรับอัตรายูนิตตามราคากลางที่กำหนดตามประกาศในพื้นที่เป็นหลัก

2.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัย ผังอาคารถูกแบบสโตนโมเดิร์นเน้นความเรียบหรู ดูดี แบ่งออกเป็น 2 อาคารคืออาคารที่พัก และอาคาร

คลับเฮาส์ มีทางเข้าทางเดียว โดยสร้างลานจอดรถเอาไว้ทั้งใต้ที่พักและลานรอบนอก การจัดวางลิฟต์ ทางหนีไฟ บันได แบบรวมศูนย์และการออกแบบทางเดินที่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2.3) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัย การวางพื้นที่ใช้สอยเน้นการออกแบบที่มีความเป็นธรรมชาติร่วมกับอาคารสไตล์โมเดิร์น ทำให้มีความสะอาด สบายตาเมื่อเข้ามาถึงพื้นที่ ด้วยขนาดการจัดวางพื้นที่ทางเดินที่มีความโปร่ง ทำให้ผู้ใช้งานไม่รู้สึกแออัดมากจนเกินไปในช่วงเวลาเร่งด่วนที่ต้องใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวก

2.4) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักอาศัย วัสดุภายในห้องพักเป็นแบบ Built-in สำหรับพร้อมเข้าอยู่ทั้งชุดเฟอร์นิเจอร์ ชุดเครื่องนอน และชุดเครื่องครัว โดยเลือกของตกแต่งที่มีความแข็งแรงและดูมีความทันสมัยเป็นหลัก การทำโทนสีขาวตัดกับสีเบจเพื่อความสะอาดตา และรู้สึกเป็นมิตรในการเข้าอยู่

3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการประกอบธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

ผู้ให้ข้อมูลพบว่าตัวอาคารนั้นในการออกแบบเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายคือคนวัยทำงานเป็นหลักทำให้ลักษณะตัวห้องและพื้นที่ใช้สอยไม่ได้เอื้ออำนวยให้กับผู้สูงอายุไปหมดทุกส่วน ดังนั้นในแง่สำหรับผู้พำนักระยะยาวที่ไม่ใช่ผู้สูงอายุจะไม่มีปัญหาเท่าไร แต่สำหรับผู้สูงอายุ อาจมีการติดขัดในการใช้งานอยู่บ้าง ในเรื่องของราวจับ หรือการออกแบบภายในพื้นที่ที่ไม่เอื้ออำนวยในการใช้งานสำหรับผู้สูงอายุ รวมไปถึงชุดตกแต่งภายในห้องที่ไม่ได้ทำมาเพื่อผู้สูงอายุเช่นเดียวกัน

Keywords: Universal Design / Modern Material / Shared space design / Clean tone

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 3 (B3)

1) ข้อมูลทั่วไปของที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุ 61 ปี สถานภาพโสด เป็นหนึ่งในผู้บริหารบริษัทก่อสร้างจัดการอสังหาริมทรัพย์ มีประสบการณ์ในการดูแลโครงการและประกอบกิจการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์เป็นปีที่ 12 โดยปัจจุบันดูแลโครงการทาวนิโฮมชั้นเดียวในตัวเมืองระยองที่เป็นแฟรนไชส์ทาวนิโฮมขนาดใหญ่ ซึ่งโครงการปัจจุบันเป็นทาวนิโฮมขนาด 131 ยูนิต แบบบ้านแฝด ขนาด 2 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ 1 ลานจอดรถ เนื้อที่ดิน 24.6 ตารางวา พื้นที่ใช้สอย 60 ตารางเมตร มีการตกแต่งชุดเครื่องครัว และสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเข้าอยู่ ซึ่งปัจจุบันโครงการขายไปแล้วกว่าร้อยละ 75 ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้ห้างสรรพสินค้า และตลาด มีระบบรักษาความปลอดภัยด้วยทีมรักษาความปลอดภัย กล้องวงจรปิด พื้นที่ส่วนกลางเป็นส่วนสาธารณะ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการลูกค้าในพื้นที่ที่พัก ได้แก่

2.1) ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราค่าเช่า-เช่าบ้านพักอาศัย ปัจจุบันโครงการมีราคาเช่าอยู่ที่ 1.4 ล้านบาท เริ่มผ่อนที่ 4,500 บาทต่อเดือน

2.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัย ผังอาคารถูกแบบสโตนโมเดิร์นเน้นความสูงของหลังคา เพื่อให้มีความโปร่ง และไม่รู้สึกร้อนเมื่อเข้ามายังตัวอาคาร โครงการมีการศึกษาในเรื่องทิศทางแสงและทางลมทำให้การวางผังเน้นให้บ้านในโครงการส่วนใหญ่รับลมธรรมชาติได้ดี ในขณะที่แดดเข้ามาตัวบ้านยามเช้าและมีคินยามบ่ายไปจนถึงค่ำ

2.3) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัย การวางพื้นที่ใช้สอยเน้นการออกแบบที่เน้นพื้นที่ใช้สอยเป็นหลัก โดยมีพื้นที่จัดสวนขนาดเล็กร่วมกับพื้นที่ในลานจอดรถเพื่อให้หน้าบ้านมีความสวยงาม พื้นที่ภายในบ้านเป็นแบบเปิดโล่งเข้าหากันด้วยหลักการ Multi space ทำให้การใช้งานในแต่ละพื้นที่ทั้งห้องนอน ห้องรับประทานอาหาร และห้องนั่งเล่นมีความรู้สึกกว้าง

2.4) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักอาศัย วัสดุการก่อสร้างเน้นความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถใช้ในระยะเวลาได้ไม่ว่าจะเป็นกระเบื้อง หรือฉนวนกันความร้อนบนฝ้า กระฉีกสีเขียวสะท้อนแสง ประตูหน้าต่างแบบบานเลื่อน การตกแต่งเน้นความเรียบง่ายและมีพื้นที่ใช้สอยจำนวนมากเป็นหลัก

3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการประกอบธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่าแนวทางการออกแบบมุ่งเน้นไปที่คนวัยทำงานเป็นหลัก แม้ว่าตัวโครงการจะมุ่งเน้นให้ใช้วัสดุที่มีอายุการใช้งานแบบระยะยาว เหมาะกับการใช้เป็นที่พำนักระยะยาวได้ แต่หลายส่วนของโครงการหากเป็นผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้ชีวิตในช่วงบั้นปลายอาจไม่เหมาะสมเท่าไร เนื่องจากหลักของการออกแบบไม่ได้เอื้ออำนวยสำหรับผู้สูงอายุเท่าที่ควร มองว่าผู้ที่ประกอบกิจการธุรกิจที่พักในแบบพำนักระยะยาวนั้นด้วยลักษณะของผู้อยู่อาศัยที่เป็นคนในเมืองหันมาออกต่างจังหวัดมากขึ้น รวมไปถึงชาวต่างชาติที่เป็นผู้สูงอายุมากขึ้น การออกแบบทางเดิน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรมีพื้นฐานในเรื่องการคำนึงว่าผู้ใช้งานจะเป็นผู้ทุพพลภาพหรือต้องการความสะดวกในการใช้งานมากกว่านี้ เพื่อให้โครงการมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

Keywords: Universal Design / Nature Material / Shared space design / Nature tone

ตารางที่ 5 สรุปคำสำคัญจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

No.	Function	Material	Space Design	Tone
B1	Universal	Oriental	Outdoor	Nature
B2	Universal	Modern	Shared	Clean
B3	Universal	Nature	Shared	Nature
Group	Function	Material	Space Design	Tone

จากตารางที่ 5 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หัตถ์สัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์หาเนื้อหา หรือคำสำคัญที่ปรากฏร่วมกันจากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ซึ่งผลการวิจัยพบว่าลักษณะของคำสำคัญที่สอดคล้องกันของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดสามารถแบ่งได้ออกเป็น 4 หมวดหมู่ประกอบไปด้วย 1) การใช้งาน (Function) เป็นหมวดหมู่ที่อธิบายถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ที่การออกแบบสิ่งต่าง ๆ ภายในที่พักอาศัยในการใช้ชีวิตที่กลุ่มเป้าหมายเสนอแนะ 2) วัสดุการใช้งาน (Material) เป็นหมวดหมู่ที่สื่อถึงวัสดุของส่วนประกอบการใช้งานสิ่งของ หรือโครงสร้างของที่พักอาศัย ที่กลุ่มเป้าหมายแสดงความคิดเห็น

3) การออกแบบพื้นที่ (Space Design) เป็นหมวดหมู่ที่แสดงถึงลักษณะของความต้องการให้มีพื้นที่มีการจัดวาง เชื่อมต่อ หรือแบ่งพื้นที่ภายในที่พักอาศัยตามที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ และ 4) โทน (Tone) เป็นหมวดหมู่ที่สื่อถึงลักษณะความรู้สึกของบรรยากาศภายในที่พักอาศัยผ่านการออกแบบหรือการจัดวางรายละเอียดโดยรวมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยมีรายละเอียดโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. การออกแบบการใช้งาน (Function) กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าที่พักอาศัยควรมุ่งเน้นไปที่ความปลอดภัยและสามารถใช้งานได้กับทุกคนที่เข้าพักอาศัย (Universal Design) เป็นหลัก เนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุมีข้อจำกัดหลายอย่างในการใช้ชีวิตในที่พักอาศัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุคนเดียว ดังนั้นการออกแบบดังกล่าวจะช่วยสร้างความสะดวกในการใช้ชีวิตมากยิ่งขึ้น

2. วัสดุการใช้งาน (Material) กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันทั้งวัสดุที่มีความร่วมสมัยในการออกแบบ (Oriental) วัสดุที่มีความทันสมัยใช้งานได้ง่าย (Modern) ไปจนถึงวัสดุ

จากธรรมชาติให้กลมกลืนกับที่พักอาศัย (Nature) แต่มีความคิดเห็นที่เป็นจุดร่วมเดียวกันคือเน้นความปลอดภัยในการใช้งานตัววัสดุต่าง ๆ เป็นพื้นฐานหลัก

3. การออกแบบพื้นที่ (Space Design) กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุควรมีการออกแบบทำให้พื้นที่ต่าง ๆ มีส่วนเชื่อมต่อร่วมกันให้มากที่สุด (Shared) เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการใช้งาน และเข้าอยู่ในขณะที่รายละเอียดให้ความสำคัญเรื่องการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ภายนอกจากกระเบื้อง หรือสวนเพื่อเป็นส่วนที่ใช้ทำกิจกรรม

4. โทน (Tone) แนวทางการออกแบบหลักของกลุ่มเป้าหมายให้มีความคิดเห็นที่พักอาศัยที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุควรมุ่งเน้นความเป็นธรรมชาติ (Nature) ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับงานออกแบบที่เน้นสีเขียว หรือสีเขียวโทนที่ให้ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับธรรมชาติได้ดี และมีรายละเอียดที่เสนอแนวทางของโทนสะอาด หรือสีขาวร่วมกับสีเบจ เป็นงานออกแบบที่ทำให้รู้สึกสบายตา และอยู่อย่างไม่ฉูดฉาดในการใช้ชีวิต

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

ดำเนินการศึกษาข้อมูลประกอบไปด้วย 1) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และ 3) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน โดยเพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการใช้รหัสแทนตัวข้อมูล เป็น C1 – C3 โดย C คือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ และตัวเลขแทนลำดับของผู้ให้ข้อมูล โดยมีรายละเอียดสำคัญเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

รหัส	เพศ	อายุ	จำนวน โครงการที่เคย ออกแบบ	ประสบการณ์ ทำงาน	โครงการที่เกี่ยวข้อง กับผู้สูงอายุ
C1	หญิง	45	8	20 ปี	2
C2	ชาย	57	12	33 ปี	5
C3	ชาย	49	9	22 ปี	4

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 1 (C1)

1) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์พบว่าการออกแบบขั้นพื้นฐานเริ่มจากการวางผังและผังทางเดินภายในที่พักที่ต้องมีความเสมอกัน เน้นจุดซับซ้อนภายในที่พักอาศัยให้น้อยที่สุด การยกพื้นควรมีเท่าที่จำเป็น และเน้นการออกแบบให้สัมพันธ์กันในเรื่องแสงสว่าง ความกว้างของทางเดิน หรือความกว้างต่อการวางเฟอร์นิเจอร์วัสดุใช้สอยต่าง ๆ ในระยะยาวที่ผู้อยู่อาศัยเน้นการขยับตัวให้น้อยที่สุด ใส่โครงของทางเดินทั้งหมดควรมีราวจับที่แข็งแรงและไม่สูงมากจนเกินไป หากมีพื้นที่ต่างระดับควรทำทางลาดเป็นหลัก โดยออกแบบให้มีระยะความชันให้น้อยที่สุด ผังโดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการออกแบบแบบอาคารหรือห้องพักแบบชั้นเดียวไม่มีบันไดเป็นส่วนใหญ่ ด้วยสถานการณ์ที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ออกมาอยู่คนเดียวแทนที่จะอยู่แบบครอบครัวส่งผลกระทบที่พักแบบสองชั้นที่มีความลำบากในบางรายที่เดินไม่สะดวกถูกตัดออกไป

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

พื้นที่ใช้สอยมีการคำนึงถึงอัตราส่วนการจัดวางสิ่งของภายในแต่ละห้องกับระยะห่างกับกำแพง โดยมุ่งเน้นให้มีพื้นที่ยัดจับได้ง่ายในทุกส่วนเป็นหลัก ห้องนอนโดยส่วนใหญ่ควรอยู่ในทิศทางรับแสงยามเช้า เพื่อให้ห้องมีความอบอุ่น เน้นการเปิดพื้นที่กว้างระหว่างพื้นที่เพื่อให้อากาศมีการถ่ายเทสะดวก เนื่องจากผู้สูงอายุบางส่วนอาจไม่ชอบอากาศเย็นจากเครื่องปรับอากาศ และเน้นพัดลมหรือลมจากธรรมชาติเป็นหลัก ข้าวของเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรเป็นระบบปิด-เปิดที่ง่ายต่อการใช้งานและไม่มีความซับซ้อนเป็นหลัก นอกจากนี้ควรมีจุดในการส่งสัญญาณหรือแจ้งเหตุเมื่อเกิดเหตุไม่คาดฝันเช่นปุ่มส่งสัญญาณเพื่อให้ผู้ดูแลโครงการหรือบ้านใกล้เคียงสามารถรับรู้สถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

3) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

วัสดุหลักในการออกแบบมุ่งเน้นในเรื่องความปลอดภัย โดยมีการปูพื้นแบบขั้วแรง กระแทกเพื่อความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย แนวทางการใช้สี และของตกแต่งต่าง ๆ ภายในที่พัก มุ่งเน้นไปที่ของตกแต่งที่ให้แสงสว่างเป็นหลัก โดยให้สัมพันธ์กับการติดชุดไฟ และองค์ประกอบ ตามทางเดินเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยมองเห็นทางเดินและสิ่งที่ยึดวางต่าง ๆ ได้ง่าย วัสดุต่าง ๆ ควรมี ความแข็งแรงไม่แตกหักและมีความมั่นคงเมื่อหยิบจับ หรือเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุสามารถใช้ยึดได้เมื่อมี อุบัติเหตุต่าง ๆ เกิดขึ้น นอกจากนี้ด้วยการให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นผู้มองหาที่พักแบบระยะยาว วัสดุ ในการตกแต่งต่าง ๆ ควรมีอายุการใช้งานอย่างน้อย 10 ปีที่ไม่เสื่อมสภาพลงไป

Keywords: Universal Design / Safety Material / Shared space design / Bright tone

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 2 (C2)

1) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

การออกแบบที่พักอาศัย ประกอบด้วย 2 ความต้องการหลัก ได้แก่ ความต้องการพื้นฐาน ตามพฤติกรรมกรรมการอยู่อาศัย และความต้องการพิเศษของผู้อยู่อาศัย

ความต้องการพื้นฐานของการอยู่อาศัย จะต้องออกแบบการใช้สอยเชิงพื้นที่ให้ตอบสนอง พฤติกรรมการดำรงชีพของมนุษย์ เช่น การนอน : ห้องนอน, การกิน : ห้องทานข้าว , การพบปะ สังสรรค์ : ห้องรับแขก นั่งเล่น เป็นต้น นอกจากกำหนดองค์ประกอบในการออกแบบแล้ว ในการใช้ พื้นที่ขึ้นอยู่กับจำนวนของผู้พักอาศัย

ความต้องการพิเศษของผู้อยู่อาศัย จะตอบสนอง รสนิยม ความชอบ หรือความจำเป็น ด้านต่างๆ เพิ่มเติมจากการออกแบบตามความต้องการพื้นฐาน อาทิเช่น เป็นผู้ที่ชอบออกกำลังกาย จึงเพิ่มเติมห้อง fitness หรือชอบดูหนังฟังเพลง ก็สามารถเพิ่มห้อง mini theater ในที่พัก อาศัย รสนิยม แปรภวณ์และความชอบ จะปรากฏในรูปแบบทางกายภาพ เช่น สี สไตล์ของที่พัก อาศัย เป็นต้น ส่วนความจำเป็นด้านต่างๆ เช่น เป็นผู้สูงอายุ หรือ ทูพพลภาพ ก็ต้องออกแบบ ขนาด การใช้สอย และรูปแบบ ให้เหมาะสมกับผู้พักอาศัย

ลำดับขั้นตอนและความสัมพันธ์ของการออกแบบ

1. ความต้องการพื้นฐาน กำหนดองค์ประกอบสำหรับที่อยู่อาศัย (programming and elements)
2. จำนวนผู้ใช้ กำหนดจำนวน ขนาด และพื้นที่ของที่อยู่อาศัย รวมเครื่องเรือนและพื้นที่ สัญจร (Area requirements)
3. ความต้องการพิเศษ จะปรากฏในองค์ประกอบและรูปแบบของที่พักอาศัย

- รสนิยม แบลคกราว์ และความชอบ จะถ่ายทอดสู่รูปแบบโดยรวมของอาคาร การใช้วัสดุ (mood and tone)

- ความจำเป็นพิเศษ จะต้องนำมาพิจารณาตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดองค์ประกอบ การใช้พื้นที่ ขนาด และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

การออกแบบที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ให้เป็นไปตามความต้องการขั้นพื้นฐานและความจำเป็นพิเศษ โดยให้ความสำคัญของ "การดำรงชีพในที่พักอาศัย" ให้ความสำคัญเรื่องการเคลื่อนไหวร่างกาย การสัญจร และอุปกรณ์ประกอบอาคารเพื่อช่วยให้สามารถอยู่อาศัยได้สะดวกปลอดภัยมากขึ้น กล่าวคือเมื่อพิจารณาตามความต้องการพื้นฐานแล้ว จะต้องปรับการออกแบบตามหลักการ Universal design ซึ่งมีผลต่อตำแหน่งและขนาดของพื้นที่ภายในที่พักอาศัย การพิจารณาผังพื้นที่โดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะที่ที่พักอาศัย 1 ชั้น ให้มีตำแหน่งต่างๆต่อเนื่องกันเพื่อความสะดวกในการเข้าถึง ขนาดทางสัญจรพิจารณาตามผู้อยู่อาศัยในกรณีที่ต้องใช้อุปกรณ์พยุงตัว หรือวีลแชร์ จะต้องมียางสัญจรที่กว้างกว่าปกติ เลี่ยงการใช้ระดับของอาคารหรือจะต้องใช้ทางลาดเพื่อเชื่อมต่อทางสัญจรภายในที่พักอาศัย

จิตวิทยาผู้สูงอายุ มีผลต่อการออกแบบผังพื้นที่พักอาศัย ผู้สูงอายุมีความเป็นส่วนตัวสูง ต้องการความปลอดภัย ในกรณีที่เป็นบ้านพักอาศัย ต้องมีอาณาเขตที่ชัดเจน มีรั้วรอบขอบชิด พื้นที่ภายนอกประกอบด้วย สวนขนาดเล็ก พื้นที่พักผ่อน อาจมีพื้นที่สำหรับสัตว์เลี้ยง ส่วนภายในบ้าน การออกแบบในปัจจุบันจะแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ พื้นที่เปิด พยายามลดการแบ่งกันห้องในส่วนใช้งานทั่วไป เช่น ห้องรับแขก นั่งเล่น พื้นที่รับประทานอาหาร เตรียมอาหารและประกอบอาหาร สามารถออกแบบให้เป็นพื้นที่ต่อเนื่องร่วมกัน ส่วนพื้นที่ปิดจะเป็นห้องที่มีความเป็นส่วนตัวสูง ได้แก่ ห้องนอนและห้องน้ำ

การออกแบบที่พักอาศัยรวมในลักษณะชุมชน ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ จุดบริการช่วยเหลือเบื้องต้นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน พื้นที่สีเขียว พื้นที่สำหรับออกกำลังกายและประกอบกิจกรรมการพบปะสังสรรค์ ต้องพิจารณาตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลักในการออกแบบที่พักอาศัยจะต้องคำนึงการใช้งานและความปลอดภัยเป็นอันดับแรก ส่วนเรื่อง รสนิยม แบลกราว์และความชอบ ที่มีความเฉพาะเจาะจงให้เป็นไปตามการกำหนดของกลุ่มเป้าหมาย มีผลต่อการกำหนดรูปแบบ การเลือกใช้วัสดุ และ Mood and tone เป็นต้น

3) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

การออกแบบวัสดุภายในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ จะพิจารณาตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ที่จะถ่ายทอดความรู้สึกในระหว่างการอยู่อาศัย ตามหลักจิตวิทยาของผู้สูงอายุ ต้องการความเรียบง่าย รู้สึกปลอดภัย วัสดุผิวพื้นจะต้องเลือกวัสดุที่มีผิวมัน และมีความหยาบในพื้นที่ที่ต้องการความปลอดภัยสูง เช่นห้องน้ำ mood and tone โดยรวม อาจมีความเป็นธรรมชาติ ตกแต่งด้วย หิน ไม้ หรือวัสดุสังเคราะห์ที่เลียนแบบวัสดุธรรมชาติ ให้ความรู้สึก สะอาด อบอุ่น ปลอดภัย

การออกแบบที่พักอาศัยให้ผู้สูงอายุต้องคำนึงถึงทิศทางของแดด ลม สามารถเปิดหน้าต่างเพื่อให้ระบายอากาศภายในอาคาร หรือวัสดุกระจกเพื่อนำแสงธรรมชาติเข้าสู่ภายในอาคาร โดยปกติในประเทศไทย สามารถเปิดช่องแสงทางทิศ เหนือและตะวันออก เนื่องจากมีผลเรื่องความร้อนน้อยกว่าทางทิศใต้และตะวันตก การนำธรรมชาติเข้ามามีส่วนร่วมกับการออกแบบที่พักอาศัย จะทำให้ผู้สูงอายุ รู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น ในส่วนสโตร์และสีที่ใช้ ต้องเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ที่มีเชื้อชาติ วัฒนธรรม ภูมิหลังและรสนิยมที่แตกต่างกัน

Keywords: Universal Design / Nature Material / Shared space design / Nature tone

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 3 (C3)

1) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์พบว่า การวางแผนและรูปแบบการออกแบบที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ในปัจจุบันเป็นลักษณะที่ต่อยอดมาจาก Universal Design ที่มีรายละเอียดในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น ซึ่งสำหรับโครงการขนาดใหญ่อย่างคอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนต์หรือแมนชั่น สิ่งสำคัญคือการออกแบบผังพื้นที่การใช้งานโดยคำนึงถึงคนทุกรูปแบบที่จะเข้ามาใช้เป็นหลัก โดยจำลองว่าตนเองนั้นเป็นผู้สูงอายุ บุคคลทุพพลภาพ หรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือในการเคลื่อนที่ไปในแต่ละจุดภายในโครงการที่พักอาศัย จะทำให้เกิดการออกแบบจุดต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ตกหล่นในแง่ของการใช้งานจริง แล้วจึงย่อมาสู่การออกแบบที่พักอาศัยขนาดย่อยลงมาอย่างบ้าน ทาวน์โฮม หรือการตกแต่งโครงสร้างภายในที่พักอาศัยให้มีจุดจับราวกำแพง จุดให้แสงสว่างที่เหมาะสม และการมีพื้นที่ที่ทำให้การเคลื่อนไหวมีความสะดวกเข้ามาเป็นหลักในการออกแบบ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

หลักของการจัดวางพื้นที่ใช้สอยพื้นฐานคือการหลีกเลี่ยงจุดเสี่ยงที่จะทำให้เกิดอุบัติเหตุภายในที่พักอาศัย เช่นการยกพื้น การสร้างมุมอับ หรือการจัดชั้นวางของตกแต่งที่เสี่ยงทำให้

ผู้สูงอายุหยิบจับผิดพลาดระหว่างการใช้ชีวิต เหล่านี้เมื่อมีการออกแบบการจัดวางแล้วควรมีการจินตนาการหรือทดลองคำนึงถึงความเสี่ยงในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ต่อมาคือการคำนึงถึงการจัดวางชุดเฟอร์นิเจอร์ เครื่องครัว ชุดเครื่องนอนต่าง ๆ ในมุมที่เหมาะสมภายในห้องอาศัย เช่น การรวมจุดของตู้เก็บของเอาไว้ในจุดเดียวกัน เพื่อให้ง่ายต่อการหาของสำหรับผู้สูงอายุที่หลงลืม การจัดวางตำแหน่งที่นั่งหรือเตียงนอนไม่ให้ตรงกับจุดที่เครื่องปรับอากาศลงเพื่อป้องกันอาการหนาวจนเกินไปของผู้สูงอายุ หรือการมีจุดถ่ายเทของอากาศให้เป็นจุดพักผ่อน หรือนั่งรับลมอย่างเหมาะสม พื้นที่ใช้สอยส่วนกลางของโครงการควรมีพื้นที่สีเขียวและเน้นลักษณะของสวนหย่อมเพื่อสร้างที่พักผ่อนให้กับโครงการที่สนับสนุนการเข้าอาศัยอยู่ของผู้สูงอายุเป็นหลัก

3) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

หลักการเลือกวัสดุจะใช้วิธีการประเมินความเสี่ยงเช่นเดียวกับหลักคิดเรื่องพื้นที่ใช้สอย โดยวัสดุที่ขอบบางชำรุดง่ายเมื่อผู้สูงอายุหยิบจับ ซึ่งบางรายเมื่ออายุมากขึ้นอาจจะแรงไม่เหมาะสมทำให้เสียหายได้ง่าย อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ รวมไปถึงควรมองหาวัสดุที่มีอายุการใช้งานที่ยาวนานเนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักจะเลือกสิ่งที่อยู่ในช่วงบั้นปลายชีวิต แล้วเมื่อนำวัสดุมาเป็นเกณฑ์จะนำมาสู่การเลือกของตกแต่งที่มีความเหมาะสมได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ของตกแต่งภายในห้องอาศัยควรมีความเรียบง่ายหรือปรับตามรสนิยมของผู้อยู่อาศัย แต่ของตกแต่งสำหรับอาคารในโครงการควรมีความมั่นคงแข็งแรงเพื่อลดเรื่องอุบัติเหตุเป็นสำคัญ

Keywords: Universal Design / Safety Material / Shared space design / Nature tone

ตารางที่ 7 สรุปคำสำคัญจากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

No.	Function	Material	Space Design	Tone
C1	Universal	Safety	Shared	Bright
C2	Universal	Nature	Shared	Nature
C3	Universal	Safety	Shared	Nature
Group	Function	Material	Space Design	Tone

จากตารางที่ 7 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์หาเนื้อหา หรือคำสำคัญที่ปรากฏร่วมกันจากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ซึ่งผลการวิจัยพบว่าลักษณะของคำสำคัญที่สอดคล้องกันของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดสามารถแบ่งได้ออกเป็น 4 หมวดหมู่ประกอบไปด้วย 1) การใช้งาน (Function) เป็นหมวดหมู่ที่อธิบายถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ที่การออกแบบสิ่งต่าง ๆ ภายในที่พัก

อาศัยในการใช้ชีวิตที่กลุ่มเป้าหมายเสนอแนะ 2) วัสดุการใช้งาน (Material) เป็นหมวดหมู่ที่สื่อถึงวัสดุของส่วนประกอบการใช้งานสิ่งของ หรือโครงสร้างของที่พักอาศัย ที่กลุ่มเป้าหมายแสดงความคิดเห็น

3) การออกแบบพื้นที่ (Space Design) เป็นหมวดหมู่ที่แสดงถึงลักษณะของความต้องการให้มีพื้นที่มีการจัดวาง เชื่อมต่อ หรือแบ่งพื้นที่ภายในที่พักอาศัยตามที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ และ 4) โทน (Tone) เป็นหมวดหมู่ที่สื่อถึงลักษณะความรู้สึกของบรรยากาศภายในที่พักอาศัยผ่านการออกแบบหรือการจัดวางรายละเอียดโดยรวมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยมีรายละเอียดโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. การออกแบบการใช้งาน (Function) กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการออกแบบที่พักอาศัยควรยึดหลัก Universal Design เนื่องจากเป็นการออกแบบการใช้งานที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุมากที่สุดในเรื่องความปลอดภัย และความสามารถในการใช้งานจริง เมื่อต้องอยู่อาศัยด้วยตัวเองหรืออาศัยร่วมกับผู้อื่น

2. วัสดุการใช้งาน (Material) กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นในเรื่องการใช้วัสดุที่มีความแข็งแรง คงทน และต้องปลอดภัยกับตัวผู้สูงอายุ (Safety) เป็นหลัก เนื่องจากการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุจะมีการหยิบจับส่วนต่าง ๆ ของพื้นที่ภายในที่พักอาศัยมากกว่าคนช่วงอายุอื่น ๆ ดังนั้นการใช้วัสดุที่ถูกออกแบบมาเรื่องความปลอดภัย และการจัดวางที่เหมาะสม จะช่วยให้การอยู่อาศัยมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และอีกส่วนหนึ่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้วัสดุจากธรรมชาติ (Nature) ที่จะช่วยสร้างการออกแบบให้มีความร่มรื่น และน่าอยู่มากยิ่งขึ้น

3. การออกแบบพื้นที่ (Space Design) กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือการออกแบบพื้นที่ควรมีการจัดแบ่งส่วนที่เชื่อมต่อหากันและเน้นการใช้ประโยชน์ใช้สอยร่วมในตัวพื้นที่ให้ได้มากที่สุด (Shared) การออกแบบดังกล่าวจะคำนึงถึงจุดเชื่อมในการใช้งานที่เหมาะสม อย่างการมีพื้นที่สวน ระเบียง ที่ติดกับตัวบ้านโดยตรงทำให้ไม่ต้องผ่านพื้นที่เปลี่ยนผ่านต่าง ๆ ภายในที่พักอาศัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงด้านอุบัติเหตุได้

4. โทน (Tone) แนวทางการออกแบบหลักของกลุ่มเป้าหมายให้มีความคิดเห็นส่วนใหญ่การออกแบบธรรมชาติ (Nature) มีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากมีความสอดคล้องกับความสงบ ร่มรื่น และใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายของผู้สูงอายุเอง และรองลงมาคือการออกแบบเน้นโทนสว่าง (Bright) โดยคำนึงเรื่องการใช้สีที่ไม่ฉูดฉาด แต่เน้นให้เข้ากับวัสดุตัวที่พักอาศัยที่จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ปลอดภัย

4. ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ

ดำเนินการศึกษาข้อมูลประกอบไปด้วย 1) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ 3) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ 4) ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้สูงอายุในสถานที่พักผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน โดยเพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการใช้รหัสแทนตัวผู้ข้อมูล เป็น D1 – D3 โดย D คือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุและตัวเลขแทนลำดับของผู้ให้ข้อมูล โดยมีรายละเอียดสำคัญเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ

รหัส	เพศ	อายุ	โครงการที่เข้าไปมีส่วนร่วม	ประสบการณ์ทำงาน	ประสบการณ์ดูแลผู้สูงอายุต่างชาติ
D1	หญิง	42	4 โครงการ	7 ปี	มี
D2	หญิง	49	5 โครงการ	11 ปี	มี
D3	หญิง	45	4 โครงการ	8 ปี	มี

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 1 (D1)

1) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์พบว่าสิ่งสำคัญคือการออกแบบพื้นที่โครงการที่มีความเป็นมิตรหรือ User Friendly เป็นหลัก โดยจะสะท้อนออกมาได้จากการที่พื้นที่การออกแบบโดยรวมของที่พักอาศัยตั้งสภาพแวดล้อมของโครงการจะมีลักษณะที่มีความปลอดภัยสูงในการเดินไปมาในพื้นที่ก่อนที่จะลงรายละเอียดไปยังภายในตัวที่พักอาศัยในแต่ละยูนิต ในส่วนของการวางผังนั้นโครงการไม่ควรมีขนาดใหญ่มากเกินไป แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ควรทำยูนิตให้มีความแออัดมากนัก เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตได้สะดวก และลดความรู้สึกแออัดในการใช้ชีวิต อย่างไรก็ตามหากเป็นผังในเชิงผสมสำหรับกลุ่มคนที่มีความหลากหลาย ควรมีการจัดโซนยูนิตสำหรับผู้สูงอายุลงในผังเพื่อให้สะดวกในการจัดการและการดูแลภายในโครงการ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ผู้ให้ข้อมูลมองว่าในปัจจุบันการคำนึงถึงพื้นที่ใช้สอยสำหรับผู้สูงอายุมีความเหมาะสม โดยเฉพาะในเรื่องของการต่อยอดมาจาก Universal Design ที่ทำให้การออกแบบต่าง ๆ เพื่อจัดวางพื้นที่ใช้สอยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำทางลาดสำหรับรถเข็น การเปลี่ยนประตู

และหน้าต่างแทนการใช้กลอนหรือบานเกล็ดให้เป็นบานจับ หรือบานเลื่อนแทน เพื่อให้สะดวกในการใช้งาน การเพิ่มราวจับเข้าไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ภายในโครงการและตัวที่พักอาศัย ทำให้ภาพรวมของการจัดวางพื้นที่ใช้สอยมีคุณภาพ และโครงการต่าง ๆ ควรมีการพิจารณาแนวทางการออกแบบดังกล่าวมาต้อยอด ซึ่งนอกเหนือจากผู้สูงอายุจะใช้งานได้ดี กลุ่มผู้ทุพพลภาพยังสามารถใช้งานร่วมได้เช่นเดียวกัน

3) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

วัสดุสำหรับการใช้ในการตกแต่งที่พักผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นที่ว่าวัสดุควรจะมุ่งเน้นความปลอดภัยและใช้งานง่ายเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นบานหน้าต่างที่ใช้วัสดุที่ไม่แตกได้ง่าย ราวราวจับมีความแข็งแรงและไม่ชำรุดได้ง่ายเป็นหลัก แล้วค่อยคำนึงถึงวัสดุตกแต่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามมา โดยส่วนใหญ่แล้วข้าวของเครื่องใช้ควรเป็นของที่หยิบจับได้ง่าย ไม่มีความซับซ้อนและสามารถจัดเก็บตามส่วนต่าง ๆ ของที่พักอาศัยได้เพื่อให้เหมาะกับลักษณะการใช้งานของผู้สูงอายุ ในขณะที่ของตกแต่งเพื่อความสวยงามต่าง ๆ ในพื้นที่ไม่ควรบดบังองค์ประกอบที่ใช้ในการอยู่อาศัยหรือเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ

4) ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้สูงอายุในสถานที่พักผู้สูงอายุ

ปัจจุบันผู้สูงอายุในไทยส่วนใหญ่มองหาที่พักอาศัยที่มีทำเลและสภาพแวดล้อมที่มีความสงบสูงเป็นหลัก และให้ปัจจัยในเรื่องการออกแบบที่พักเป็นรองลงมา โดยมองว่าการออกแบบที่พักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือมีผังที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุถือเป็นเรื่องที่ดี แต่ทำเลและสภาพแวดล้อมถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับที่พัก แต่สำหรับผู้สูงอายุที่เป็นชาวต่างชาติที่มองหาที่พัก จะมองหาลักษณะของสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้ออำนวยเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจหลัก โดยเฉพาะกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายที่จะพำนักระยะยาวในการใช้ชีวิตจะให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างทางลาด ราวจับ หรือการออกแบบพื้นที่ที่ทำให้เดินหรือใช้รถเข็นได้สะดวก

Keywords: Universal Design / Safety Material / Friendly space design / Facility

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 2 (D2)

1) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางผังและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์พบว่าผังควรมีการออกแบบพื้นที่แบบเรียบง่าย โดยหากเป็นที่พักอาศัยในโครงการอย่างทาวน์โฮม หรือคอนโดมิเนียมที่มีคนจำนวนมาก พื้นที่ส่วนกลางควรอยู่ตรงกลางของโครงการ โดยเน้นให้การเดินภายในพื้นที่มีความสะดวกและใช้ระยะเวลาระหว่างห้องพัก

กับพื้นที่ไปยังภายนอกมีความรวดเร็วให้มากที่สุด ในขณะที่ลักษณะของการออกแบบที่พักรวมมีการพิจารณาเรื่องของหลักพยาบาลกับการจัดลำดับความสำคัญของผู้สูงอายุ ที่จะประกอบไปด้วยผู้สูงอายุที่มีสุขภาพที่แข็งแรง ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวแต่ใช้ชีวิตได้ และผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด การออกแบบที่พักรวมคำนึงว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มจะเข้ามาอาศัยเป็นกลุ่มใด และมีการออกแบบเสริมรองรับเข้าไป เช่น การมีพื้นที่สำหรับจอดรถฉุกเฉิน ผู้ทุพพลภาพ เป็นต้น

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ผู้ให้ข้อมูลมองว่าพื้นที่ใช้สอยควรมีการคำนึงถึงผู้ใช้งานในระยะยาวเนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความสนใจที่จะเลือกที่พักแบบนั้นไปแล้ว ดังนั้นพื้นที่ใช้สอยควรมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ เช่น การออกกำลังกายแบบง่าย ๆ พื้นที่สวนมนต์ หรือการทำกิจกรรมสันทนาการร่วมกัน สำหรับที่พักอาศัยในรูปแบบโครงการ แต่สำหรับที่พักอาศัยแบบบ้านเดี่ยวควรมีการออกแบบพื้นที่ใช้สอยในรูปแบบทางลาด และข้าวของเครื่องใช้ที่มีความปลอดภัยสำหรับการใช้ชีวิตในระยะยาว

3) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

จากประสบการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าการจัดวัสดุในรูปแบบที่เน้นความเป็นธรรมชาติให้มีความกลมกลืนจะมีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุที่ต้องการความเรียบง่าย และใช้ธรรมชาติบำบัดเป็นหลัก นอกจากนี้วัสดุควรมีความแข็งแรง แต่ไม่เป็นอันตรายหากมีการหล่นเสียหาย หรืออุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างอยู่อาศัย โดยแนวทางการจัดวางของตกแต่งควรมีการยึดติดตามกำแพง ระเบียงทางเดินต่าง ๆ ที่ไม่เป็นการรบกวนในการเคลื่อนไหวของผู้สูงอายุ

4) ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้สูงอายุในสถานที่พักผู้สูงอายุ

เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกหาที่พักอาศัยที่มีความเรียบง่ายไม่อยู่ในตัวเมือง เน้นทำเลและสิ่งอำนวยความสะดวกและส่วนกลางที่มีความคุ้มค่า โดยส่วนใหญ่เลือกที่จะมองหาบ้านเดี่ยว ทาวน์โฮม หรือทาวน์เฮ้าส์เป็นหลัก ด้วยเหตุผลที่สามารถใช้ชีวิตแยกเป็นปัจเจกได้อย่างเหมาะสม ในส่วนของภายในที่พักอาศัยขึ้นชอบที่จะมีพื้นที่สีเขียวภายในที่พัก และมีการออกแบบในส่วนของพื้นที่ใช้สอยที่เป็นมิตรต่อการใช้ชีวิต ความคิดของชาวต่างชาติที่เป็นผู้สูงอายุที่เข้ามาพำนักในไทยจะมองหาที่พักที่ใกล้กับสถานพยาบาลและมีองค์ประกอบที่อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนที่ภายในที่พักเป็นหลักไม่ว่าจะเป็นราวจับตามทางเดิน ไฟส่องสว่าง และขนาดลิฟต์ที่มีความเหมาะสม

Keywords: Universal Design / Nature Material / Shared space design / Facility

ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 3 (D3)

1) ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและรูปแบบการออกแบบของที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญในการออกแบบสิ่งแวดล้อมเป็นหลักเพื่อรองรับลักษณะความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการอยู่ในที่พักอาศัยที่มีความเป็นธรรมชาติ และสามารถใช้ชีวิตแบบสันโดษได้ โดยในส่วนของผังและการออกแบบตัวอาคารหรือที่พักอาศัยภายในมุ่งเน้นในเรื่องของการจัดวางระยะห่างระหว่างแต่ละยูนิตเพื่อสร้างความเป็นส่วนตัว ในขณะที่การออกแบบตัวที่พักเน้นสร้างพื้นที่ที่ทำให้รู้สึกว่าการเข้าอยู่มีความปลอดภัย โดยมีการคำนึงถึงผู้ใช้งานที่เป็นชาวต่างชาติ ซึ่งจะมีขนาดตัวที่ใหญ่กว่าคนไทยโดยทั่วไป ดังนั้นการออกแบบพื้นที่จะต้องมีการขยายในบางส่วนเช่น ทางเดิน ชั้นบันได หรือการใช้ลิฟต์และการออกแบบอื่น ๆ ที่จะทำให้ทุกคนสามารถใช้พื้นที่และเข้าอยู่ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดวางพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

พื้นที่ใช้สอยในที่พักในปัจจุบันควรศึกษาแนวทางของต่างประเทศที่มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้งานและการใช้ชีวิตในกิจวัตรประจำวันที่ตัวผู้สูงอายุจะค่อนข้างมีกิจวัตรที่เรียบง่ายและจำเจหรือที่เรียกว่า Routine โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวจะมีตารางเป็นของตัวเอง ทำให้การเข้าใช้พื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ภายในที่พักจะมีความจำเจตามเช่นเดียวกัน สิ่งอำนวยความสะดวกจึงควรมีความแข็งแรง และออกแบบมาให้รองรับกับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะทางลาด ช่องทางเดินรถสำรอง หรือหน้าต่างประตูที่นอกจากแข็งแรงแล้วมีกลไกเฉพาะที่สามารถถอดเปลี่ยนได้ในกรณีฉุกเฉิน เพื่อให้การใช้ชีวิตของผู้สูงอายุมีความปลอดภัยให้มากที่สุด

3) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและวัสดุในการตกแต่งภายในที่พักสำหรับผู้สูงอายุ

วัสดุในการตกแต่งจะต้องแข็งแรงและมั่นคงเป็นหลัก เนื่องจากมีโอกาสที่ผู้สูงอายุอาจเกิดอุบัติเหตุจากปัญหาสุขภาพได้ และในขณะเดียวกันสิ่งอำนวยความสะดวกและพื้นที่ใช้สอยสามารถประยุกต์ในเชิงออกแบบได้ เช่นราวจับที่มีตะขอช่วยในการจับกันลื่น การเล่นสีของทางบันไดที่สะท้อนแสงเพื่อช่วยในการมองเห็นและเป็นการตกแต่งให้มีความสวยงาม นอกจากนี้ยังสามารถนำแนวทางการจัดการตกแต่งกับธรรมชาติแวดล้อมโดยรอบมาประยุกต์ใช้ให้กลมกลืน ซึ่งจะสร้างความร่มรื่นให้กับผู้อยู่อาศัยได้มากยิ่งขึ้น

4) ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้สูงอายุในสถานที่พักผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุในไทยจะมีความต้องการที่พักที่เน้นในเรื่องของความปลอดภัยในการเข้าอยู่เป็นหลัก นอกเหนือจากปัจจัยทำเลที่ถูกลำมาใช้ในการพิจารณาแล้ว โดยมีการมองหาที่พักที่ออกแบบ

ภายในที่มีความเรียบง่าย โปร่งสบาย และควรพร้อมเข้าอยู่ โดยมีการออกแบบมาสำหรับผู้สูงอายุ โดยส่วนใหญ่เป็นทุนเดิมอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นการใช้บันจิประตุแทนกลอน การถอดส่วนการยกพื้นต่าง ๆ ออกไปให้มากที่สุด และมีความคาดหวังว่าตัวที่พักที่เข้าอาศัยจะไม่ต้องแต่งเติมเพื่อให้ใช้ชีวิตได้ง่ายแต่อย่างใด ด้านผู้สูงอายุที่เป็นชาวต่างชาติที่ตัดสินใจมาพำนักระยะยาวในไทยหรือใช้ชีวิตในช่วงบั้นปลาย ให้ความสำคัญกับที่พักอาศัยที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเอื้อต่อผู้สูงอายุที่ครบครัน และตัวที่พักอาศัยได้รับการออกแบบส่วนขยายต่าง ๆ เช่น ทางเดิน ขนาดประตูหน้าต่าง หรือส่วนของบันได ที่เหมาะสมกับชาวต่างชาติให้สามารถใช้ชีวิตได้สะดวกเป็นหลัก

Keywords: Universal Design / Safety Material / Shared space design / Nature

ตารางที่ 9 สรุปคำสำคัญจากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุ

No.	Function	Material	Space Design	Focus
D1	Universal	Safety	Friendly	Facility
D2	Universal	Nature	Shared	Facility
D3	Universal	Safety	Shared	Nature
Group	Function	Material	Space Design	Focus

จากตารางที่ 9 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์หาเนื้อหา หรือคำสำคัญที่ปรากฏร่วมกันจากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ซึ่งผลการวิจัยพบว่าลักษณะของคำสำคัญที่สอดคล้องกันของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดสามารถแบ่งได้ออกเป็น 4 หมวดหมู่ประกอบไปด้วย 1) การใช้งาน (Function) เป็นหมวดหมู่ที่อธิบายถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ที่การออกแบบสิ่งต่าง ๆ ภายในที่พักอาศัยในการใช้ชีวิตที่กลุ่มเป้าหมายเสนอแนะ 2) วัสดุการใช้งาน (Material) เป็นหมวดหมู่ที่สื่อถึงวัสดุของส่วนประกอบการใช้งานสิ่งของ หรือโครงสร้างของที่พักอาศัย ที่กลุ่มเป้าหมายแสดงความคิดเห็น 3) การออกแบบพื้นที่ (Space Design) เป็นหมวดหมู่ที่แสดงถึงลักษณะของความต้องการให้มีพื้นที่มีการจัดวาง เชื่อมต่อ หรือแบ่งพื้นที่ภายในที่พักอาศัยตามที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ และ 4) การมุ่งเน้น (Focus) เป็นสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่าจะมีการนำมาใส่ในที่พักอาศัยเป็นการเฉพาะเพื่อใช้ในการทำให้ผู้สูงอายุในที่พักได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น

1. การออกแบบการใช้งาน (Function) กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มองมีความคิดเห็นว่ที่พักที่มีผู้สูงอายุเข้ามาเกี่ยวข้องในการอยู่อาศัย ควรให้ความสำคัญในเรื่องของ Universal Design จะ

ให้ความสำคัญในทุก ๆ รายละเอียดที่เชื่อมโยงกับการใช้งานจริง เพื่อสร้างความปลอดภัยในการใช้ชีวิตภายในที่พักอาศัย

2. วัสดุการใช้งาน (Material) กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นการเลือกใช้วัสดุสำหรับที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุควรมุ่งเน้นไปที่การใช้วัสดุที่แข็งแรงและปลอดภัย (Safety) รองลงมาคือการเน้นวัสดุที่มีความเป็นธรรมชาติ (Nature) ซึ่งจะมีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุในการใช้ชีวิตในช่วงบั้นปลาย

3. การออกแบบพื้นที่ (Space Design) กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มองว่าการออกแบบพื้นที่ใช้สอยแบบมีพื้นที่ร่วมระหว่างพื้นที่ในแต่ละส่วน (Shared) ช่วยให้การใช้ชีวิตของผู้สูงอายุมีความสะดวก และปลอดภัยในการเคลื่อนไหวไปมาภายในที่พักอาศัย รองลงมาคือการออกแบบพื้นที่ด้วยหลักของความปลอดภัยหรือความเป็นมิตรของลักษณะพื้นที่ (Friendly) เช่น การให้แสงสว่าง การออกแบบประตู หน้าต่าง ทางเดินให้สัมพันธ์กับตัวพื้นที่ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

4. การมุ่งเน้น (Focus) สิ่งที่ควรให้ความสนใจหลักในที่พักอาศัยสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุคือการพิจารณาสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พัก (Facility) ทั้งส่วนของเครื่องใช้ อุปกรณ์ที่ใช้งานภายในที่พักเป็นหลัก ที่ต้องมีความแข็งแรง และมีความปลอดภัยในการใช้งาน รองลงมาคือการสร้างสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (Nature) เพื่อให้ที่พักอาศัยมีความร่มรื่นเป็นหลัก

ตารางที่ 10 สรุปประเด็นสำคัญ

ประเด็น	ชาวต่างชาติ	ผู้ประกอบการ	นักออกแบบ	นักดูแลผู้สูงอายุ
Function	Universal	Universal	Universal	Universal
Tone	Nature	Nature	Nature	Nature
Space	Outdoor	Shared	Shared	Shared
Material	Nature	Varieties	Safety	Safety

จากตารางที่ 10 จากการศึกษากลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 กลุ่มสามารถสรุปประเด็นสำคัญออกได้เป็น 5 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการนำมาใช้ต่อยอดพัฒนาการออกแบบที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่มองที่พำนักระยะยาว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ประเด็นความคิดเห็นที่ตรงกันในส่วนของการออกแบบการใช้งาน (Function) จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าองค์ประกอบสำคัญที่ทุกฝ่ายเล็งเห็นว่าที่พำนักระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุควรจะต้องมีคือศักยภาพในการใช้งานสากลที่เหมาะสมกับผู้ใช้งานทุกแบบ หรือ Universal เนื่องจากสำหรับผู้สูงอายุแล้ว ลักษณะของสภาพร่างกายมีความแตกต่างกัน

ออกไป ทำให้มีข้อจำกัดในการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงส่งผลให้การใช้งานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบทางเดิน ไฟส่องสว่าง หน้าต่าง ประตู รวบรวม ควรมีความเหมาะสมกับผู้ใช้งานที่เป็นผู้สูงอายุ เป็นหลัก

ประเด็นที่ 2 ประเด็นความแตกต่างจากการเลือกวัสดุ (Material) กลุ่มที่ให้ความคิดเห็นใน 2 องค์ประกอบคือผู้ประกอบการ นักออกแบบ และนักดูแลผู้สูงอายุ โดยสำหรับวัสดุเป็นการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องของการใช้วัสดุที่มีความหลากหลาย (Varieties) จากกลุ่มผู้ประกอบการ ในขณะที่นักออกแบบกับนักดูแลผู้สูงอายุมองว่าวัสดุที่จะนำมาใช้ต้องมีความปลอดภัย (Safety) เป็นสิ่งสำคัญ ในส่วนของการออกแบบพื้นที่พบว่า

ประเด็นที่ 3 การแสดงความคิดเห็นที่ตรงกันในเรื่องการออกแบบพื้นที่ (Space Design) โดยเป็นความคิดเห็นของผู้ประกอบการ นักออกแบบ และนักดูแลผู้สูงอายุ มองว่าพื้นที่ควรมีการสร้างพื้นที่ร่วมระหว่างกัน (Shared) ซึ่งมีส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานที่ช่วยสร้างความสะดวกในการใช้งานร่วมด้วย และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหมวดหมู่หลักที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียต้องการอยู่แล้ว ดังนั้นที่พำนักอาศัยที่มีพื้นที่แบบแบ่งส่วน ควรมีการสร้างส่วนเชื่อมระหว่างพื้นที่จะมีความเหมาะสมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นส่วนใหญ่

ประเด็นที่ 4 แนวทางการออกแบบที่สอดคล้องกัน โดยเป็นมุมมองที่ตรงกันของผู้ประกอบการกับนักออกแบบที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับโทน (Tone) ของที่พักอาศัยควรเป็นรูปแบบธรรมชาติ เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นในเรื่องแนวทางออกแบบ (Style) ของกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่ชื่นชอบแบบ Tropical ที่มีความเป็นธรรมชาติเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ส่งผลให้แนวทางการออกแบบที่มีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลัก

ประเด็นที่ 5 รายละเอียดปลีกย่อย จากการสัมภาษณ์พบว่ามียละเอียดปลีกย่อยที่ไม่ได้ถูกจัดหมวดหมู่ที่น่าสนใจออกเป็น 2 ส่วน คือเรื่องของสภาพแวดล้อมทางสังคม (Social) บริเวณที่พักอาศัยจากมุมมองความคิดเห็นของกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย ที่ต้องการมุ่งเน้นที่ที่พักอาศัยที่มีความเป็นส่วนตัว กับกลุ่มที่มีความกึ่งส่วนตัว (Semi – private) โดยเน้นให้มีพื้นที่เปิดภายในที่พักอาศัยร่วมด้วย หมวดหมู่ที่น่าสนใจต่อมาก็คือการมุ่งเน้นของกลุ่มนักดูแลผู้สูงอายุ ที่มองว่าที่พำนักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุควรให้ความสำคัญไปที่สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินการต่าง ๆ มีความเหมาะสม และเอื้ออำนวยในส่วนของการใช้งานแบบ Universal ร่วมด้วย ซึ่งจะทำให้การใช้ชีวิตของผู้สูงอายุภายในที่พำนักระยะยาวมีความปลอดภัย

ส่วนที่ 2 ผลการออกแบบต้นแบบที่พัก 2 มิติและ 3 มิติ

จากผลการวิจัยในส่วนที่ 1 และการทำการศึกษาแนวทางการออกแบบ ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ช่วยสร้างความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเพื่อพัฒนาองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับที่พักอาศัยระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย โดยผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนา “ชานบ้าน” เป็นองค์ประกอบที่ควรมีซึ่งจะตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย และสอดคล้องกับมุมมองของผู้ประกอบการ นักออกแบบ และผู้ดูแลผู้สูงอายุมีความคิดเห็นร่วมกัน โดยผู้วิจัยได้พัฒนาชานบ้านในแนวทาง “ชานพักข้างบ้านที่มีพื้นที่นั่งกึ่งส่วนตัว” (Semi outdoor terrace with semi private area)

แนวทางพัฒนาดังกล่าวเป็นลักษณะของการที่ชาวสแกนดิเนเวียมีการใช้ชีวิตกับธรรมชาติภายนอกพร้อมกับอาคารที่พักอาศัย โดยลักษณะทั่วไปของบ้านที่มีสวนและมีพื้นที่พักภายนอก มักจะมีส่วนของสิ่งก่อสร้างสำหรับใช้ในการพักหรือทำกิจกรรมที่มีความร่มเย็นอย่างศาลาอยู่ แต่ด้วยลักษณะการสร้างที่เน้นการเชื่อมพื้นที่กับตัวบ้านหลักเข้าด้วยกัน จึงนำไปสู่การเชื่อมพื้นที่ลักษณะของศาลาดังกล่าวเป็นชานบ้านแทน ซึ่งจะส่งผลทำให้กลายเป็นพื้นที่กึ่งภายนอกที่ตัวผู้พักอาศัยสามารถนั่งรับบรรยากาศ พร้อมกับสามารถเปลี่ยนไปใช้พื้นที่ภายในได้อย่างรวดเร็ว และด้วยการสร้างชานบ้านให้มีลักษณะกว้างตามโครงสร้างของที่พักอาศัย ทำให้สามารถจัดวางชุดเฟอร์นิเจอร์ภายนอกได้อิสระ เช่น เก้าอี้ ม้านั่ง โต๊ะ ที่สามารถเคลื่อนย้ายปรับเปลี่ยนตามกิจกรรมได้ โดยแนวทางออกแบบตามผลการวิจัยที่ได้รับควมมีการนำเสนอแบบ Tropical ที่มีความโปร่ง สบายตา ดูแลรักษาง่าย ระบายอากาศได้ดี มีความคงทนของวัสดุที่ดี และควรออกแบบโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก เน้นการใช้วัสดุที่กลมกลืนและโปร่งแสงเป็นหลัก

semi outdoor terrace with semi private area

ชานพักข้างบ้านที่มีพื้นที่นั่งกึ่งส่วนตัว

ไอเดียตั้งต้นมาจากชาวสแกนดิเนเวียซึ่งชอบนั่งเล่นข้างนอกที่เรียกว่าศาลา โดยส่วนมากทุกคนที่ซื้อบ้านมักจะจ้างช่างต่อเติมเพื่อสร้างชานบ้านหรือศาลาข้างตัวบ้านเพิ่ม

ชานที่นั่งได้ทั้งวัน เปิดรับแสงธรรมชาติได้แต่ยังดูมีความเป็นส่วนตัวอยู่ ตอบโจทย์ของผู้สูงอายุระยะต่างๆ มีเก้าอี้ที่นั่งหนึ่งชุด มีเบอนั่งเล่น 1-2 ตัว สไตล์ tropical ดูแลง่ายระบายอากาศ ไม่อยู่บ้านนานๆก็ไม่เสื่อม วัสดุเป็นแบบธรรมชาติสไตล์สแกนดิเนเวียมีความโปร่ง รับแสง วัสดุธรรมชาติไม่รกตา

ภาพประกอบ 22 แบบจำลองแนวคิดหลักของการออกแบบเบื้องต้น

ตัวอย่างบ้านจริงที่ต่อเติมชาน

- ออกแบบเฉพาะชาน / พื้นที่ต่างมุมต่างๆ (2D & 3D)
- ออกแบบบ้านชั้นเดียวพื้นที่ 120 ตรม รวมชานที่มีขนาดใหญ่ อยู่เป็น per outdoor ให้เห็นภาพรวมกับห้องเข้าไป 3D

ภาพประกอบ 23 ตัวอย่างบ้านจริงที่ต่อเติมชาน (1)

ตัวอย่างบ้านจริงที่ต่อเติมชาน

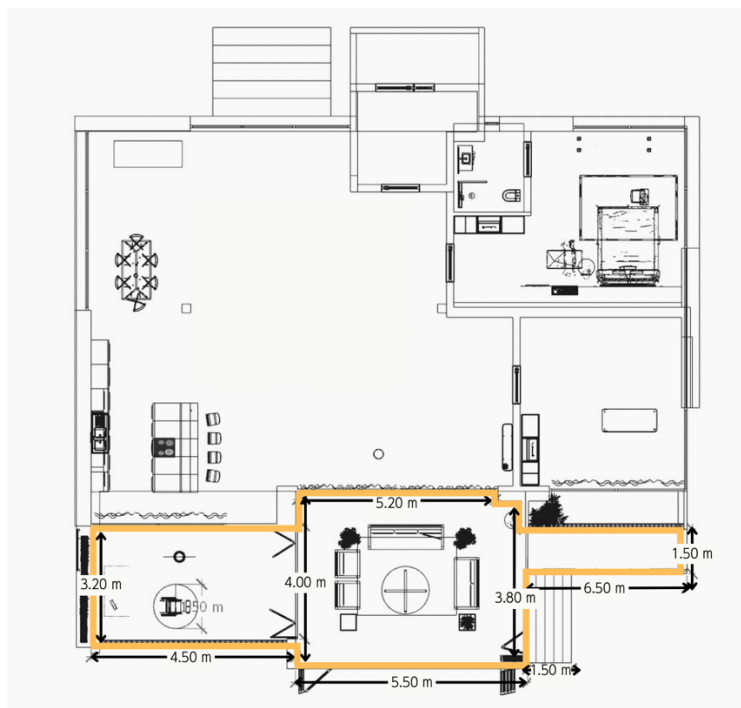
ภาพประกอบ 24 ตัวอย่างบ้านจริงที่ต่อเติมชาน (2)

โดยสรุปจากผลการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาที่พัก โดยได้ข้อสรุปว่าแนวคิดหลักของการออกแบบสำหรับกลุ่มเป้าหมายคือ บ้านพักอาศัยที่ต้องมีชานพักข้างบ้านกึ่งภายนอกกึ่งส่วนตัว (Sharing space semi-outdoor and semi-private) โดยแนวคิดตั้งต้นมาจากความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการมีพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกันภายในบ้าน โดยที่ความชอบของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ชอบการนั่งรับลมรับบรรยากาศธรรมชาติด้านนอกมากกว่าภายในบ้าน จึงออกมาเป็นการต่อเติมชานข้างบ้าน แต่จากการสำรวจนั้นชานข้างบ้านที่กลุ่มเป้าหมายต่อเติมกันเองไม่ได้ตอบโจทย์ความต้องการมากนัก เนื่องจากเป็นโครงสร้างต่อเติมไม่ได้ตอบโจทย์ความ

ต้องการที่ชัดเจนเรื่องการรับลมรับแสงและเรื่องความเป็นส่วนตัว โดยความต้องการทั้งหมดนี้จึงมาเป็นการออกแบบ ชานพักข้างบ้านกึ่งภายนอกกึ่งส่วนตัว (Sharing space semi-outdoor and semi-private) ที่ตอบโจทย์ทั้งความต้องการและต่อการใช้งานระยะยาวจากการผสมผสาน เรื่องความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย, พฤติกรรมที่ใช้ชีวิตในที่พักอาศัย, อายุของผู้ใช้งาน และความชอบของกลุ่มเป้าหมายมาเป็นต้นแบบความคิดในการออกแบบ

ส่วนที่ 3 ผลการออกแบบต้นแบบที่พัก

จากผลการวิจัยผู้วิจัยจึงได้การออกแบบชานพักข้างบ้านกึ่งภายนอกกึ่งส่วนตัว (Sharing space semi-outdoor and semi-private) ได้นำทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบอารยสถาปัตย์ (Universal Design) มาออกแบบในเรื่องการใช้พื้นที่โดยรวมโดยคำนึงถึงเรื่องการใช้รถเข็นวีลแชร์ หรือการเดินของผู้สูงอายุที่การจัดวางพื้นที่ต้องไม่ขัดขวางหรือลำบากต่อการเดิน รวมถึงวัสดุที่ใช้ทำพื้นจะต้องปลอดภัยต่อผู้ใช้งานหากผู้ใช้งานล้ม พื้นจะต้องช่วยลดแรงกระแทกที่เกิดขึ้นไม่ให้เกิดการบาดเจ็บมากขึ้นกว่าเดิม นอกจากนี้การออกแบบเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบการที่พักของสแกนดิเนเวียในเรื่องของช่องแสง, การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ, ความสูงโปร่งภายในอาคาร, การจัดวางพื้นที่ใช้สอยที่ไม่รบกวนเหมาะสมกับการใช้งานและการเลือกใช้โทนสีกับวัสดุที่มาจากธรรมชาติ โดยผสมผสานกับการตกแต่งแบบ Tropical style ที่ใช้โทนสีเน้นไปทาง Earth tone เพื่อสร้างสัมผัสกับความอบอุ่น และความเป็นธรรมชาติจากบรรยากาศโดยรอบ

ภาพประกอบ 25 แบบผัง 2 มิติ ของบ้านพักประกอบด้วยสวนชานพักข้างบ้าน

ภาพประกอบ 26 แบบ 3 มิติของชานพักข้างบ้านถึงภายนอกถึงส่วนตัว

โดยพื้นที่ดังกล่าวสามารถนั่งได้ตลอดทั้งความสามารถรับลมตามลักษณะของพื้นที่
จังหวัดระยองในส่วนที่ติดชายทะเล ทำให้รู้สึกสบายในการนั่งพักผ่อนทั้งในช่วงเช้า ไปจนถึงยาม

เย็น โดยมีประตูบานเฟี้ยมไม้รอบชานเพื่อสร้างความเป็นส่วนตัวหากปิดประตู แต่ถ้าหากต้องการเปิดรับชมบรรยากาศพูดคุยกับเพื่อนบ้านก็สามารถเลื่อนเปิดได้ตามต้องการ และนอกจากนี้บานเฟี้ยมไม้ที่มีซี่ๆเป็นช่องระบายอากาศเล็กๆเพื่อการถ่ายเทของอากาศในบริเวณบ้านทั้งนี้จึงเป็นการออกแบบชานพักข้างบ้านที่ให้ความกึ่งส่วนตัวและกึ่งภายนอกแก่ผู้ใช้งาน

ภาพประกอบ 27 แบบบ้านภายนอกเพิ่มส่วนชานสำหรับภาพ 3D ส่วนเป็นแบบ Tropical

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการในการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ข้อค้นพบที่สำคัญสำหรับผู้ที่ต้องการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาวเพื่อรองรับผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขึ้นมาใหม่ หรือการต่อเติมปรับปรุงที่พักเก่า สิ่งสำคัญคือให้ความสำคัญในส่วนของการออกแบบการใช้งานที่ควรมีลักษณะของ Universal หรือรองรับการใช้งานของผู้ใช้ทุกรูปแบบเป็นสำคัญ ซึ่งสำหรับการต่อเติมหรือปรับปรุงที่พักเก่านั้น ควรมีการพิจารณาข้อจำกัดต่าง ๆ ในการปรับปรุงที่อาจสร้างผลกระทบต่อโครงสร้างได้ และมองหาแนวทางในการปรับที่เหมาะสมที่สุดแทน

ประเด็นเรื่องการออกแบบพื้นที่เชื่อมต่อ โดยเน้นส่วนต่อเติมชานบ้าน หรือชานอาคารเพื่อให้มีพื้นที่ภายนอกสำหรับรับบรรยากาศแต่ก็มีความเป็นส่วนตัวนั้น สำหรับโครงการบ้านที่มีลักษณะชั้นเดียวสามารถปรับปรุงต่อเติมได้หากมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอต่อการขยาย ซึ่งจะทำให้มีความน่าสนใจสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย หรือผู้สนใจที่พักที่มีพื้นที่เชื่อมระหว่างภายในกับภายนอกของตัวที่พักที่ดูปลอดภัยสบาย เหมาะแก่การทำการกิจกรรม โดยยังคงมีความเป็นส่วนตัว สำหรับอาคารสูง หรือรูปแบบอื่นที่อาจมีข้อจำกัดในการต่อเติมชานนั้นอาจมีการพิจารณา

ส่วนระเบียงทดแทน ถ้าการต่อเติมไม่ได้ไปกระทบกับโครงสร้างหลักของที่พำนักดั้งเดิม และไม่กระทบต่อข้อกำหนดแนวเดลิ้มและการต่อเติมอาคารสูง

สุดท้ายขอเสนอแนะด้านสไตล์การออกแบบที่มุ่งเน้นไปที่ธรรมชาติหรือแบบ Tropical นั้นแม้ว่าจะเป็นรูปแบบที่มีความน่าสนใจและในประเทศไทยมีซัพพลายเออร์ หรือผู้ประกอบการที่เชี่ยวชาญในการออกแบบการจัดสวน และงานออกแบบภายในที่เน้นความธรรมชาติอยู่ แต่ในขณะเดียวกันควรพิจารณาในเรื่องการบำรุงรักษา และการดูแลร่วมด้วย สำหรับการตกแต่งด้วยพืชหรือไม้จริงที่จะมีระยะเวลาของสิ่งปลูกสร้างอยู่ ซึ่งอาจเป็นต้นทุนแฝงได้ ในขณะที่การตกแต่งสีหรือโทนโดยทั่วไปสามารถประยุกต์ได้ตามความเหมาะสมของที่พำนัก เพื่อสร้างเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย กรณีศึกษาจังหวัดระยอง เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน สามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัยออกเป็นดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัยดำเนินการสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่มาอยู่อาศัยในระยะยาวนั้น โดยส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ส่วนคือการเดินทางมาเพื่อดูแลสุขภาพของตนเอง และการหนีจากช่วงหน้าหนาวในประเทศบ้านเกิด ส่งผลให้การมาพำนักระยะยาวตัวผู้พำนักรู้สึกให้ความสำคัญในเรื่องของกิจกรรมทั้งภายในที่พัก และนอกที่พักเป็นหลัก โดยการที่เลือกจุดมุ่งหมายเป็นจังหวัดระยองมีเหตุผลในเรื่องทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสม ในเรื่องสภาพอากาศแบบชายทะเลที่ให้ความรู้สึกมีลมโกรกสบาย ไม่ร้อนตลอดทั้งปี และยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาตินอกจากทะเลแล้วยังมีป่าชายเลน ถ้ำ น้ำตก และธารน้ำป่าต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำกิจกรรมเดินป่าบ่าบดจิตได้ดี ที่พักที่มองหาจึงให้ความสนใจในที่พักที่มีการออกแบบที่เน้นทำกิจกรรมได้ โดยเฉพาะการนอนพักผ่อนหย่อนใจ การทำอาหาร และการทำกิจกรรมร่วมกับคนในครอบครัว แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงพื้นที่ส่วนตัวที่มีความสงบด้วย

2. เพื่อศึกษาปัญหาผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

ปัญหาหลักของผู้ประกอบการจากการสัมภาษณ์โดยรวมพบว่าอาคารที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นการออกแบบที่มีอายุมาในระดับหนึ่ง ส่งผลให้ที่พักไม่ได้มีลักษณะของความเป็น Universal Design แต่ได้มีการปรับปรุงต่อเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทั้งมีความทันสมัย และรองรับกับกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น ซึ่งเหล่านี้ต้องใช้เงินทุน และเวลาในการพัฒนาระยะยาว

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาว สแกนดิเนเวีย สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว

จากผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียมีลักษณะร่วมในเรื่องของกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่เน้นความเรียบง่าย สบาย และอยู่กับธรรมชาติ โดยที่ผ่านมามีอยู่อาศัยในที่พักที่มีความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนั้นแนวทางการออกแบบจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรคำนึงถึงโครงสร้างที่พักอาศัยที่สามารถทำกิจกรรมได้ แต่ต้องมีพื้นที่ส่วนตัวเป็นของตัวเอง โดยไม่ให้ความรู้สึกที่สิ้นโดษจนเกินไป เนื่องจากลักษณะของผู้สูงอายุมักต้องการการปฏิสัมพันธ์อยู่เมื่อตนเองต้องการ จึงนำมาสู่ลักษณะโครงสร้างหลักคือรั้วรอบบ้านที่จะแตกต่างจากรั้วทั่วไปในประเทศไทย ที่การแบ่งชัดเจน แต่เป็นรั้วต้นไม้ขนาดย่อมที่แสดงอาณาเขตชัดเจนแต่ยังคงมีความรู้สึกที่ไม่สิ้นโดษจนเกินไป พื้นที่ใช้สอยและหลักการออกแบบผังให้ความสำคัญในเรื่องกิจกรรมหลักของผู้สูงอายุที่เน้นการพักผ่อนหย่อนใจและใช้ชีวิตภายในบ้านได้สะดวก เน้นความเป็นธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งจุดเด่นของที่พักอาศัยที่ต้องการในระยะยาวหรือเรื่อลมโกรกจากทะเลตลอดทั้งปี นำมาซึ่งการออกแบบให้มีสวนภายนอก โดยต่อเติมได้ทั้งแบบศาลารอบนอก หรือแบบชานบ้านเพื่อให้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการนอนพักผ่อน อ่านหนังสือ ฟังเพลง ดูโทรทัศน์ ไปจนถึงรับประทานอาหารนอกตัวบ้าน และยังเป็นพื้นที่ใช้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านได้ รูปแบบภายในของตัวที่พักเน้นหลักการ Universal design ทั่วไปที่เน้นขอบ ทางเดิน การใช้สอยต่าง ๆ ที่ต้องเหมาะสมกับผู้สูงอายุ และผู้ที่อาจจะมี ความบกพร่องในการเคลื่อนไหวต่าง ๆ รวมด้วย ด้านโทน และแนวทางในการสร้างบรรยากาศของที่พักอาศัยจากผลการวิจัยสรุปได้ว่า “ชานพักข้างบ้านที่มีพื้นที่นั่งกึ่งส่วนตัว” (Semi outdoor terrace with semi private area) คือหัวใจหลักของแนวทางการออกแบบที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่เข้ามาพำนักระยะยาว เนื่องจากการออกแบบต่อเติมที่มีความเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตส่วนตัว ความคล้ายคลึงกับบ้านที่จากมาที่มีความปลอดภัย ปลอดภัยกับธรรมชาติ และสามารถทำกิจกรรมกึ่งเฝ้าดูได้ โดยแนวทางการออกแบบเน้นการเชื่อมต่อกับตัวอาคารหลัก และสามารถผนวก Universal Design ร่วมกับการตกแต่งแบบ Tropical ได้ นอกจากนี้ด้วยลักษณะของชานบ้านที่ออกมาภายนอกทำให้มีความยืดหยุ่นในการปรับการใช้งานได้ดีเหมาะสมกับผู้เข้าอาศัยที่มีความหลากหลายอธิบายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาดำเนินการอภิปรายผ่านการเปรียบเทียบกับบททบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าแนวทางการออกแบบที่พักในการศึกษาครั้งนี้สำหรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย ได้มีการคำนึงการออกแบบออกเป็น 2 ส่วนสำคัญคือเรื่องของการจัดวางพื้นที่ใช้สอยสำหรับผู้สูงอายุ ที่ภายในที่พักอาศัยใช้แนวทางของ Universal design ทั้งหมด ในขณะที่แนวคิดการออกแบบผังและรูปแบบที่มีการคำนึงเรื่องพื้นที่กิจกรรมและการให้ความใส่ใจในงานออกแบบที่พิกจากรูปแบบของตัวต้นแบบสแกนดิเนเวียที่มุ่งเน้นความปลอดภัย และมีความเป็นธรรมชาติที่แตกต่างจากที่พักอาศัยที่ประเทศต้นทางด้วยการออกแบบที่มีความเป็น Tropical ร่วมด้วย มีหลักคิดที่สำคัญคือการทำพื้นที่ใช้สอยมีความเหมาะสมต่อการทำกิจกรรมที่ผู้สูงอายุชื่นชอบ และยังคงมีความเป็นส่วนตัวแต่ไม่สันโดษมากเกินไป โดยหลักคิดด้านการออกแบบพื้นที่ใช้สอยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธ พัวอมรพงศ์ (2560) เกี่ยวกับการออกแบบอาคารสถาปัตยกรรมในประเด็นความยืดหยุ่น ความทนทานปลอดภัย พื้นที่ ขนาดเหมาะสม ความเรียบง่ายและเข้าใจง่าย นอกจากนี้การจัดรูปแบบการออกแบบจะมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิพัฒน์ หัสกุล (2560) พบว่าการจัดวางพื้นที่ใช้สอยเน้นการวางผังที่ทำให้ผู้สูงอายุมีความสะดวกในการใช้ชีวิตมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิตา พิลึกดีเดช (2548) ในเรื่องการให้ความสำคัญด้านธรรมชาติและปัจจัยแวดล้อมในที่พักอาศัยที่ทำให้รู้สึกอยู่ได้สบายและอยู่ได้ในระยะยาว

ประเด็นต่อมาจากผลการวิจัยสรุปได้ว่าในเรื่องของวัสดุการใช้งานควรมุ่งเน้นในเรื่องของความปลอดภัย (Safety) ร่วมกับการออกแบบพื้นที่ (Space) ซึ่งผลการวิจัยที่นำไปสู่การออกแบบที่พักต้นแบบในครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การสร้างพื้นที่ร่วมระหว่างแต่ละส่วนทั้งภายในที่พัก และพื้นที่ส่วนยื่นออกไปอย่างระเบียงหรือสวน ให้มีการเชื่อมโยงของพื้นที่เข้าด้วยกัน (Shared) ซึ่งการออกแบบดังกล่าวเน้นหลักการเดียวกับการใช้วัสดุคือการคำนึงถึงความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความปลอดภัยในการอยู่อาศัยภายในที่พัก แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิพัฒน์ หัสกุล (2560) ในเรื่องความสะดวกในการใช้งานพื้นที่ใช้สอยที่ควรมุ่งเน้นผังที่ทำให้ตัวผู้สูงอายุมีความปลอดภัยจากการใช้งานพื้นที่ร่วมในแต่ละส่วนอย่างเหมาะสม

ด้านโทนและแนวทางในการสร้างบรรยากาศของที่พักอาศัยจากผลการวิจัยสรุปได้ว่าควรเน้นไปที่แนวทางของ Tropical Design กล่าวคือเป็นงานออกแบบที่เน้นไปที่ความเป็นธรรมชาติและให้ความรู้สึกของโทนที่สว่างซึ่งเมื่อรวมกับเรื่องการคำนึงด้านการออกแบบใช้งานพื้นที่ และความปลอดภัย แนวทางของ Tropical จะมีความยืดหยุ่นและเข้ากับหลักการออกแบบสำหรับ

ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มชาวสแกนดิเนเวียที่ต้องการที่พักที่มีความร่มรื่น แต่ก็อบอุ่นแตกต่างจากที่พักที่อยู่อาศัยบ้านเกิดอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ พูนศักดิ์ ไตรทิพยวรากุล (2554) ที่ค้นพบว่าการออกแบบสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว สำหรับชาวยุโรป รูปแบบการตกแต่งแบบธรรมชาติและเน้นสไตล์ Tropical เป็นที่ชื่นชอบและสอดคล้องกับความสนใจของกลุ่มชาวต่างชาติได้ดี ความสอดคล้องของผลการวิจัยด้านการออกแบบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้นี้แสดงให้เห็นว่าทิศทางของความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่มองหาที่พักพำนักระยะยาวนั้นจะให้ความสำคัญในรูปแบบที่พักดังกล่าว ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการประเมินแนวทางในออกแบบต่อไปตามข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยสำหรับงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ด้านการออกแบบ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าความต้องการของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่มุ่งเน้นไปที่สามารถทำกิจกรรมภายในพื้นที่ที่พักได้เป็นหลัก ซึ่งแนวทางการออกแบบชานบ้าน หรือให้มีพื้นที่สวน หรือศาลานอกบ้านเป็นหนึ่งในแนวทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีความน่าสนใจ โดยปัจจัยสำคัญคือการสร้างพื้นที่ที่กึ่งส่วนตัวภายในบริเวณพื้นที่ใช้สอยให้กับที่พัก ร่วมกับการสร้างพื้นที่เชื่อมต่อ โดยมีแนวทางการออกแบบที่คำนึงถึงหลักการ Universal Design จะเป็นส่วนประสมสำคัญที่ตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียได้ดี ในขณะที่การออกแบบโทนบรรยากาศที่เน้นธรรมชาติและสไตล์ Tropical เป็นส่วนเสริมสำคัญที่ช่วยสร้างความน่าสนใจมากขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการสามารถนำไอเดียดังกล่าวไปต่อยอดในโครงการอสังหาริมทรัพย์สำหรับผู้สูงอายุให้มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับต่อยอดผลงานวิจัยในอนาคต จากการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่กลุ่มผู้สูงอายุเฉพาะกลุ่มชาวสแกนดิเนเวียเป็นหลัก ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุนั้นต่างมีความต้องการที่มีความจำเพาะและมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นในการต่อยอดการศึกษาในอนาคตควรมีการต่อยอดในส่วนรูปแบบอสังหาริมทรัพย์อื่น ๆ ที่มีความจำเพาะมากขึ้น เช่น คอนโดมิเนียม หรืออพาร์ทเมนต์เพื่อประเมินแนวทางการออกแบบรูปแบบอสังหาริมทรัพย์อื่น ๆ สำหรับผู้สูงอายุในอนาคตให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กนกอร ทองกลิ้ง. (2560). การศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมที่พกอาศัยเพื่อลดความเสี่ยงต่อการหกล้มในผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาชุมชนหัวตะเข้ จังหวัดกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กรมการท่องเที่ยว. (2562). **มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว**. ออนไลน์ เข้าถึงจาก https://www.dot.go.th/storage/06_01_2019/OGcnqXIs1IAtil0F0IccYaU2GI15RDtYAVo71JqM.pdf
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). **การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2564**. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- กวรรณ สังขกร.(2559). **โอกาส และศักยภาพการแข่งขันด้านธุรกิจ Long Stay กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1**. ออนไลน์ เข้าถึงจาก <http://site.sri.cmu.ac.th/>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). **ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – 2560**. ออนไลน์ เข้าถึงจาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20151028165029.pdf
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). **สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศ รายจังหวัด ปี 2565**. ออนไลน์ เข้าถึงจาก <https://www.mots.go.th/news/category/657>
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). **รายงานประจำปี สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- กองกฤษฎีการตลาด. (2566). **สถานการณ์การท่องเที่ยวตลาดต่างประเทศปี 2565**. ออนไลน์ เข้าถึงจาก <https://tatreviewmagazine.com/article/situation2022-inter/>
- จันทนา สารแสง. (2561). **คุณภาพชีวิตและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ฉันทน์ชนิด เกตุน้อย. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาด 7P's และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของพระราชวังจันทน์ จังหวัดพิษณุโลก**. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เฉลิมศักดิ์ บุญประเสริฐ. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้แอปพลิเคชันไลน์ของผู้สูงอายุ**. การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ธีรดา นิติมณฑล. (2563). **การเข้าสู่วาระนโยบายอารยสถาปัตย์ระดับท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลโป่งผา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยพะเยา.
- โดม อินทรกระตึก. (2558). **ความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. สารนิพนธ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- นิตา ชัชกุล. (2557). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิตา พิสิทธิ์เดช. (2548). **พฤติกรรมกรอยู่อาศัยในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว : กรณีศึกษา โครงการสแกนดิเนเวียน วิลเลจ จ.ชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปิยมรย์ ฤทธิรงค์. (2561). **ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุจากกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียในการมาพำนักระยะยาว ณ โครงการสแกนดิเนเวียน-วิลเลจ จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปานเสก อาทรธุระสุข เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ กาญจนา บุญยัง และโซเฮ โอกะวะ. (2561). **การจัดกลุ่มชาวญี่ปุ่นและการศึกษาความต้องการที่มีต่อการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย**. วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา, 12(1), 82 - 106.
- พิมพ์พิศา ชัยเลิศ. (2555). **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่ของผู้สูงอายุชาวต่างชาติ**. การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พงศ์พันธ์ อนันต์วรณิชย์. (2562). **การคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: บริษัท สามเจริญพาณิชย์ จำกัด.
- พุทธพร พัวอมรพงศ์. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุของสถาปนิกไทย**. สารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- พูนศักดิ์ ไตรทิพยวรากุล. (2554). การออกแบบสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวสำหรับชาวยุโรป กรณีศึกษา โครงการสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวในพื้นที่ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ภูมิพัฒน์ หัสกุล. (2560). การศึกษารายละเอียดโครงการที่พักแบบพำนักระยะยาวประเภทเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์เพื่อให้อุปรับกับพฤติกรรมและความต้องการของชาวยุโรปวัยเกษียณในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วสันต์ ปวนปั้นวงศ์. (2565). แนวคิดอารยสถาปัตย์: นโยบายและแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษาเทศบาลเมืองอรัญญิก จังหวัดพิษณุโลก. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 11(3), 154-170.
- วชิรศักดิ์ เขียนวงศ์. (2564). **หลัก 7 ประการของการออกแบบเพื่อทุกคนออนไลน์**. เข้าถึงจาก <https://eit.bsru.ac.th/wp-content/uploads/2021/09/ผศ.วชิรศักดิ์-เขียนวงศ์หลัก-7-ประการของการออกแบบเพื่อทุกคน.pdf>
- วาสนา สิทธิกัน. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านไธสง อำเภอบ้านไธสง จังหวัดลำพูน**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วุฒิชัย วรสิงห์ รัชฎา ฟองธนกิจ และปิยดา วงศ์วิวัฒน์. (2564). ความสำเร็จของธุรกิจการท่องเที่ยว พำนักระยะยาวชาวสแกนดิเนเวียในพัทยา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร., 9(5), 2026 – 2038.
- วุฒิชชาติ สุนทรสมัย. (2563). โมเดลเชิงสาเหตุของความพึงพอใจการบริการต่อคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 28(1), 244 - 268.
- สุดปรารธนา ดวงแก้ว. (2555). การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษาการตั้งชุมชนและการปรับตัวของชาวญี่ปุ่นวัยเกษียณ. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรัตน์ สดชื่นจิตต์. (2554). การศึกษาความต้องการของผู้พักอาศัยต่อสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักอาศัยและพื้นที่ส่วนกลางที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอพาร์

ทเมนท์ระดับกลาง : กรณีศึกษามายเฮ้าส์ เซอร์วิสอพาร์ทเม้นท์. การศึกษาเฉพาะบุคคล มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

สุภาพร พิมพ์พิเศษ. (2560). **ความพึงพอใจของผู้เช่าบ้านผ่องจิตต์อพาร์ทเม้นท์อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยบูรพา.**

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2561). **แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. ออนไลน์ เข้าถึงจาก**
<https://www.eeco.or.th/web-upload/filecenter/untitled%20folder/EEC010.pdf>

สำนักงานจังหวัดระยอง. (2561). **แผนพัฒนาจังหวัดระยองปี 2561 – 2565. ระยอง: สำนักงานจังหวัดระยอง.**

ศักดิ์ชัย แสนภูมิ. (2561). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านมือสองผ่านนายหน้าของผู้บริโภคในอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**

ศิริจันทร์ญา ณ ลำปาง. (2562) **แรงจูงใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวต่างชาติที่พำนักระยะยาว ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.**

ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ และ ไพรัช โกศลย์พิพัฒน์. (2561). **รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชนบทภาคเหนือ โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.**

อภิญา วังสีใหม่. (2560). **ปัจจัยทำนายภาวะซึมเศร้าและแนวทางการป้องกันภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลแม่วาง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.**

อารณี มานูพีร์พันธ์. (2561). **แนวทางการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในห้องพักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: อาคารชุดพักอาศัยย่านบางเขน. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.**

อาภาภรณ์ ขวัญเจริญ. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าที่พักอาศัยประเภทอพาร์ทเม้นท์ของผู้บริโภคเพื่อการอยู่อาศัย ในจังหวัดปทุมธานี. การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.**

- Bareo & Isyss. (2023a). **Scandinavian Style**. Online Retrieve from https://www.bareo-isyss.com/decor-guide/330-scandinavian_style.html/
- Bareo & Isyss. (2023b). **Scandinavian Style Architecture สถาปัตยกรรมสแกนดิเนเวีย**. Online Retrieve from <https://www.bareo-isyss.com/service/architecture/scandinavian-style-architecture-สถาปัตยกรรมสแกนดิ/>
- Barnard, C. (2022) Taking back control? Rule by law(s) and the executive in the post-Brexit world. **Oxford Review of Economic Policy**, 38(1), 11–26.
- Best, W. (2018). **Gray is the new black: baby boomers still outspend millennials**. Online Retrieve from <https://usa.visa.com/partner-with-us/visa-consulting-analytics/babyboomers-still-outspend-millennials.html>
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination in the future. **Tourism. Management**, 21(1), 97-116.
- Durst, C. Durst, M. & Saffer M. (2017). **Weak Signals, Hypes or Trends – Identify Innovation Opportunities and stay ahead of your Game**. Whitepaper. DOI:10.13140/RG.2.2.27409.02408
- Egan, J. (2023). **What Generation Z is looking for in a job**. Online Retrieve from <https://www.shrm.org/resourcesandtools/hr-topics/employeerelations/pages/what-generation-z-islooking-for-in-a-job.aspx>
- Fard, M. M. & Saberi, H. (2015). Studying the Motivations of Choosing Foreign Tourism Destinations: Case Study of Thailand. **Journal of Sustainable Development**, 8(9), 254 - 264.
- Madhyamapurush, W. (2023). An analysis of the possibilities and challenges of long stay tourism in Thailand. **F1000Res**. 2023 Jan 11;12:43. doi: 10.12688/f1000research.128437.2. PMID: 36760801; PMCID: PMC9902795.

- Moon, H. & Han, H. (2018). Destination attributes influencing Chinese travelers' perceptions of experience quality and intentions for island tourism: A case of Jeju Island. *Tourism Management Perspectives*, 28, 71 - 82.
- Organics Buddy. (2022). **SCANDINAVIAN HOME DESIGN**. Online Retrieve from https://organicsbuddy.com/blogs/news-lifestyle/scandinavian-home-design?srltid=AfmBOopgnxsozthps5YeY7JENRXr6jt_j4uRDtDEA_nacxCe90EUT7Rz
- Phiromyoo, M. (2011). **Opportunities and Difficulties of Long-stay accommodation in Thailand**. Thesis Royal Institute of Technology, Stockholm.
- Ramsign. (2023). **STYLE GUIDE**. Online Retrieve from <https://ramsign.com/>
- Scandinavia Standard. (2023). **What is Scandinavian Design?**. Online Retrieve from <https://www.scandinaviastandard.com/what-is-scandinavian-design/>
- United Nations. (2022). **World Population Prospects 2022**. New York: United Nations.
- Whiting, A. (2022). **Elderly care? Bring in the robots!**. Online Retrieve from <https://ec.europa.eu/research-andinnovation/en/horizon-magazine/elderly-care-bring-robots>
- Zhang, H., Fu, X., Cai, L. A., & Lu, L. (2014). Destination Image and Tourist Loyalty: A Meta-Analysis. *Tourism Management*, 40, 213-223.

บรรณานุกรม

ประวัติผู้เขียน

